

SUKORÓI ÓVODA-MINI BÖLCSŐDE

PEDAGÓGIAI PROGRAM

2025.

Készítette: Törzsökné Vidovits Tímea igazgató
Sukorói Óvoda- Mini Bölcsőde nevelőtestülete

Jóváhagyta: a fenntartó nevében
Mészárosné Hegyi Gyöngyi Éva polgármester

Tartalomjegyzék

A pedagógiai program jogszabályi háttere	6
Bevezetés	7
1. Az óvoda jellemző adatai	9
2. Az óvoda környezetének bemutatása	10
3. A Sukorói Óvoda-Mini Bölcsőde bemutatása	10
3.1. Személyi feltételek	12
3.2. Pedagógusok végzettsége	12
3.3 Szakmai munkaközösségek	13
4. Küldetésnyilatkozatunk	13
5. Gyermekképünk	14
6. Óvodaképünk	14
7. Óvodai nevelésünk rendszerábrája	17
8. Óvodánk kapcsolatrendszere	18
9. Óvodai nevelésünk alapelvei és céljai	18
9.1. Alapelveink	18
9.2. Óvodánk nevelési célja	20
10. Az óvodai nevelés feladatai	22
10.1. Óvodai nevelés általános feladatai	22
10.2. Óvodai nevelésünk alapvető feladatai	23
10.2.1. Egészséges életmód alakítása	23
10.2.2 Az érzelmi, erkölcsi és a közösségi nevelés (szocializáció) biztosítása	
Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés	35
10.2.3 Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása	39
10.3. Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek ellátása, különleges bánásmódot igénylő gyermekek	42
11. Az intézményünk speciális szolgáltatásai	49
12. Az óvodai élet megszervezésének elvei	50
12.1. Az óvoda személyi feltételei	50
12.1.1 Az óvodapedagógus attitűdje, stílusa	51
12.1.2. A dajka kompetens szerepkört tölt be	52
12.2. Az óvoda tárgyi feltételei	53
12.3. Az óvodai élet megszervezése	54
13. A Sukorói Óvoda-Mini Bölcsőde szervezeti felépítése	58
14. Az óvoda szakmai dokumentumainak kapcsolata	59
15. Az ellenőrzés, értékelés rendszere	59
15.1. A pedagógiai munka ellenőrzése, értékelése	59

15.2. Az óvodai csoportok és a gyermekek fejlődésének ellenőrzése és értékelése; A fejlődés nyomonkövetése	61
16. Az óvoda kapcsolatrendszere	63
16.1. Óvoda-Család	63
16.2. Óvoda és a bölcsőde	65
16.3. Óvoda-Iskola	66
16.4. Óvodánk egyéb kapcsolatai	67
17. Az óvoda hagyományos ünnepei és egyéb rendezvényei	69
18. Az óvodai élet tevékenységi formái és az óvodapedagógus feladatai	73
18.1 Játék.....	73
18.2. Verselés, mesélés	76
18.3. Ének, zene, népi játék, tánc	79
18.4. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka	82
18.5. Mindennapos mozgás.....	84
18.6. A külső világ tevékeny megismerése	86
18.7. Munka jellegű tevékenységek	90
18.8. A tevékenységekben megvalósuló tanulás	92
19. A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére.....	95
20. Gyermekvédelmi feladatok	96
A pedagógiai program nyilvánosságra hozatala	101
Felhasznált irodalom.....	102
Mellékletek.....	104
1. számú melléklet: Érvényességi rendelkezés.....	104
2. számú melléklet: Legitimációs záradék	105

„Óvodánkban szakmailag jól képzett nevelőtestület fogadja az ide érkező gyermekeket. Kiemelkedően fontos számunkra, hogy nyugodt kiegyensúlyozott, boldog óvodás éveket tölthessenek nálunk a sukorói gyermekek. Értő, szerető és segítő közösség öleli körül őket. A mindennapi munkánkat szeretetteljes, támogató családi közösség segíti, valamint a gyermekeket és családjaikat tisztelő, megbecsülő fenntartó, aki számára fontos a Sukorói Óvoda-Mini Bölcsőde közösségének komfortos, a mai kor igényit kielégítő tárgyi környezet biztosítása. Mindezek mellett csodálatos természeti és kulturális környezet tárul elénk. Nem véletlen tehát a település intézményeinek mottója: „Sukoró, ide járni jó!”

*Törzsökné Vidovits Tímea
igazgató*

A pedagógiai program jogszabályi háttere:

- A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény
- 2023.évi LII. törvény a pedagógusok új életpályájáról
- 401/2023. (VIII. 30.) Korm. rendelet A pedagógusok új életpályájáról szóló 2023. évi LII. törvény végrehajtásáról
- A kormány 363/2012. (XII.17.) kormányrendelete az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról
- A Kormány rendelete az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról szóló 362/2012.(XII. 17.) Korm.rendelet, valamint egyes köznevelési tárgyú kormányrendeletek módosításáról
- 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- 2003. évi CXXV. törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról
- 2011. évi CLXXIX. törvény a nemzetiségek jogairól
 - 1997. évi XXXI. törvény a gyermekvédelemről és gyámügyi igazgatásról
 - Az 1998. évi XXVI. törvény a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségének biztosításáról
- 15/1998. (IV.30.) NM rendelet a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről
- A nemzetiség óvodai nevelésének és a nemzetiség iskolai nevelés - oktatásának irányelve
- 326/2013. (VIII. 30.) Korm. rendelet a pedagógusok előmeneteli rendszeréről és a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény köznevelési intézményekben történő végrehajtásáról
- 26/1997. (IX. 3.) NM rendelet az iskola -egészségügyi ellátásról
- 277/1997. (XII. 22.) Korm. rendelet a pedagógus -továbbképzésről, a pedagógus -szakvizsgáról, valamint a továbbképzésben részt vevők juttatásairól és kedvezményeiről
- Az óvoda hatályos Alapító Okirata
- Nevelőtestületi határozatok

Bevezetés

Hitvallásunk:

„Csináljon bármit, ami nyitogatja szemét és eszét, szaporítja tapasztalatait. Ő azt hiszi, csak játszik. De mi már tudjuk, mire megy a játék. Arra, hogy e világban otthonosan mozgó, eleven eszű és tevékeny ember váljék belőle”

Varga Domokos

Pedagógiai Programunk elkészítése során figyelembe vettük az eredeti programunk koncepcióját, a törvényi szabályozásokat, szakmai helyzetelemzést, partneri elvárásokat és pedagógiai hagyományainkat.

Jelen program többször került módosításra az intézményi társulások létrejötte, megszűnése és átalakulása miatt. A felülvizsgálat során szem előtt tartottuk elődeink koncepcióját. Fontos számunkra, hogy megőrizzük, tovább vigyük azokat az általuk létrehozott pedagógiai értékeket, amelyek az óvoda jó hírnevét megalapozták.

Programunk átfogja a teljes óvodai nevelő-fejlesztő munka egészét. Arra törekedtünk, hogy a hazai óvodai neveléstörténet hagyományait, értékeit, nemzeti sajátosságait megőrizzük.

Munkánkhoz az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramját vettük alapul és erre építettünk, figyelembe véve a törvényi előírásokat, Magyarország Alaptörvényének értékeit és Magyarország által aláírt nemzetközi szerződésekben vállalt kötelezettségeket, amely meghatározza a magyarországi óvodákban folyó pedagógiai munka alapelveit.

Alapelveink megfogalmazásakor alapul vettük, hogy

- a gyermeket – mint fejlődő személyiséget – szeretetteljes gondoskodás és különleges védelem illeti meg;
- a gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, s ebben az óvodák esetenként hátránycsökkentő szerepet töltenek be.
- az óvodai nevelésnek a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatásának megerősítésére kell irányulnia, az emberi jogok és a gyermeket megillető jogok tiszteletben tartásával; oly módon, hogy minden gyermek egyenlő eséllyel részesülhessen színvonalas nevelésben.
- az óvodás gyermek tapasztalatait, érzelmeit, vágyait tevékenységein keresztül fejezi ki, ezért a gyermeki tevékenységnek a teljes nevelési évben érvényesülnie kell.

Hisszük és valljuk, hogy programunk segítségével az óvodáskor végére gyermekeink elérik az iskolakezdéshez szükséges érettséget. Nevelőmunkánkban kiemelten fontosnak tartjuk mind a hátrányos helyzetű, a fejlődésben eltérést mutató, sajátos nevelési igényű gyermekek egyéni, személyre szabott fejlesztését, felzárkóztatását, mind a kiemelkedő képességű gyermekek fejlesztését, tehetségük kibontakoztatását.

Nevelőközösségünk felismeri az élethosszig tartó tanulás fontosságát, tudatosan fejleszti önmagát, hozzájárulva ezzel nevelőmunkánk állandó minőségéhez.

1. Az óvoda jellemző adatai:

Az óvoda neve: Sukorói Óvoda-Mini Bölcsőde

Típusa: többcélú intézmény: óvoda-bölcsőde

Székhelye: 8095 Sukoró, Óvoda u. 2/b.

Telefon: 06/22 598-006

E-mail cím: ovoda@sukoro.hu

OM azonosító: 202531

Az óvoda alapító és fenntartó szerve: Sukoró Község Önkormányzata

Címe: 8096 Sukoró, Óvoda u 2/a

Telefon: 06/22 598-007

Alapító okirat száma: S/1594-4/2023.

Az óvodai csoportok száma: 4

Férőhelyek száma: 129

Székhelyen kívül működő telephely: 8096 Sukoró, Óvoda utca 2/a

Telefon: 0630/408-6361

Jogszábeli megfelelést szolgáló egyéb információk:

- Az óvodai nevelés, fejlesztés magyar nyelven folyik;
- Hitoktatás a jogszábeli előírásoknak megfelelően, szülői igényekre alapozva biztosított.

2. Az óvoda környezetének bemutatása

Óvodánk a Székesfehérvártól 12 kilométerre fekvő Sukorón található.

Történelmi hírnevét elsősorban az 1848/49-es szabadságharc Pákozdi-Sukorói győztes csatája alapozta meg.

A település a Velencei-tó északi partján, festői környezetben helyezkedik el. Természeti és műemléki értékekben egyaránt bővelkedik. Szemet gyönyörködtető összhangban létezik itt egymással a természetes és az épített környezet. A falu hagyománytiszteltéről a régi és új épületek viszonya is tanúbizonyságot tesz.

A település gyönyörű panorámája, az épületei, templomai, turistaháza mellett a természeti értékek, mint a Pákozdi-Sukorói Arborétum és Vadaspark, az Ingókő, a település határában fekvő források vonzzák az ide látogatókat. Turistaútvonalak, kerékpárutak csalogatják a túrázni, sportolni vágyókat. A Velencei-tó és a Velencei-hegység növény és állatvilága rendkívül gazdag. Sukoró igazi paradicsom a pihenni vágyóknak. Talán ez is azon okok közé tartozik, melyek hatására folyamatosan nő az ideköltöző családok száma.

A településen élők számára a hagyományok őrzése, ápolása mellett a folyamatos fejlesztés is életük része.

Sukorón számos formában őrzik a régi hagyományokat. A falu Hagyományőrző Egyesülete valamennyi programjába bevonja a település gyermekeit, így tartva életben generációról generációra a népi hagyományokat, népi mesterségeket.

Ebben a csodálatos természeti és társadalmi miliőben található egy épületben Sukoró óvodája és általános iskolája.

3. A Sukorói Óvoda-Mini Bölcsőde bemutatása

A Sukorói Óvoda, mint gyermekintézmény 1977-es alapítása óta sok változáson ment keresztül, mire elérte mai arculatát.

2008. szeptember elsején a település Önkormányzata új épülettel, korszerű berendezéssel, megújult környezettel várta a gyerekeket. Az 50 férőhellyel, két vegyes életkorú csoporttal működő intézményben, tálalókonyha üzemeltetésével biztosították a gyermekek ellátását.

A népesség növekedésének következményeként szükségessé vált óvodánk bővítése.

Ennek eredményeként 2015 szeptemberétől már három csoport várja az óvodás korú gyerekeket. Ekkor a fenntartó önkormányzat módosította az Intézményünk Alapító Okiratát, amelyben a felvehető maximális gyermeklétszámot 75 főre állapította meg.

Mindhárom csoport osztott csoportként működött.

Az új csoportszoba kialakítására az új épületszárnyban kerülhetett sor. A csoportszoba külön bejárattal, öltözővel, önálló mosdóval rendelkezik tágas, modern környezetben.

A felnőttek számára külön öltöző és mosdó került kialakításra.

2019 szeptemberében újabb egy csoporttal bővült óvodánk. Az Alapító Okirat módosításának köszönhetően 104 gyermek ellátására van lehetőségünk. Egy csoportszobánk az épület tetőterében található iskolai részben került kialakításra. Ez a terem minden évben a nagycsoportosainknak ad otthont.

2023. július 1-től többcélú intézményként működünk, Sukorói Óvoda-Mini bölcsőde néven. A székhely intézményként működő óvodához 24 gyermek ellátására alkalmas mini bölcsőde tartozik. 2024. januárjától vettük birtokba a minden igényt kielégítő, modern új épületet, melyben két óvodai csoport és három mini bölcsődei csoport kezdhette meg működését.

Mindkét épülethez külön udvarrész tartozik.

A modern, jól felszerelt tágas udvarrészek lehetőséget teremtenek a változatos játéktevékenységek biztosítására a korlátlan mozgásra, levegőzésre, napfürdőzésre. Árnyékot adó fák és a homokozó tetők, az épület fedett előtere védenek nyáron az erős napsütésben.

Az udvar eltérő burkolata is segíti a változatos tevékenységeket, a mozgásfejlesztő játékok alatt gumitéglá burkolattal. Az új épület udvara mellett természetes kőzetfal emlékeztet a csodás természeti adottságokra.

Mindkét udvarrészről gyönyörű kilátás nyílik a Velencei-tóra, a környező dombokra.

Szerencsésnek érezzük magunkat, amiért ilyen környezetben telhetnek mindennapjaink.

Sok lehetőségünk nyílik túrázni a gyerekekkel a tiszta levegőjű erdőben. Tapasztalat útján a környezetünkről számtalan ismeretet nyújthatunk a gyerekeknek. Megfigyelhetünk növényeket, állatokat a természetes élőhelyükön. Láthatunk igazi gémes kutat az óvodával szemközti parkban, ahol a kis tó partján egy mini Velencei-tó társul elénk náddal, békákkal, vadkacsákkal.

Az épület belső adottságai szintén megfelelőek. Jól felszerelt, minden igényt kielégítő harmóniát sugárzó csoportszobáink tágasak, világosak.

Két öltöző helyiség, elkülönített zuhanyzó és illemhelyek biztosítják az itt dolgozó felnőttek komfortérzetét.

A szükséges eszközökkel felszerelt nevelői szoba biztosítja a nyugodt felkészülést. Az intézményvezető, az élelmezés vezető munkavégzését külön iroda teszi lehetővé.

Tárgyi eszközeinket és felszereléseinket a lehetőségekhez mérten folyamatosan bővítjük, korszerűsítjük. Igyekszünk lehetőség szerint pályázatok útján többletforráshoz jutni.

Innovatív törekvéseink közé tartoznak azokon a pályázatokon való részvételeink, melyek a szakmai megújulást, pedagógusaink szakmai fejlődését segítik. Ilyen pályázatok például: Sport Manó program, az Okos Óvoda Program vagy az OTP Intézményi Bozsik program.

Ezekén kívül intézményünk részt vesz a Boldogságóra programban, a Gondolkodj Egészségesen programban. Büszkén viseljük a Zöld Óvoda címet, épp úgy, mint a Füstmentes Óvodáét. Mosolygós zöld szív tudatja az ide látogatókkal, hogy Zöldszíves Óvodában jár.

Több éves kapcsolatunk van az Ovi- Zsaru programmal is.

Az intézmény külső és belső adottságai megteremtik az óvodás gyermek számára nélkülözhetetlen biztonságos, nyugodt légkört. Ezen adottságok hozzájárulnak ahhoz, hogy kiegyensúlyozott gyermekek és nevelők nyújtsanak pozitív képet a település óvodájáról.

3.1. Személyi feltételek:

	Óvoda- pedagógus	Pedagógiai asszisztens	Dajka	Élelmezés vezető	Konyhai kisegítő	Összesen
Álláshely	9	1	4	1	2	17
Betöltött 2025.09.01.	8	1	4	1	2	16

Szak- és egészségügyi szolgálat külső segítő szakembereinek részletezése a Sukorói Óvoda és Mini Bölcsőde Szervezeti és Működési Szabályzatában található.

3.2. Pedagógusok végzettsége:

Létszám 2025.09.01.	Végzettség	Besorolás			Szakvizsgázottak száma
8 fő	főiskola	gyakornok	Ped. I.	Ped. II.	2 fő
		- fő	2 fő	4 fő	

3.3. Szakmai munkaközösségek

A szakmai munkaközösségek – vezetőik közreműködésével – együttműködnek az intézményvezetővel az intézményben folyó nevelő-oktató munka tervezésében, szervezésében, értékelésében.

A szakmai munkaközösségek pedagógusok munkáját segítő tevékenysége kiterjed:

- a közvetlen szakmai segítségnyújtásra,
- a szakmai munkaközösség szakmai tevékenységébe való bekapcsolódás lehetőségére,
- a szakmai tapasztalatcserére,
- a jól bevált pedagógiai módszerek átadására,
- a rutinos, szakmai tevékenységüket kimagaslóan teljesítő pedagógusok óráinak/foglalkozásainak látogatására,
- a szakmai munkaközösséghez tartozó pedagógusok óráinak/foglalkozásainak látogatására, a fejlesztendő területekre történő rámutatására, a fejlődéshez közvetlen szakmai segítségnyújtására.
- a szakmai segítségnyújtási tevékenység évenkénti értékelésére, valamint a tevékenység hatékonyságának vizsgálatára.

A szakmai munkaközösség az adott tanévben ellátandó konkrét segítségnyújtási feladatait az éves munkatervében is meghatározhatja.

Az intézményben aktuálisan működő szakmai munkaközösségek listája megtalálható a Sukorói Óvoda és Mini Bölcsőde Szervezeti és Működési Szabályzatában.

4. Küldetésnyilatkozatunk

Az intézmény pedagógusai mindennapi nevelőmunkájuk során arra törekszenek, hogy nevelési gyakorlatuk tükrözze, és partnereik számára közvetítse az óvoda helyi nevelési programjában megfogalmazott alapértékeket.

Feladatunk az óvodás gyermekek harmonikus fejlődését biztosító, biztonságos, szeretetteljes óvodai légkör kialakítása, amelyben a gyermekek jól érzik magukat, egyéni kompetenciáik önmagukhoz képest megfelelően fejlődnek egy nyitott, érzelem gazdag, kreatív, toleráns alkalmazotti közösség segítségével.

Célunk, hogy az általunk nevelt és oktatott gyermekek lelki és szellemi fejlődését lehetővé tegyük, továbbá, hogy a nevelő, oktató munkánk során hozzá segítsük a gyermekeket, hogy a magyar nemzet elkötelezett, értékes tagjaivá válhassanak.

5. Gyermekképünk

A gyermek EMBER, mással nem helyettesíthető, szellemi, erkölcsi és biológiai értelemben is egyedi személyiség és szociális lény egyszerre. Személyiségének fejlődését genetikai adottságok, az érés sajátos törvényszerűségei, a spontán és tervszerűen alkalmazott környezeti hatások - beleértve a spontán és tudatos nevelő hatásokat is – együttesen határozzák meg. Emberhez méltó jogok és a gyermeki léthez méltó körülmények, a gyermeki személyiség védelme, szeretete, tisztelete és megbecsülése illeti meg.

- Joga van a sajátos, életkoronként és egyénenként változó **testi és lelki szükségleteinek kielégítéséhez.**
- **Különleges védelem** illeti meg, érdekei megelőznek minden más érdeket.
- Alapvető követelménynek tartjuk, hogy olyan **egészséges, biztonságos környezetet** teremtsünk a belépő gyermekek számára, amelyben jól érzi magát, gyermeki személyisége kibontakozhat.
- Biztosítja minden gyermek számára, hogy egyformán **magas színvonalú és szeretetteljes nevelésben** részesüljön., meglévő hátrányai csökkenjenek önmagához képest fejlődjön.
- Nem ad helyet **semmilyen előítélet** kibontakoztatására.

6. Óvodaképünk

Célunk egy szeretetteljes, toleráns, biztonságot nyújtó, változatos élményeket felkínáló óvodai nevelés megteremtése, amelyhez optimális személyi és tárgyi feltételek állnak rendelkezésünkre.

Az óvoda funkciói:

- óvó-védő,
- szociális,
- nevelő-személyiségfejlesztő funkció.

Az óvoda három főszereplője, a gyermek, az óvodapedagógus és a szülő.

Az óvodáskorú **gyermek nevelésének elsődleges színtere a család.**

- Az óvoda a köznevelési rendszer szakmailag önálló nevelési intézménye, a családi nevelés kiegészítője, a gyermek harmadik életévétől az iskolába lépésig. Tudomásul vesszük, és tiszteletben tartjuk a szülők elsődleges jogait a gyermeknevelésben, a gyermekkel kapcsolatos döntéshozatalban, és legjobb szakmai tudásunk szerint, **partneri módon** segítjük őket. A családi nevelés hiányosságaiból eredő esetleges hátrányok csökkentésére törekszünk.
- Az óvodai nevelés a családi neveléssel együtt biztosítja a gyermek fejlődését. Az óvoda által és a családokkal közösen szervezett események, ünnepek, családias hangulat kialakításával – a felnőttel és a gyermekek közös tevékenységével is – kifejezik az örömteli érzelmi állapotot, kerülve a gyermekek stresszt kiváltó helyzeteket.
- Az óvoda pedagógiai tevékenységrendszere és tárgyi környezete biztosítja az óvodáskorú gyermek fejlődésének és nevelésének legmegfelelőbb feltételeit. Az óvodában, miközben az teljesíti a funkcióit, a gyermekekben megteremtődnek a következő életszakaszba (a kisiskolás korba) való átlépés belső pszichikus feltételei.
- Az óvodai nevelés célja az, hogy elősegítse az óvodások sokoldalú, harmonikus fejlődését, a gyermeki személyiség kibontakozását, a hátrányok kiegyenlítését, az életkori és egyéni sajátosságok és az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével (ideértve a kiemelt figyelmet igénylő gyermek ellátását is).

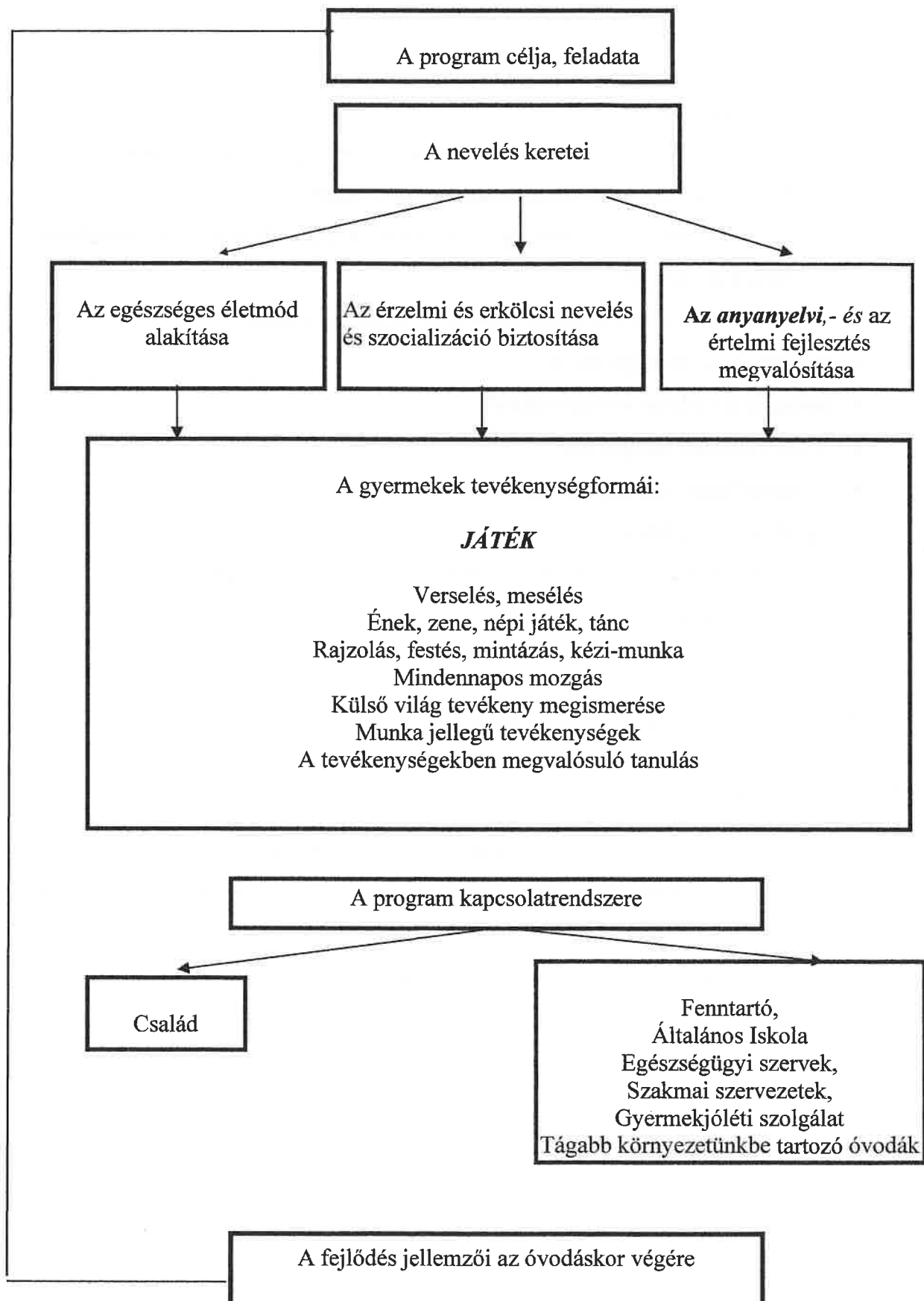
Az óvodai nevelés az alapelvek megvalósítása érdekében gondoskodik:

- A gyermeki szükségletek kielégítéséről, az érzelmi biztonságot nyújtó derűs, szeretetteljes óvodai légkör megteremtéséről, az egészséges fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges személyi, tárgyi környezetről.
- A testi, a szociális és az értelmi képességek egyéni és életkor-specifikus alakításáról, különös tekintettel a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek felzárkóztatásáról, a tehetséges kibontakoztatásáról, a gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedésekről.

Fokozott figyelmet fordítunk a diabétesszel élő, valamint a fokozott kockázatú allergiás betegségekkel diagnosztizált gyermekek egészségének megőrzésére.

- A gyermeki közösségben végezhető sokszínű az életkornak és fejlettségnek megfelelő – tevékenységekről, különös tekintettel, a mással nem helyettesíthető játékról.
A **játék** az óvodáskorú kisgyermek „**élet eleme**”, semmi mással nem pótolható alaptevékenysége, a gyermeki világhoz, a gyermek pszichikumához, adottságai, képességei megismeréséhez vezető lehetőség, a szabad személyiségfejlődés és fejlesztés eszköze.
- A hazájukat elhagyni kényszerülő családok gyermekeinek óvodai nevelésében biztosítani kell az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, társadalmi integrálását. Lehetőséget kell teremteni ahhoz, hogy a gyermekek megismerhessék egymás kultúráját.
- A **nemzetiséghez tartozó gyermekek és migráns családok gyermekeinek** óvodai nevelésében biztosítjuk **az önazonosság megőrzését**, erősítését és a multikulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét.
- Valljuk, ha a **helyi néphagyományokat**, mint örökséget, megfelelően építjük be a nevelési folyamatba, akkor elősegítjük a ránk bízott gyermekek személyiségének egészséges fejlődését – társaival olyan élményeket élhet át, amelyek erősítik a valahová tartozásukat, az identitás tudatát.
- Valljuk, e sajátosan hatékony óvodai légkört csak személyiségközpontú óvodapedagógus tudja megteremteni, katalizátorként működtetni, aki a legfontosabbnak érzi a **kisgyermek feltétel nélküli szeretetét**, a feltétlen gondoskodást, hogy **kellő empátiával forduljon a gyermekek felé**, és megfelelő **toleranciával** tudja fogadni másságukat. Az óvodai nevelés kulcsszereplője az óvodapedagógus, akinek személyisége meghatározó a gyermekek számára.
- Meggyőződésünk, hogy az ily módon nevelt kisgyermekek többségének 6-7 éves korára kialakulnak a készségei, képességei, amelyek **képessé teszik az iskolai életmód elfogadására**.

7. Óvodai nevelésünk rendszerábrája

8. Óvodánk kapcsolatrendszere

Az intézmény rendszeres kapcsolatot tart:

- egyes kiemelt intézményekkel, szervekkel:
 - a fenntartóval,
 - más oktatási intézményekkel: referencia intézményekkel; Székesfehérvári Felsővárosi Általános Iskola Sukorói Tagiskolájával
 - az intézményt támogató szervezetekkel; Sukoró Gyermekeiért Közalapítvánnyal,
 - egyéb, a köznevelési igazgatással összefüggő szervekkel.
- pedagógiai szakszolgálatokkal
- pedagógiai szakmai szolgáltatókkal
- a gyermekjóléti szolgálattal;
- az egészségügyi szolgáltatóval;
- egyéb közösségekkel:
 - az intézménnyel jogviszonyban állók hozzátartozóival, családdal
 - a település egyéb lakosaival
 - civil szervezetekkel.

9. Óvodai nevelésünk alapelvei és céljai

9.1. Alapelveink

- A gyermek nevelése elsősorban a **család joga és kötelessége**, az óvodai nevelés a **családi nevelés kiegészítője, segítője, figyelembe véve a családok sajátosságait, szokásait**.
- Óvodai nevelésünk minden esetben **gyermekközpontú, személyközpontú, befogadó**.
- A **gyermeki** személyiséget tisztelet, elfogadás, szeretet, megbecsülés, **bizalom** övezze.
- A **gyermeket megilleti jogainak érvényre juttatása, gondoskodás**, emberi méltóságának tiszteletben tartása, megbecsülése, **minden helyzetben érdekeinek figyelembevételre, védelme**.
- Az óvoda **inkluzív** (befogadó) szemlélettel, gyermekközpontú nevelési attitűddel, a **gyermeki személyiség individuális – egyedi - vonásaiból** kiindulva a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatására törekszik, biztosítva az óvodai neveléshez való

egyenlő hozzáférés lehetőségét. Nem ad helyet semmiféle előítélet kibontakoztatásának.

- Az óvodai nevelés gyermekközpontú, befogadó, ennek megfelelően a **gyermeki személyiség** kibontakoztatására törekszik, biztosítva, hogy egyformán magas színvonalú és szeretetteljes nevelésben részesüljön, s meglévő hátrányai csökkenjenek. A nevelés segítse a gyermek **egyéni készségeinek** és képességeinek kibontakozását, **kompetenciáinak fejlesztését.**
- Minden gyermeket saját képességeihez, **személyiségéhez**, szükségleteihez mértén fejlesztünk, törekedve arra, hogy önmagához képest fejlődjön.
- A testi, a szociális és az értelmi képességek egyéni és életkor-specifikus alakításáról, különös tekintettel a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek **felzárkóztatásáról**, a **tehetségek kibontakoztatásáról**, a gyermekek **esélyegyenlőségét** szolgáló intézkedésekről.
- Fokozott figyelmet fordítunk a **diabétesszel** élő, valamint a fokozott kockázatú **allergiás** betegségekkel diagnosztizált gyermekek egészségének megőrzésére.
- Az óvodai nevelés sajátos eszközeivel törekszünk az **esélyegyenlőség biztosítására**, a **hozott hátrányok** kompenzálására, **különbözőségeket** elfogadására.
- Szükség esetén ismereteinkhez, feltételeinkhez mértén biztosítjuk a **multikulturális nevelés és interkulturális nevelés** során az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, az integráció lehetőségét.
- Törekszünk a **környezettudatos magatartás** kialakítására.
- Törekvésünk megfelelő tárgyi környezetben, **modellértékű személyi feltételek** biztosításával, a **gyermeki szükségletek kielégítése**, a nyugodt, derűs, családi, biztonságot nyújtó óvodai légkör megteremtése, amelyben a gyermeki játék elsődlegességét hangsúlyozzuk.
- Nevelésünk **tudatosan kerüli a nemi sztereotípiák erősítését.**
- Nevelőmunkánkat tudatosan, de nem mereven tervezzük, rugalmasan követjük a **szabad játék** logikáját. Játéktevékenységen keresztül gondoskodunk az életkornak megfelelő műveltség tartalmak közvetítéséről.
- Felelős pedagógusként valljuk, hogy óvodásaink egészséges fejlődése azt kívánja, hogy **az óvoda az óvodás gyermekekért legyen, a boldog gyermekkor színterévé váljon.** Ismerve a gyermeki szükségleteket, a fejlődés törvényszerűségeit, az ezekből fakadó igényeket, „csakis” ezek kielégítésére kell törekednünk.

- A már kialakult pedagógiai értékeket igyekezünk megőrizni.
- Nevelőmunkánkban biztosítjuk az **innovatív pedagógiai** törekvések érvényesülését a gyermek érdekeinek és a helyi sajátosságoknak a figyelembevételével.

9.2. Óvodánk nevelési célja

- A családi nevelésre alapozva, azt kiegészítve gyermekközpontú, **személyközpontú** óvodai élet megteremtése.
- Elősegítsük az óvodások sokoldalú, harmonikus fejlődését a gyermeki személyiség kibontakoztatását az életkori és egyéni sajátosságok és az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével, a **különleges gondozást igénylő gyermekek ellátásával együtt**.
- *A sajátos nevelési igényű gyermekek integrálásával esélyegyenlőségük biztosítása.*
- *A hátrányos (HH)- és halmozottan hátrányos (HHH), a beilleszkedési, tanulási és magatartási problémával küzdő (BTM) gyermekek kiemelt figyelmet igénylő egyéni fejlesztése.*
- A tehetséges gyermekek sajátos képességének egyéni fejlesztése, tehetséggondozás.
- Fokozott figyelmet fordítunk a diabéteszsel élő, valamint a fokozott kockázatú allergiás betegségekkel diagnosztizált gyermekek egészségének megőrzésére.
- *Nevelési folyamatunkban érvük el, hogy a gyermek „megismerje”, „megértse”, „elfogadja” önmagát.*
- A sikeres iskolai beilleszkedéshez szükséges **testi, lelki, értelmi és szociális érettség** kialakítása.
- A különböző szociális háttérrel rendelkező, a sajátos nevelési igényű, **nemzetiségi és migráns gyermekek** sokoldalú harmonikus fejlődésének, a gyermeki személyiség kibontakoztatásának elősegítése, különös tekintettel az eltérő fejlődési ütemre, és nemzeti kultúrára.
- A nemzeti, etnikai és migráns családok gyermekeinek **multikulturális és interkulturális nevelése**.
- *A környezet megóvására irányuló szokások kialakítása.* A gyermekek **környezettudatos** szemléletének és magatartásának megalapozása.
- *Óvodai nevelésünk legyen óvó, védő, értékteremtő és értékátadó, értékőrző.*
- A 3-7 éves korú gyermekeknek derűs, vidám, szeretetteljes, tevékenységre ösztönző élményekre épülő inger gazdag, **biztonságos környezet megteremtése, melyek**

otthonosak, barátságosak, játékra motiválók, amelyek alakításában a gyermekek adott szükségletük, tevékenységük szerint vehetnek részt.

- A gyermek testi és lelki szükségleteinek, valamint **mozgásigényének** kielégítése.
- Az **egészséges életmód, a testápolás**, az étkeztetés, az öltözködés, a **betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés** szokásainak alakítása, belső igénnyé fejlesztése.
- A **gyermek testi és lelki egészségének védelme**, megőrzése, szervezetük edzése.
- Az egyéni képességek, szükségletek figyelembevételével, esélyegyenlőség megteremtésével, a gyermeki játékszabadság tiszteletben tartásával, a gyermeki **kompetenciák fejlesztésével**, környezetében jól eligazodó, jó kapcsolatteremtő képességekkel rendelkező, az iskolai életre alkalmassá váló gyermekek nevelése, a **játékon és a mesén keresztül**.
- A gyermek számára természetes közeggé váljon a közösség, benne kölcsönösen segítsék egymást.

A gyermekek megváltozott életkörülményei befolyásolják fejlődésüket.

Ezek tudatában, egy élményekben gazdag óvodát igyekezünk kialakítani, ahol a gyermekeket körülvevő személyi és tárgyi környezet szerepe meghatározó. A gyermek fejlődő személyiségét, valamint életkoronként és egyénenként változó testi, lelki, szociális szükségleteit figyelembe véve, a szülő – nevelő partnereként, egy boldog gyermekkor biztosításával teremtjük meg a személyiség szabad kibontakozásának feltételeit.

Az óvodába járó gyermeket, demokratikus légkörben kívánjuk gondozni, óvni és egyéni érési folyamatában vezetni.

10. Az óvodai nevelés feladatai

10.1. Az óvodai nevelés általános feladatai

Az Óvodai nevelés feladata az óvodáskorú gyermek testi, és lelki szükségleteinek kielégítése. Ezen belül:

- az egészséges életmód alakítása,
- az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés,
- az anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása.

3-6 (7-8) éves korosztály óvodai ellátása az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramjában (továbbiakban: Alapprogram) megfogalmazottak alapján.

- Minden rászoruló gyermek óvodai elhelyezésének biztosítása 3 éves kortól.
- Integrált nevelés megvalósítása mind a sajátos nevelési igényű gyermekek, mind a hátrányos körülmények között élő esetében.
- A szociokulturális környezetből adódó hátrányok kompenzálása, hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű, valamint nemzetiségi és migráns gyermekek felzárkóztatása.
- A gyermekek egyéni képességeihez igazodó differenciált fejlesztés, tehetséggondozás, felzárkóztatás, szükség esetén fejlesztő pedagógus alkalmazása.
- Preventív gyermekvédelem, a hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű és a veszélyeztetett gyermekek felkutatása és segítése. Az óvodáztatáshoz kapcsolódó szociális, gyermekvédelmi és családtámogatási rendszer célzott, hatékony működtetése.
- Az egészséges életmód feltételeinek biztosítása, egészséges életmódra nevelés hangsúlyozása.
- Az óvodáskorú gyermek testi és lelki szükségleteinek kielégítése.
- A szülői igények és a szülők elégedettségének folyamatos mérése.

Az óvodáskorú gyermek alapvető megnyilvánulási módjára, a mozgásra és a fő tevékenységi formájára, a játékra alapozva a mese, vers felhasználásával az alábbi feladatokat kell megvalósítanunk:

10.2. Óvodai nevelésünk alapvető feladatai

10.2.1. Egészséges életmód alakítása

Az egészséges életmódra nevelés, az egészséges életvitel igényének alakítása, a gyermek testi fejlődésének elősegítése ebben az életkorban kiemelt jelentőségű. Ezen belül az óvodai nevelés feladata:

- a gyermek gondozása, testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése;
- a harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése;
- a gyermeki testi képességek fejlődésének segítése;
- a gyermek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése;
- az egészséges életmód, a testápolás, a tisztálkodás, az étkezés, különösen a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telítettzsír-tartalmú ételek fogyasztásának csökkentése, a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzése, a fogmosás, az öltözködés, a pihenés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása;
- életvezetési készségek fejlesztése, amelyek szükségesek a problémamegoldáshoz, a rugalmas alkalmazkodó képességhez, a nehézségek leküzdéséhez, a mérlegelő gondolkodáshoz, a hatékony kommunikációhoz. Az életvezetési készségeken alapuló nevelés hozzásegíti a gyermekeket azon ismeretek, készségek, képességek megszerzéséhez, amelyek szükségesek az egészséges életmód kialakításhoz;
- a gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet biztosítása;
- a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, a környezettudatos magatartás megalapozása;
- megfelelő szakemberek bevonásával - a szülővel, az óvodapedagógussal együttműködve - speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátása.

Célunk:

- a gyermekek gondozása, **testi – lelki szükségleteinek** civilizált kielégítése,
- a **mozgáskultúra kialakítása, a mozgás megszerettetése,**
- **betegség megelőző szokások** kialakítása,
- a személy és környezetei **higiénia** biztosítása
- **egészséges életvitel** igényének alakítása az egészséges testi fejlődés érdekében.
- a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek megkülönböztetett fejlesztése.

Feladatunk:

- A gyermekek gondozása, testi szükségletének, mozgásigényének kielégítése.
- A **harmonikus, összerendezett mozgásának**, testi fejlődésének elősegítése.
- A gyermekek tisztaság, ápoltság, **egészséges életmód iránti igényének** alakítása.
- A gyermekek egészségének védelme, **edzése, óvása, megőrzése**.
- Az egészséges életmód, a testápolás, **az étkezés, pihenés, az öltözködés, betegség megelőzés** az egészségmegőrzés szokásainak alakítása.
- A gyermekek fejlődéséhez **és fejlesztéshez** szükséges egészséges, biztonságos környezet biztosítása.
- A **környezet védelméhez, és megóvásához kapcsolódó szokások** alakítása, a **környezettudatos magatartás megalapozása**.
- A megfelelő szakemberek **bevonásával – a szülővel, az óvodapedagógussal együttműködve** – speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki, nevelési feladatok ellátása.

Egészséges táplálkozás

Alapelvek:

- Az óvodásgyermekek egészséges táplálkozási szokásainak megerősítését és az óvodai étkeztetés otthoni kiegészítésének (komplettálásának) szorgalmazását szolgálja.
- Az óvodásgyermek az ébrenlétének háromnegyed részét az óvodában tölti, ahol az óvodapedagógusok a gyermek testi-szellemi fejlődésének feltételeit igyekeznek biztosítani.
- A fejlődés alapfeltételei között kiemelt jelentőségű a gyermek egészséges táplálása. Az óvodai étkeztetés napjainkban - minden igyekezet ellenére - sem tudja az egészséges táplálkozás minden követelményét teljesíteni. A teljesítés nemcsak anyagiakon (élelmezési normán), de szemléleten (étrend-összeállításon), óvónői leleményességen (egészségpedagógiai kulturáltságon) és a szülők segítő együttműködésén (a kiegészítő táplálkozáson) is múlik.
- A gyermeknek az egészséges táplálkozás érdekében naponta az öt alapélelmiszer-csoport mindegyik tagjából kell fogyasztania. Óvodánkban a gyermek élettani szükségletének megfelelő étrend összeállítását és az étel szállítását a Junior Zrt. biztosítja, amely az országos minta menza program alapján készíti a gyermekek

élelmezését. Óvodánkban csak melegítőkonyha üzemel, szigorú HACCP rendszer működtetésével.

Az óvoda és a pedagógus feladatai a helyzet javításáért:

- Kulturált körülmények között a fogásokat folyamatosan felszolgálja (várakozási időt kerüli). Az étkezés végén az asztalok rendjének helyreállítását irányítja. Megkedvelteti az ízeket, intenzív rágásra ösztönöz, folyamatosan folyadékot biztosít. Életkoruknak, fejlettségüknek megfelelően kanál, villa és kés helyes használatával ismerteti meg a gyerekeket. Fokozottan ügyel a táplálék érzékeny gyermekek diétájára (a család biztosítja).
- Szerveznek az óvodapedagógusok a szülőkkel, támogatókkal közösen hetenként legalább egy-két gyümölcs- és zöldség-napot.
- Tanácsot adnak (szülői értekezleten, fogadóórán, kötetlen beszélgetés keretében), hogy az óvodai étrendet otthon milyen ételféleségekkel egészítsék ki: Kerüljék a családi étkezés során a haszontalan ételek és italok étrendbe állítását, így a cukros, sós, zsíros ételeket és italokat. Töröljék étkezési szokásrendjükből a cukrozott szörpöket, befőtteket, kólaféléket, a kekszet, a ropit, a chipset. Szerepeljen a családi étrendben kevesebb füstölt hús, felvágott, húskonzerv, állati zsiradék, és annál több alacsony zsírtartamú tej, tejföl, sajt, hal, baromfi (bőr nélkül), barna kenyér.
- Óvodai napirend keretében ismertetik meg az óvónők a dajkákkal együttműködve a gyerekeket új ízekkel, addig ismeretlen étel-és italféleségekkel. Az étkezést örömtelivé teszik, jó hangulatot teremtenek az ételek elfogyasztásához. - Az egészséges táplálkozásra nevelés érdekében kapcsolják be a napi programba az alternatív egészségfejlesztő programot, (pl projektek), játékos alkalmat teremtenek arra, hogy a gyermekek maguk is részesei legyenek egyszerűbb ételek elkészítésének (pl. zöldség salátakészítés, gyümölcssaláta készítése).
- A nevelési év során legalább 2 alkalommal kerül lebonyolításra az egészséges táplálkozást népszerűsítő szervezett tevékenység az 5-7 évesek körében.
- Az egészséges táplálkozás egészségre gyakorolt hatásai adnak alapot a tevékenységeknek. Így a gyerekek őszi piacot, zöldséges üzletet, kerteket látogatnak meg. Ismerkednek gyümölcsökkel, zöldségfélékkel. Minden érzékszervet megmozgatnak a tapasztalatszerzés során, mindezeket versekkel, mondókákkal, mesékkel, körjátékokkal kísérve teszik még vonzóvá a gyermekek részére az óvó nénik. A legvonzóbbak a kóstolók. és salátakészítés zöldségből, gyümölcsből.

- Az étkezések során előforduló minden féle tejterméket kóstoljanak meg a gyerekek. Beszélget a tej fontosságáról miért is fontos az emberi szervezet számára, kiemelve a csontok, és a fogak egészségét.
- Az eltérő étvágyak tiszteletben tartása, törekvés a szélsőségek csökkentésére.
- A mindenkori folyadékszükséglet biztosítása folyamatosan. A kulturált étkezés szokássá alakítása életkortól és fejlettségtől függően, étkezéshez szükséges eszközök önálló és helyes használatának, helyes testtartás, étkezési technikák megismertetése (töltés, merés), esztétikus terítés biztosítása (önkiszolgálással, naposi munkával), igény kialakítása a környezet rendjének megóvására. A táplálék allergiás gyermekek eltérő szükségleteinek fokozott figyelembevétele.

Mindennapos mozgás

Az óvodapedagógus feladatai a mozgásigény kielégítése és testi képességek fejlesztéséért:

- Változatos napi és heti rendben biztosítja a gyermek mozgásigényének folyamatos kielégítését.
- Heti rendszerességgel szervez tartásjavító és játékos lábtornát a gyermekeknek.
- Naponta lehetőséget adunk olyan mozgásos tevékenységeknek udvaron vagy a csoportszobában, amelyek elősegítik az egészséges életvitel kialakítását, fejlesszük testi, fizikai erőnlétüket, mozgáskultúrájukat.
- Heti 1 kötelező testnevelés foglalkozást vezet. Edzési lehetőséget a testnevelés, környezet, levegő, nap kihasználásával biztosítja.
- Megtervezi a helyet, időt, és a közegekben való mozgást fokozatos terheléssel, figyelembe véve a korosztályok életkori sajátosságait.
- Időjárástól függően (köd, -5 fok, eső, viharos szél esetén nem) napi 1-3 órát levegő és napfény edzést biztosít a fokozatosságot betartva.
- A nyári napirendet az egész napos levegőn való tartózkodásra építi (kivétel az erős napsugárzás miatt a 12-15 óra közötti időszak). A mozgás anyagát lásd mozgás fejezetben.

Személyi higiéné

Tisztálkodás

- A napirend keretei között elegendő időt biztosít a gondozási teendők egyéni tempó szerinti végzésére.
- Tisztálkodási folyamatot megismerteti: helyes sorrendiséggel és technikával, egészségügyi szokásokkal.
- A tisztaság alapvető fontosságának, a betegségmegelőzés és fertőzések megelőzésének jelentőségét életkor specifikus módszerekkel tudatosítja a gyermekekben. Ezen belül a test tisztántartásán értjük a bőr, fogak, szájüreg, haj, érzékszervek, körmök ápolását, a ruházat higiénája a mosás, tárolás feladatait is tartalmazza, illetve a közvetlen környezetünk tisztántartására is hangsúlyt fektet.
- A megvalósításban fejlettség szerinti segítséget nyújt.
- Fokozatosan kialakítja az önállóságot.
- Állandó és alkalmi jellegű feladatok: (gyakoribb megbetegedések járványok idején): zsebkendő használata, kézmosás (tüsszentés után is!), kellő folyadék biztosítása, fertőtlenítés.

Öltözködés

- Elegendő időt és szükséges segítséget biztosít az öltözködésben és a ruházat elhelyezésében a saját polcán.
- Fokozatosan kialakítjuk a helyes öltözködési szokásokat a szülők bevonásával. A réteges öltözködés előnyeit hangsúlyozzuk.
- Fokozatosan kialakítja az önállóságot.
- A szülőkkel való kapcsolattartás során a megfelelő mennyiségű és minőségű ruházat és cipő biztosítására javaslatot tesz. Például: váltóruhák, lábboltozatot és lábfejet védő megfelelő méretű cipők biztosítása, lógó alkatrészek eltávolítása.
- A ruhák fel – levételének helyes sorrendjének, és azok épségének megóvása, tárolási rend kialakítása.

Pihenés

- Ebéd után a csoport szükségleteinek megfelelően nyugodt pihenés feltételeit biztosítja, ellenőrzi-biztosítja a terem szellőztetését, az ágyak megfelelő elhelyezését (a lehető legnagyobb távolságban).
- A gyermekek elalvását segíti biztonságot adó szokásrendszerrel, pl. mesével, énekkel, zenehallgatással, testi közelséggel, puha tárgyakkal.

- Pihenés időtartamát a csoport szükségleteihez igazítja.
- Az ágyneműről és annak tisztításáról a szülő gondoskodik, általában kéthetente és a gyermek minden megbetegedése alkalmával.

Levegőzés

- Törekedjen arra, hogy lehetőség szerint a gyermekek minél több **tevékenységet a szabadban** végezzenek, ezzel erősítve a gyerekek ellenálló képességét.
- Óvodáink helyi adottságait kihasználva nagyon sok kirándulást szervez a Kis-tóhoz, az Ingókövekhez és a környező erdőkbe. Így még közelebbről figyelemmel tudják kísérni a természet változásait, s még nagyobb hangsúlyt tudnak fektetni a környezet védelmének fontosságára.

Egészséges tiszta biztonságos környezet megteremtése higiénias szabályok kialakítása.

- Az óvodás gyermek saját testi gondozásának megtanítása és mozgásigényének kielégítése csak egészséges környezetben történhet. Ennek érdekében a dajkák munkájához tartozik a mindennapos portalanítás, felmosás, fertőtlenítés, szellőztetés a higiénias szabályok betartatása a gyermekkel.
- Felhívjuk a szülők figyelmét arra, hogy csak egészséges gyermek jöhet óvodába.
- A gyermekek tisztasága, ápoltsága, betegségmegelőzése érdekében e témában is szervezünk szülői értekezletet, amelyhez a témának megfelelően szakember segítségét is igénybe vesszük (pl. az egészséges táplálkozás, mozgás, tisztálkodás, fogápolás, hajápolás, higiénia, gyermekkori betegségek és annak otthoni kezelése).
- A balesetveszély elkerülése érdekében a gyermekek által használt eszközöket fokozott odafigyeléssel kezeli, szükség esetén kezdeményezi javítását, cseréjét. Különösen az udvari, vagy játszótéri játékoknál, séta során felhívja a gyermekek figyelmét a helyes eszközhasználatra, biztonságos közlekedés szabályaira, kirándulásra szülői segítséget kérhet.
- A gyermekek szükséglete szerint (szülők bevonásával) speciális szakemberek bevonásáról gondoskodik, az óvoda orvosa, fogorvosa, védőnője, szakszolgálatok segítségével.
- A Fejér Vármegyeiegyei Pedagógiai Szakszolgálat Gárdonyi Tagintézmény logopédusával és gyógytestnevelőjével konzultál, aki hetente kétszer tart foglalkozásokat óvodánkban. A nevelési év végén a logopédus felméri a beszédhibás

gyermeket, s az órarendjében a fejlesztő foglalkozásokat megtervezi a következő nevelési évre.

- A gyerekorvos szintén felmeri a gyermekek fizikai állapotát, és az ő javaslatára szervezi meg a gyógytesztnevelő a következő nevelési év feladatait a rászoruló gyermeknek. Szükség esetén a szakszolgálat pszichológusával, egyéb szakemberével kapcsolatot tart, aki évi rendszerességgel megvizsgálja a fejlődésben akadályoztatott gyermekeket, javaslatot ad az egyéni bánásmódra és a fejlesztésre, valamint speciális terápiára fogadja őket. Az óvodapedagógus a javaslatokat beépíti az egyéni fejlesztő munkába.

Testi és lelki egészség fejlesztése, a viselkedési függőségek, a szenvedélybetegségekhez vezető szerek fogyasztásának megelőzése

Alapelvek:

- A dohányzás megelőzésében és visszaszorításában jelentős szerep jut az óvodapedagógusoknak és az óvoda technikai személyzetének.
- Az óvoda felnőtt dolgozói modellt, mintát jelentenek a gyermekek számára. Az óvodában a gyermek előtt dohányzó felnőtt nagyobb hatást gyakorol a gyermekre, mint egyéb szocializációs helyzet, ezért az óvoda dolgozói nagyobb felelősséggel tartoznak személyes példamutatásukért.
- Az óvoda feladata minden olyan helyzet elkerülése, amely a gyermeknek kedvezőtlen mintaként szolgálhat.
- A dohányzás megelőzését szolgáló óvodai egészségnevelési program tevékenységei: Szabad beszélgetések. A beszélgetés kezdeményezője lehet az óvodapedagógus, de lehet maga gyermek is (valamely aktuális eseménnyel, élménnyel, filmjelenettel stb. kapcsolatosan). A szabad beszélgetésben kisebb, önkéntesen csatlakozó gyermekcsoport vehet részt beszámolóval, események értékelésével, képek nézegetésével stb. párhuzamosan. Fontos: az önkéntes részvétel, a szabad megnyilatkozás és vélemény-nyilvánítás. A dohányzás ártalmainak elemzésére szolgáló szabad beszélgetések kezdeményezésére a kihasználjuk az alkalmakat és lehetőségeket.

A bántalmazás, erőszak megelőzése

Alapelvek

A WHO definíciója:

„A gyermek bántalmazása és elhanyagolása (rossz bánásmód) magában foglalja a fizikai és/vagy érzelmi rossz bánásmód, a szexuális visszaélés, az elhanyagolás vagy hanyag bánásmód, a kereskedelmi vagy egyéb kizsákmányolás minden formáját, mely a gyermek egészségének, túlélésének, fejlődésének vagy méltóságának tényleges vagy potenciális sérelmét eredményezi egy olyan kapcsolat keretében, amely a felelősségen, bizalmon vagy hatalmon alapul.”

Elhanyagolást jelent, ha a szülő vagy a gondviselő rendszeresen elmulasztja a gyermek alapvető szükségleteinek kielégítését, védelmét, felügyeletét, amely súlyos ártalmat okoz, vagy ennek veszélyével fenyeget bármelyik területen: egészség, oktatás, érzelmi fejlődés, táplálkozás, lakhatás és biztonságos körülmények, amely veszélyt jelent, vagy nagy valószínűséggel jelenthet a gyermek egészségi állapotára, mentális, lelki és spirituális, erkölcsi és szociális fejlődésére. Figyelembe kell venni ennek megítélésénél, hogy milyen mértékben adottak a feltételek a család rendelkezésére álló erőforrásai tekintetében. Minden olyan mulasztás vagy baj okozása, amely jelentősen árt a gyermek egészségének vagy lassítja, akadályozza szomatikus, mentális és érzelmi fejlődését.

Érzelmi elhanyagolást jelent az érzelmi biztonság, az állandóság, a szeretetkapcsolat hiánya, a gyermek érzelmi kötődésének durva mellőzése, elutasítása, a gyermek jelenlétében történő erőszakos, durva, támadó magatartás más családtaggal szemben.

Fizikai elhanyagolást jelent az alapvető fizikai szükségletek, higiénés feltételek hiánya, a felügyelet hiánya, a gyermek védelmének elmulasztása olyan esetekben, amikor veszélynek van kitéve. Ide sorolható az orvosi ellátás késleltetése, az orvosi utasítások be nem tartása, a védőoltások beadatásának indokolatlan elmulasztása, késleltetése.

A gyermekbántalmazás azt jelenti, ha valaki sérülést, fájdalmat okoz egy gyermeknek, vagy ha a gyermek sérelmére elkövetett cselekményt - bár tud róla, vagy szemtanúja – nem akadályozza meg, illetve nem jelenti.

Fizikai bántalmazás az a szándékos cselekedet, vagy gondatlanság (így különösen ütés, rázás, mérgezés, égés, fulladás, közlekedési baleset, stb.), amely a gyerek fizikai sérüléséhez, halálához vezet vagy vezethet. Ide sorolható a közlekedés során elkövetett gondatlan veszélyeztetés (gyermekülés hiánya, ittas vezetés, kivilágítatlan kerékpár stb.)

Az érzelmi bántalmazás azt a rendszeres, hosszú időn át tartó érzelmi rossz bánásmódot jelenti, amely súlyos, és tartósan káros hatással van a gyermek érzelmi fejlődésére. Ez magában foglalhatja annak közvetítését a gyermek felé, hogy értéktelen, el nem fogadott, nem kívánt és nem szeretett. Jelenthet az életkornak, vagy a fejlettségnek nem megfelelő elvárások támasztását gyermekkel szemben (pl. a szobatisztaság idő előtti erőltetése, a képességekhez nem igazodó követelmények). Ide tartozik a gyermekekben állandó félelemérzet, vagy szorongás keltése, megszégyenítés, állandó kritizálás, az érzelmi zsarolás, a gyermek kihasználása. Az érzelmi bántalmazás súlyos formája az olyan élethelyzet, amelyben a gyermek szem és fültanúja más bántalmazásának. Az érzelmi bántalmazás mindezen komponenseket magában foglalhatja, de egymagában is jelentkezhethet.

Szexuális bántalmazás a gyermek bevonását jelenti olyan szexuális aktivitásba, amelyet a gyermek nem képes megérteni, felfogni, amelyhez nem tudhatja az érdemi beleegyezését adni, vagy amelyre a gyerek koránál, fejlettségi állapotánál fogva nem érett, továbbá amelyet tilt az adott társadalom/közösség jog- és szokásrendje, illetve az adott környezetben elfogadott tabuk. A szexuális visszaélés létrejöhet felnőtt és gyermek, vagy olyan korú gyermek és gyermek között, ahol a kapcsolat a kor és a fejlettség okán, a kapcsolat felelősségén, bizalmon vagy hatalmi helyzeten alapszik, és a tevékenység az agresszor szükségleteinek kielégítését, vagy megelégedettségét szolgálja. Ez magában foglalhatja, de nem feltétlenül korlátozódik: egy gyermek kényszerítése, vagy készítése bármilyen törvénytelen szexuális aktivitásra, a gyermek kizsákmányolása gyermekprostitúció, vagy más jogellenes szexuális aktivitás formájában, - a gyermek felhasználása és kizsákmányolása pornográf anyagok, videó felvételek, vagy előadások, megnyilvánulások formájában.

Különleges ellátást és kezelést igényel, ha gyermek bántalmaz gyermeket. Ezekben az esetekben egy gyermeket egy másik gyermek, vagy gyermekek csoportja a konfliktusok szokásos kezelésén túl - ismételten - fizikailag, lelkiileg bántalmaz, vagy szexuálisan molesztál. A probléma kezelésénél igen fontos, hogy az áldozat és az elkövető egyaránt kapjon megfelelő segítséget. Speciális terület a testvérbántalmazás, annak érzelmi vonatkozásai, indulati tartalma miatt. A pedagógus alapvető feladata a rábízott gyermekek, tanulók nevelése, tanítása. Ezzel összefüggésben kötelessége különösen, hogy közreműködjön a gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok ellátásában, a gyermek fejlődését veszélyeztető körülmények megelőzésében, feltárásában, megszüntetésében.

- Az óvoda ellátja a tehetségkutatással és tehetséggondozással, a korai tanulási, beilleszkedési nehézségek korrekciójával, a hátrányos helyzetű gyermekek felzárkóztatásával, valamint a gyermek- és ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatokat; felderíti a gyermekek fejlődését veszélyeztető okokat, és pedagógiai eszközökkel törekszik a káros hatások megelőzésére, illetőleg ellensúlyozására. Szükség esetén a gyermek érdekében intézkedést kezdeményez.
- A nevelési intézmény közreműködik a gyermekek veszélyeztetettségének megelőzésében és megszüntetésében, ennek során együttműködik a gyermekjóléti szolgálattal, illetve a gyermekvédelmi rendszerhez kapcsolódó feladatot ellátó más személyekkel, intézményekkel és hatóságokkal.
Ha a nevelési intézmény a gyermekeket veszélyeztető okokat pedagógiai eszközökkel nem tudja megszüntetni, segítséget kér a gyermekjóléti szolgálattól.
- A gyermekek szüleit a nevelési év kezdetekor tájékoztatni kell a gyermek- és ifjúságvédelmi felelős személyéről (óvodavezető), valamint arról, hogy milyen időpontban és hol kereshető fel.

A kisgyermek minden erőszakos cselekvéssel kapcsolatosan "érzékeny". Nemcsak az erős fizikai ingerek okoznak az óvodás gyermeknél egészségkárosodást, hanem az erőszakos cselekmények (brutalitás, vérengzés, gyilkosság) látványa is. Mindezek megelőzésére nem elég a szülőket felvilágosítani, de a védekezés helyes módszereinek alkalmazására sarkallni is szükséges. Ennek megvalósítása érdekében a szülői értekezleteken megbeszélési anyagként alkalmazzuk az erőszakot sugárzó tömeghírközlések, filmek kivédését is.

Baleset-megelőzés és elsősegélynyújtás

Alapelvek:

- Fontos, hogy rájöjjenek az óvodások; egy kis odafigyeléssel és óvatossággal rengeteg baleset és a vele járó fájdalom elkerülhető lenne.
- A gyerekek megismerkednek a vészhelyzetek, vagy balesetek során elvégzendő legfontosabb teendőkkel, illetve ezek közül is azzal, amit ők el is tudnak végezni. Ide tartozik a segítségkérés (felhívás, vagy esetleg mentőhívás), a beteggel való kapcsolatteremtés és a könnyebb sérülések ellátása.
- A gyerekek megtanulják, hogy egy-egy hétköznapi tárgy (pl.: bicikli, mászóka, autó, gyógyszer) milyen veszélyforrásokat hordoz magával, illetve mire érdemes

odafigyelniük a balesetek megelőzése érdekében. Módszere a szerepjáték, mesélés, bábozás, könyv és képolvasás, társasjátékok, beszélgetés.

Általános előírások

A gyermekekkel- az óvodai nevelési év, valamint- szükség szerint, a foglalkozás, kirándulás stb. előtt ismertetni kell a következő védő-óvó előírásokat.

Védő-óvó előírás:

- az egészségük és testi épségük védelmére vonatkozó előírás,
- a foglalkozásokkal együtt járó veszélyforrások,
- a tilos és az elvárható magatartásforma.

A védő-óvó előírásokat a gyermekek életkorának és fejlettségi szintjének megfelelően kell ismertetni. Az ismertetés ténye a csoportnaplóban kerül dokumentálásra.

Az óvoda házirendjében vannak meghatározva azok a védő, óvó előírások, amelyeket a gyermekeknek az óvodában való tartózkodás során meg kell tartaniuk. A gyermekbalesetek megelőzése érdekében illetve bekövetkezésekor ellátandó feladatok az SZMSZ –ben kerültek rögzítésre. Elsősegély doboz a nevelői szobában található.

Az óvoda berendezése, eszközei csak a baleset megelőzés szempontjai alapján történt vizsgálat után kerülnek használatba, állapotuk folyamatosan ellenőrzésre kerül, ez az udvari eszközök esetében szakértői felülvizsgálattal egészül ki.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

- A gondozás, testápolás, körében kialakított egészségügyi szokásokat, önállóan, felszólítás nélkül végzik.
- A gyermek tisztaság és ápoltság iránti igénye kialakult.
- Igényükké válik a higiénias szabályok betartása.
- Önállóak: a tisztálkodásban, a tisztálkodási eszközök megválasztásában és használatában, a WC használatában, fogápolásban, öltözködésben, helyes sorrendjének megválasztásában, önkiszolgáláskor, mindennapi szükségleteik kielégítésében, a kimerített étel mennyiségének megítélésében, a hőmérsékleti viszonyoknak megfelelő ruházat kiválasztásában,
- Kialakul bennük az esztétikus étkezés igénye, igyekeznek betartani az óvodában kialakított étkezési szokásokat.

- Megfelelően használják: az evőeszközöket, egyéb eszközöket, a környezetük tisztántartására szolgáló eszközöket.
- Önállóan öltözködnek, ruhaneműjüket, ágyneműjüket rendben tartják.
- Tudnak: cipőt fűzni, kötni, gombolni, teríteni, hajtogatni, ajtót nyitni-csukni, csendesen közlekedni, lépcsőn járni, természetes ülő testtartással asztal mellett ülni.
- Ismerik a kulturált étkezés szokásait (csukott szájjal rág, ügyel a tisztaságra), a zsebkendő használat módját, szükségességét, ruházatuk tisztántartási lehetőségeit, a rendetlenség megelőzését, a rendetlenség megszüntetésének módjait, alakulóban környezettudatos magatartásuk.
- Segítenek: a környezet tisztántartására, a rend megőrzésére irányuló tevékenységben, a kisebbeknek a különböző (önellátó és egyéb) tevékenységekben.
- Óvodánk külső környezetét is óvják
- Eljutnak: az első alakváltozáshoz (testarányok, fogváltás), összerendezettebb mozgáshoz, testi szükségleteik szándékos irányításáig.
- Egyéni képességüknek megfelelő a mozgás igényük és edzettségük.
- Ismerik és betartják a balesetvédelmi magatartásformákat.

Az egészséges életmód alakítása:

Az egészséges életmódra nevelés, az egészséges életvitel igényének alakítása, a gyermek testi fejlődésének

elősegítése ebben az életkorban kiemelt jelentőségű. Ezen belül az óvodai nevelés feladata:

- a gyermek gondozása, testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése;
- a harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése;
- a gyermeki testi képességek fejlődésének segítése;
- a gyermek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése;
- az egészséges életmód, a testápolás, a tisztálkodás, az étkezés, különösen a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telítetlenzsír-tartalmú ételek fogyasztásának csökkentése, a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzése, a fogmosás, az öltözködés, a pihenés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása;
- a gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet biztosítása;
- a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, a környezettudatos magatartás megalapozása;

– megfelelő szakemberek bevonásával – a szülővel, az óvodapedagógussal együttműködve – speciális gondozó, prevenció és korrekció testi, lelki nevelési feladatok ellátása.

Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés

1. Az óvodáskorú gyermek egyik jellemző sajátossága a magatartásának érzelmi vezéreltsége. Elengedhetetlen, hogy a gyermeket az óvodában érzelmi biztonság, állandó értékrend, derűs, kiegyensúlyozott, szeretetteljes légkör vegye körül. Mindezt szükséges, hogy

– a gyermeket már az óvodába lépéskor kedvező érzelmi hatások érhék;

– az óvoda alkalmazottai és a gyermek, a gyermekek, valamint az óvodai alkalmazottak közötti kapcsolatot pozitív attitűd, érzelmi töltés jellemezze;

– az óvoda egyszerre segítse a gyermek erkölcsi, szociális érzékenységének fejlődését, éntudatának alakulását, és engedjen teret önkifejező törekvéseinek;

– az óvoda nevelje a gyermeket annak elfogadására, megértésére, hogy az emberek különböznek egymástól.

2. A szocializáció szempontjából meghatározó a közös élményeken alapuló tevékenységek gyakorlása, a gyermek erkölcsi tulajdonságainak (mint például: az együttérzés, a segítőkészség, az önzetlenség, a figyelmesség) és akaratának (ezen belül: önállóságának, önfegyelmének, kitartásának, feladattudatának, szabálytudatának), szokás és normarendszerének megalapozása.

3. Az óvoda a gyermek nyitottságára épít, és ahhoz segíti a gyermeket, hogy megismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a nemzeti identitástudat, a keresztény kulturális értékek, a hazaszeretet, a szülőföldhöz és családhöz való kötődés alapja, hogy rá tudjon csodálkozni a természetben, az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, mindazok megbecsülésére.

4. A gyermeki magatartás alakulása szempontjából az óvodapedagógus, az óvoda valamennyi alkalmazottjának kommunikációja, bánásmódja és viselkedése modellértékű szerepet tölt be.

5. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében szükség szerint különösen jelentős az óvoda együttműködő szerepe az ágazati jogszabályokban meghatározott speciális felkészültséggel rendelkező szakemberekkel.

10.2.2. Az érzelmi, erkölcsi és a közösségi nevelés (szocializáció) biztosítása

Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés

Az óvoda családias, bizalmat közvetítő, szeretetteljes légköre ösztönöz és hatással van a gyermek érzelmi kötődésének kialakulására.

1. Az óvodáskorú gyermek egyik jellemző sajátossága a magatartásának érzelmi vezéreltsége. Elengedhetetlen, hogy a gyermeket az óvodában érzelmi biztonság, állandó értékrend, derűs, kiegyensúlyozott, szeretetteljes légkör vegye körül. Mindezért szükséges, hogy
 - a gyermeket már az óvodába lépéskor kedvező érzelmi hatások érhék;
 - az óvoda alkalmazottai és a gyermek, a gyermekek, valamint az óvodai alkalmazottak közötti kapcsolatot pozitív attitűd, érzelmi töltés jellemezze;
 - az óvoda egyszerre segítse a gyermek erkölcsi, szociális érzékenységének fejlődését, éntudatának alakulását, és engedjen teret önkifejező törekvéseinek;
 - az óvoda nevelje a gyermeket annak elfogadására, megértésére, hogy az emberek különböznek egymástól.
2. A szocializáció szempontjából meghatározó a közös élményeken alapuló tevékenységek gyakorlása, a gyermek erkölcsi tulajdonságainak (mint például: az együttérzés, a segítőkészség, az önzetlenség, a figyelmesség) és akaratának (ezen belül: önállóságának, önfegyelmének, kitartásának, feladattudatának, szabálytudatának), szokás és normarendszerének megalapozása.
3. Az óvoda a gyermek nyitottságára épít, és ahhoz segíti a gyermeket, hogy megismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a nemzeti identitástudat, a keresztény kulturális értékek, a hazaszeretet, a szülőföldhöz és családhöz való kötődés alapja, hogy rá tudjon csodálkozni a természetben, az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, mindazok megbecsülésére.
4. A gyermeki magatartás alakulása szempontjából az óvodapedagógus, az óvoda valamennyi alkalmazottjának kommunikációja, bánásmódja és viselkedése modellértékű szerepet tölt be.
5. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében szükség szerint különösen jelentős az óvoda együttműködő szerepe az ágazati jogszabályokban meghatározott speciális felkészültséggel rendelkező szakemberekkel.

Célunk:

- Erkölcsi, akarat tulajdonságok kialakítása, erősítése, fejlesztése az óvodapedagógus és a dajka példaadásával és helyzetteremtésével.
- A derűs, *nyugodt, kiegyensúlyozott, szeretetteljes óvodai légkör megteremtése.*
- Érzelmi biztonság, állandó értékrend kialakítása.
- A gyerekek egyéni érdekeinek, tulajdonságainak, képességeinek kibontakoztatása a közösségen belül.

- A szegényes tárgyi fizikai, érzelm sivar környezetből bekerülő hátrányos helyzetű gyerekeknél a tartós, stabil, szeretetteljes kapcsolat kiépítése.
- A társadalmi beilleszkedést segítő szociális együttélés szabályainak értékközvetítése.
- A *különbözőségek elfogadására*, tiszteletére nevelés.
- A hazaszeretet, a *szülőföldhöz fűződő pozitív érzelmi viszony* kialakítása, az *önazonosság megőrzése*, átörökítésének biztosítása.
- *Esélyteremtés a nemzetiségi és a migráns gyermekek számára.*
- Figyelem ráirányítása a *természeti* és emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, annak *tiszteletére és megbecsülésére, a környezettudatos magatartásra való* neveléssel.

Feladatunk:

- Teremtsünk olyan *nyugodt, szokásokra, hagyományokra épülő biztonságos óvodai* légkört, amelyben az *óvoda alkalmazottai és a gyermekek* közötti kapcsolatot *pozitív attitűd, érzelmi töltés* jellemezze. Elengedhetetlen, hogy a gyermekeket az óvodában érzelmi biztonság, *állandó értékrend*, derűs, kiegyensúlyozott, szeretetteljes légkör vegye körül.
- A felnőtthez fűződő olyan – pozitív – érzelmi viszony létrehozása, mint a bizalom, az elfogadás, tisztelet megtartása, amely a gyermek számára *érzelmi biztonságot* nyújt.
- *Az óvoda valamennyi alkalmazottjának kommunikációja, bánásmódja és viselkedése modell értékű a gyermeki magatartás alakulásának szempontjából.*
- Olyan magatartásformák, *szabályok* kialakítása, amely segítségével nyugodt, toleráns, alkalmazkodó, egymást segítő, egymás iránt érdeklődő gyermekközösség tud együtt élni.
- Segítsük a gyermek erkölcsi, szociális érzékenységének fejlődését. Engedjen teret önkifejező törekvéseinek.
- Kommunikációs képességük fejlesztése a tisztelettudó, szabad véleményalkotáshoz.
- Az óvodai élet segítse a szocializáció fejlődését, az *én tudat* alakulását, a feladattudat alakulását, a gyermek társas szükségleteit, a másság, a *különbözőség elfogadását*.
- *Biztosítsunk olyan közös élményeken alapuló tevékenységeket, amely erősíti a gyermek erkölcsi tulajdonságait, (együttérzés, segítőkészség, önzetlenség, figyelmesség) és akaratát, szokás és normarendszerének megalapozását. (önállóság, önfegyelem, kitartás, feladattudat, szabálytudat)*

- *A kiemelt figyelmet igénylő gyerekek esetében szükség szerint különösen jelentős az óvoda együttműködő szerepe a speciális felkészültséggel rendelkező szakemberekkel.*
- Az óvodai nevelésnek törekedni kell a családi nevelésre támaszkodva a család és az óvoda szoros együttműködését kiépíteni. Együttműködés során *értvényesíteni kell a családhoz illesztett segítségnyújtást, bele értve a nemzetiségi és a migráns családokat is.*
- *A környezettudatos magatartás formálása az emberi és a természeti környezet ápolására.*
- A mindennapi mese a gyermekek énjét, cselekvésbeli ügyességeit, önazonosságát, összetartó anyanyelvi beszédét, a belső kép teremtését erősítse.

A gyerekek óvodába lépése előtt felvesszük a családokkal a kapcsolatot, és lehetőséget biztosítunk számukra, hogy óvodába lépése előtt betekintést nyerjenek óvodánk életébe. Megismerkedjenek az itt dolgozó felnőttekkel, és leendő óvodás társaikkal. A személyes beszélgetésekből, igyekszünk képet kapni a család érzelmi viszonyairól, a családtagok egymáshoz való kötődéséről. Ezen tapasztalatok alapján készülünk fel a gyerekek fogadására. A beszoktatás, *befogadás időszaka* meghatározza a gyerekek kialakuló érzelmi kötődését az óvodához.

Ennek érdekében a következőket tesszük:

- lehetőséget biztosítunk a szülő beszoktatására
- a gyermekek az óvodába behozhatják kedvenc plüss játékukat,
- a csoportjuk nevéhez igazodó jelképszerű tárgyat kapjanak ajándékba:
(süni, maci).

A csoportszobák kedves, derűs nyugalmat árasztó ízléses berendezése hozzájárul ahhoz, hogy a gyermekek a nap folyamán megfelelő helyet találjanak, és jól érezzék magukat.

Fontos, hogy lehetőséget teremtsünk arra, hogy a gyermek kielégíthesse *természetes* társas szükségleteit.

Személyünkkel képviseljük a **társas együttlét elemi szabályait**.

A társaknak az óvodában kialakuló kis játszócsoportoknak az egyénre gyakorolt fejlesztő hatása igen nagy. Fontosnak tartjuk a csoportszervezési formánál (vegyes csoport), hogy a testvérek, ismerősök egy csoportba kerülhessenek, mert így a szociális tanulási formákra gazdagabb lehetőség van.

Az óvodai élet szervezése segíti a gyermek, és akaratának fejlődését, *szokás és normarendszer megalapozását*.

Az óvoda a gyermek **nyitottságára épít**, és ahhoz segíti a gyermeket, hogy megismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a **hazaszeretet és a szülőföldhöz való kötődés alapja**, hogy rá tudjon csodálkozni a **természetben és az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, mindazok megbecsülésére**.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végén:

- A gyermekek nevelésében a családdal való együttműködés során érvényesül a **családhoz illesztett segítségnyújtás** pozitív eredménye.
- A gyermekek ragaszkodnak óvodájukhoz, társaikhoz, felnőttekhez. Ezt érzelmekben, szavakban, tettekben hozzák nyilvánosságra. Érdeklődnek társaik, barátaik iránt.
- A gyermeket körülvevő felnőttekhez fűződő, érzelmi **biztonságot nyújtó kapcsolat**, a **kölcsönös bizalom, tisztelet és elfogadás** elvén működik.
- Tájékozódni tudnak a közösségben, **képesek társaikhoz alkalmazkodni**, a másikat, a **„különbözőséget”, a más kultúrából érkezőket elfogadni**, szükség esetén segítik egymást.
- Az adott tevékenység által megkívánt magatartási formákat, **szabályokat** tudják, **alkalmazzák**.
- Kialakul az én tudatuk, feladattudatuk, **önazonosságuk**, türelemre, kitartásra képesek.
- Bátran, de kulturáltan mondják el véleményüket.
- A megkezdett munkát igyekeznek befejezni, a közösség érdekében szívesen vállalnak feladatot.
- Életkoruknak megfelelően szeretik, védik a természetet.
- Szociálisan éretté válnak az iskolába lépésre.

10.2.3. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

1. Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladat. Az anyanyelv fejlesztése és a kommunikáció különböző formáinak alakítása - beszélő környezettel, helyes mintaadással és szabályközvetítéssel - az óvodai nevelőtevékenység egészében jelen van. Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés közben a gyermek természetes beszéd- és kommunikációs kedvének fenntartására, ösztönzésére, a gyermek meghallgatására, a gyermeki kérdések támogatására és a válaszok igénylésére szükséges figyelmet fordítani.

2. Az óvodai nevelés a gyermek egyéni érdeklődésére, kíváncsiságára - mint életkori sajátosságra -, valamint a meglévő tapasztalataira, élményeire és ismereteire építve biztosít a gyermeknek változatos tevékenységeket, amelyeken keresztül további élményeket, tapasztalatokat szerezhet az őt körülvevő természeti és társadalmi környezetről.

3. Az értelmi nevelés további feladatai: egyrészt a gyermek spontán és tervezetten szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése, különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlása, másrészt az értelmi képességek (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás - alkotóképesség - fejlesztése. Valamennyi értelmi képesség, különösen a képzelet és a kreativitás fejlődését elősegítő ösztönző környezet biztosítása.

Célunk:

- A játék és a mesehallgatás összetett képességfejlesztő lehetőségeit kihasználva a gyermek sokoldalú fejlesztése egyéni adottságaitól függően, önmagához képest.
- A gyermek spontán szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, célirányos bővítése
- Kognitív képességek fejlesztése (észlelés, figyelem, emlékezet, problémamegoldó gondolkodás).
- Beszédkedv felkeltése és fenntartása, beszédhallás és szövegértés fejlesztése.
- A magyar nyelv megismertetése a migráns gyermekekkel.
- Kapcsolatfelvétel és információ átadás segítése.

Feladatunk:

- A gyermek anyanyelvi nevelésére az óvodai nevelés egész idejében gondot fordítunk, mert
az anyanyelvi nevelésnek valamennyi tevékenységi formában jelen kell lenni.
- *Az anyanyelv ismeretére, szeretetére, megbecsülésére neveljük a gyermekeket.*
- Fontosnak tartjuk *természetes beszéd és kommunikációs kedvük fenntartását*, a gyermeki kérdésekre megfelelő válaszok adását, szókincsük bővítését.
- A gyermekek *meglévő tapasztalataira, élményeire és ismereteire kíváncsiságára építve további változatos élményeket biztosítunk*, így szerezhet tapasztalatokat az őt körülvevő természeti és társadalmi környezetről.

- Rendszerezjük, célirányosan bővítjük a gyermekek *spontán szerzett tapasztalatait, ismereteit különböző tevékenységekben, és élethelyzetekben való gyakorlásában, alkalmazásában. Másrészt az értelmi képességeket úgymint érzékelést, észlelést, emlékezetet, figyelmet, képzeletet, gondolkodást fejlesztjük.*
- *Nemzetiségi és migráns gyermekek egyéni fejlesztése* a magyar nyelv megismertetése terén.
- *Biztonságos, elfogadó környezet megteremtésével, különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlás* során fejlesztjük egyre pontosabb, valóság hű észleléseiket, anyanyelvi kultúrájukat, figyelemösszpontosításra való képességüket, valósághoz közelítő képzeleti működéseiket, reprodukív emlékezetüket, problémamegoldó, kreatív gondolkodásukat, szókincsüket.
- *Szakmai kapcsolat* tartása a logopédussal, fejlesztőpedagógussal megállapodás alapján.

„A mi beszélgető körünk”:

- minden nap azonos időben
- közösen kialakított rítusokkal, hagyományokkal fűszerezett együttlét
- főtevékenységhez kapcsolódnak
- akár drámajáték jellegűek, akár mozgást fejlesztőek
- együttműködést igényelnek

Az értelmi nevelés változatos tevékenységeken keresztül, a kultúraátadás hatásrendszerében az óvodai nevelési módszerek segítségével, elsődlegesen a *gyermek szabad játéka által* valósul meg.

Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladat

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végén:

- A gyermeknek *különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlás* eredményeként, a korának megfelelően kialakulnak kognitív képességei (érzékelés, észlelés, figyelem, emlékezet, problémamegoldó gondolkodás)
- Az anyanyelvi kultúránk alapvető elemeinek birtokában van.
- Képes szükségleteinek szóbeli közlésére, amelyhez megfelelő szókincssel rendelkezik.
- Helyesen, tisztán érthetően beszél, bátran, szívesen kommunikál társaival és a felnőttekkel.
- Természeti és társadalmi környezetéről elemi ismeretekkel rendelkezik.

- Rendszerezni képes a már meglévő, *spontán és tervezetten szerzett, élményekre épülő tapasztalatait, ismereteit.*
- A *migráns kisgyermek* is megérti az óvodai élethez szükséges kifejezéseket, és képes magát megértetni.
- *Pozitív fejlődési eredmény* tapasztalható a nyelvileg és értelmileg hátrányos helyzetű, illetve kiemelkedően fejlett *gyermek kompetenciáiban.*
- Eredményes az *együttműködés* a gyermekek fejlesztésében a logopédussal és a fejlesztő pedagógussal.
- A gyermek anyanyelvi és értelmi képessége olyan szinten fejlett, hogy alkalmas az iskolai élet megkezdésére.

10.3. Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek ellátása, különleges bánásmódot igénylő gyermekek

„Isten minden kis tücskének akad hely a kórusban. Némelyik hangja mély, a másiké magas. Megint másik hangosan ciripel a telefondróton és aki csak tapsolni tud, olyan is akad.”

(Margaret Martle)

Definíciók:

Sajátos Nevelési Igényű gyermek, tanuló: az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján mozgásszervi, érzékszervi (látási, hallási), értelmi vagy beszéd fogyatékos, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, autizmus spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzd,

Fogyatékos személy: az a személy, aki tartósan vagy véglegesen olyan érzékszervi, kommunikációs, fizikai, értelmi, pszichoszociális károsodással – illetve ezek bármilyen halmozódásával – él, amely a környezeti, társadalmi és egyéb jelentős akadályokkal kölcsönhatásban a hatékony és másokkal egyenlő társadalmi részvételt korlátozza vagy gátolja;

Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek ellátása

A köznevelési intézménynek biztosítania kell a

- diabétesszel élő, valamint
- a fokozott kockázatú allergiás betegséggel diagnosztizált

gyermekek egészségének megőrzésére fordított fokozott figyelmet.

A szülő, a törvényes képviselő a körülmény fennállásáról a köznevelési intézményt legkésőbb a gyermek óvodai jogviszonya létesítésekor tájékoztatja, vagy a tudomásszerzést követően haladéktalanul.

A nevelési-oktatási intézmény a 14 évnél fiatalabb 1-es típusú diabétesszel élő gyermek abban az időtartamban, amikor az óvoda felügyelete alatt áll, a szülő kérelmére speciális ellátást biztosít.

Sajátos nevelési igényű gyermekek integrált nevelése

Az óvoda alapító okiratában foglaltaknak megfelelően, a fenntartó által meghatározott fogyatékoság típusának alapján, szükség esetén a sajátos nevelési igényű gyermekek (továbbiakban: SNI) nevelését, fejlesztését a szakértői és rehabilitációs bizottság által meghatározott szakmai szolgáltatás - megfelelő szakember, szaktanácsadás - segítségével vállaljuk fel.

Célunk:

- Lehetőség biztosítása *a sajátos nevelési igényű gyermekek integrált fejlesztésére szakember segítségével.*
- *Harmonikus, nyugodt, befogadó, biztonságot nyújtó* óvodai környezet megteremtése, amelyben természetessé váljon a gyerekek között személyiségük különbözősége, annak elfogadása.
- Olyan gyermekek nevelése, akik normál óvodai csoportban, *integráltan nevelkedhetnek,*
- *Esélyegyenlőséget* biztosítva számukra az egészséges gyermekek közötti óvodai neveléshez, fejlődésük elősegítéséhez, életminőségük javulásához.

Az óvodapedagógusoknak, olyan *befogadó - inkluzív - csoportléggkört* kell kialakítani, amelyben a gyermekek magatartása, viselkedése *kizárja a hátrányos megkülönböztetést, zaklatást, az emberi méltóság megsértését.* A *gyermekek mindenek felett álló érdekében* a mi felelősségünk, hogy minden rendelkezésünkre álló segítséget megadjunk a gyermekeknek képességeik fejlődéséhez, személyiségük kibontakoztatásához, ismereteik bővítéséhez. *Egyéni fejlesztésük* legeredményesebb formájának a többi gyermek között, párhuzamos tevékenységként kezdeményezett fejlesztőjátékot tartjuk.

Feladatunk:

- Sajátos nevelést igénylő gyermekek kiszűrése beiratkozáskor.
- Szakember segítségét kérni annak eldöntésére, hogy a normál óvodai csoportban integráltan, fejleszthetők-e a gyermekek? Amennyiben igen, lehetőség szerint meg kell szervezni a speciális fejlesztésüket.
- Segíteni kell őket a csoport közösségébe való beilleszkedésbe.
- Az óvodai élet során időben fel kell ismerni, szakemberhez irányítani, majd a problémának megfelelően egyénre szabottan fejleszteni a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézségekkel élő gyermekeket.
- A többi óvodás gyermekkel meg **kell tanítanunk tolerálni, elfogadni a „másságot”, a különbözőséget.**
- Mindenkor figyelemmel kell lenni a gyermekek egészségi állapotára.
- Úgy kell a gyermekeket fejleszteni, hogy **önmagukhoz képest fejlődjenek.**
- Az optimális nevelés érdekében szükséges az óvodapedagógusok ismereteinek bővítése, elsősorban gyógypedagógiai téren.
- A hatékonyság, eredményesség érdekében a gyermekek fejlesztéséhez fontos feladatunk a szülőkkel és a megfelelő szakemberekkel való rendszeres kapcsolattartás (gyógypedagógus, pszichológus, logopédus, fejlesztőpedagógus, gyermek ideggondozó szakorvos).
- Szükség szerint szakvélemény, fejlesztési javaslat kérése a megfelelő szakszolgálattól.
- Tárgyi feltételek biztosítása az óvodán belüli fejlesztési lehetőségekhez.

Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek (BTM)

„Fejlesztő pedagógiai ellátás: a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló tantárgyi felzárkóztatására és készség fejlesztésére irányuló kötelező foglalkozás,” (2023. évi LII. törvény a pedagógusok új életpályájáról 171.§ (3))

Óvodapedagógusok feladata:

- a szakvéleményben foglalt iránymutatásoknak figyelembevételével tervezi (egyéni fejlesztési terv) nevelőmunkáját, megvalósítja a differenciált képességfejlesztést
- nevelőmunkája során törekszik egyéni- és kiscsoportos foglalkoztatási keretek között alkalmazni a fejlesztőpedagógia módszer és eszköztárát

- együttműködik az intézményi koordinátorral, a gyermeket ellátó más szakemberekkel
- folyamatosan tájékoztatja a szülőt gyermeke fejlődéséről

Kiemelten tehetséges gyermekek

Az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, aki az átlag feletti általános vagy speciális képességek birtokában magas fokú kreativitással rendelkezik, felkelthető benne a feladat iránti erős motiváció, elkötelezettség.

Feladataink:

- tehetség felismerése, beazonosítása
- célzott fejlesztés, képességfejlesztés egyéni bánásmód keretein belül
- egyénre szabott, differenciált feladatok az érdeklődésnek megfelelően
- változatos eszközök, hely, idő biztosítása a tevékenységekhez
- pályázatokon való részvétel, sikerélmény biztosítása-motiváció
- elfogadó, támogató környezet kialakítása
- célzott pedagógus továbbképzésen való részvétel

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén:

- Minden sajátos nevelési igényű - és a beilleszkedési, tanulási, magatartási zavarokkal küzdő gyermek megfelelő szakellátásban részesül.
- A különböző problémákkal küzdő gyermekek önmagukhoz mérten megfelelően fejlődnek normál óvodai csoportban.
- Örömmel vesznek részt a speciális foglalkozásokon.
- Látható az óvodai nevelés során és végén a pozitív fejlődés eredménye.
- Szívesen járnak óvodába, jól érzik ott magukat.
- A közösségen belül megtalálják helyüket, társaik elfogadják, nem kerülnek peremhelyzetbe.
- Az óvodapedagógusok részt vesznek szakirányú továbbképzéseken.
- Kialakul az óvodapedagógusok és a különböző szakszolgálatok, egészségügyi szakemberek közötti együttműködés, kölcsönös segítségnyújtás a gyermekek fejlesztése érdekében.
- A tehetséges gyermekekben erős motiváció, a feladat iránti elkötelezettség kialakul
- Magas fokú kreativitással rendelkezik, melyet kifejezésre is juttat alkotómunkájában

- A szülő megfelelő partner a gyermeke fejlesztésében.

A gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések

Óvodánkra jelenleg nem jellemző az etnikai kisebbség jelenléte.

Mivel bármikor sor kerülhet óvodai beíratásukra, ezért biztosítottak számukra is azon tárgyi, személyi feltételek, amelyek a többi óvodásnak. A megfogalmazott gyermekképünk, irányelveink rájuk nézve is érvényesek. Hátrányos megkülönböztetésben nem lehet részük, a gyermeki jogok tiszteletben tartása őket is megilleti.

Külön célként határozzuk meg a következőket:

Kompenzáljuk – *ott, ahol szükséges* - a családi nevelés hiányosságait, segítsük őket szociális beilleszkedésük során, biztonságérzetet nyújtunk számukra, amely megalapozza érzelmi kötődésüket az óvodához, társaihoz, ösztönzi társas kapcsolataik pozitív alakulását.

Külön feladatunknak határozzuk meg a következőket:

- A gyermekek megismerése, a lemaradás területének és mértékének a megállapítása.
- Fejlesztési feladatainkat differenciált, egyénre szabott segítségadással valósítjuk meg. Az egyéni fejlesztésről, felzárkóztatásról az óvónők folyamatosan írásbeli feljegyzést készítenek.
- A rendszeres óvodáztatás érdekében az óvodapedagógusok kiemelten fenn tarja a kapcsolatot családokkal, különös tekintettel az óvodaköteles korú gyermekekre.
- A gyermekeken keresztül fejlesztjük a családi háttérrendszert.
- Szülői értekezleteken előadásokat tájékoztató jellegű előadásokat hallhatnak a különböző, a szülőket érdeklő témákban, esetenként felkért szakember által. (gyermekorvos, fogorvos, pszichológus, logopédus, gyógytestvelő, stb.)
- A Szakértői Bizottsággal rendszeres kapcsolatot építünk ki annak érdekében, hogy ezen gyermek az egyéni képességüknek megfelelően a számukra legoptimálisabb típusú iskolában kezdhessék meg tanulmányaikat.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén:

- A családdal való folyamatos együttműködés hatékonyan érinti a gyermekek rendszeres, megfelelő óvodáztatását, jogainak érvényesítését.
- A gyermekeket nem éri hátrányos megkülönböztetés.
- Az óvodapedagógusok e gyermeknek is megfelelően ismerik fejlettségi szintjüket.
- Az egyénre szabott differenciált fejlesztés során önmagukhoz mérten a gyermekek pozitívan fejlődnek.
- Megfelelő az óvoda – család – és a szakszolgálatok kapcsolata, amelynek hatására a meggyőzés, a segítségnyújtás pozitív irányban befolyásolja a gyermekek fejlődését, a családok életkörülményeit.

A migráns gyermekek nevelése

Migráns gyermek az a gyermek, akinek a családja nem magyar állampolgár, aki hazáját bizonyos okok miatt elhagyni kényszerült és hazánkban tartózkodik. Egyre több gyermek van jelen a magyar közoktatásban, aki hazánkban él és nem magyar állampolgár. Ez új feladat elé állítja az óvodákat.

Óvodánkban jelenleg kevés számú migráns gyermek van.

Külön célként határozzuk meg a következőket:

óvodai nevelésünk

- tiszteletben tartja a gyermekek kulturális identitását és a nevelő munkában épít rá,
- biztosítja a gyermek számára a társadalomban való aktív részvételhez szükséges ismereteket, készségeket, kompetenciákat

Célunk elérése érdekében szükséges:

- a megfelelő pedagógiai módszerek kialakítása,
- a megfelelő nyelvi kommunikációs eszközök kifejlesztése, alkalmazása,
- az óvodapedagógusok megfelelő képzése (nevelési, kulturális igények tudatos ismerete)
- a gyermekek, az óvoda dolgozói és a szülők aktív, megértő együttműködése.

Külön alapelveként határozzuk meg a következőket:

- A migráns gyermekek a magyar gyermekekkel azonos feltételek mellett vehetik igénybe az óvodai nevelést.

- Az **emberi méltóság elismerése és tiszteletben tartása** minden migráns kisgyermeket megillet.
- Az **esélyegyenlőség** és az **egyéni bánásmód** elvét az ő nevelésük során is érvényesítjük.
- Biztosítjuk az **önazonosság megőrzését, erősítését, az emberi jogok és alapvető szabadságok védelmét.**

Külön feladatként határozzuk meg a következőket:

- **Felkészülés a gyermekek fogadására** (kapcsolatfelvétel a szülőkkel, ismerkedés a gyermek kultúrájával, viselkedésével).
- Az érkező gyermek **empátiás** fogadása
- A **gyermek érzelmi biztonságának** megteremtése,
- Segíteni kell a gyermekeknek a nyelvi beilleszkedés feltételeinek megteremtésével a magyar nyelv elsajátításában, amelynek leghatékonyabb eszköze a közösségben kialakult játék.
- Lehetőségeinkhez mérten saját kultúrájának elemeiből is merítünk a fejlesztés során.
- **Folyamatos, építő, segítő kapcsolatot tartunk a családdal.**
- Szükség esetén a sikeres fejlesztéshez a gyermek érdekében szakember segítségét kérjük.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén:

- Megvalósult a **zökkenőmentes** beilleszkedés az új óvodai környezetbe.
- A gyermek biztonságban érzi magát a felnőtt - és a gyermekközösségben egyaránt.
- **Szívesen jár óvodába.**
- A gyermekcsoport **egyenrangú** tagjának érzi magát
- Szívesen játszik társaival, a csoporttársak is keresik a társaságát.
- Megérti a magyar szavak jelentését, szavakat, tömondatokat képes magyarul kimondani.
- Szükség szerint óvodapedagóguson kívül egyéb szakember segítségével önmagához képest pozitívan fejleszthető.

11. Az intézményünk szolgáltatásai

Célja:

- a gyermekek fejlesztéséhez olyan szolgáltatások biztosítása, amelyeket az óvodában is megkaphatnak, és nem kell a szülőnek erről külön gondoskodni
- egyéni, szükségszerű igényeket kielégítő szolgáltatás biztosítása a gyermek számára

Feladatunk:

- Igényfelmérés után, a személyi és tárgyi feltételek biztosításával a gyermekek speciális fejlesztése szakemberek segítségével.

Nevelési időben szükség szerint szervezett szolgáltatás

- Logopédia: logopédus közre működésével
- Óvodáskorúak olvasás- és íráskészségének terápiája: gyógypedagógus közre működésével
- gyógytestnevelés (orvosi javaslat alapján)

Nevelési időn túl szervezett szolgáltatás:

- hitoktatás. A szülők igényei alapján, egyházi személyek által tartva fakultatív formában.
- Gyermek joga
- Ovi foci
- „Így tedd rá” program
- Komplex Mozgásterápia
- Színházlátogatás

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén:

- A gyermekek *egyénre szabott, speciális* fejlesztésben vesznek részt, eredményük a fejlődésben pozitívan érzékelhető.
- *Képességeikhez mérten, egyénre szabottan tudnak fejlődni.*
- A szülők, gyermekek *elégedettek*, mert speciális igényük teljesül.
- A gyermekek "más" ismeretekhez is jutnak, ezzel is bővül ismeretanyaguk

12. Az óvodai élet megszervezésének elvei

12.1. Az óvoda személyi feltételei

- Az óvodában, a nevelőmunka középpontjában a **gyermek** áll.
- Az óvodában a nevelőmunka kulcsszereplője az **óvodapedagógus**, akinek személyisége meghatározó a gyermek számára. Jelenléte a nevelés egész időtartamában fontos feltétele az óvodai nevelésnek. Az óvodapedagógus elfogadó, segítő, támogató attitűdje modellt, mintát jelent a gyermek számára.
- Az óvodapedagógusi tevékenységnek és a **nevelő – oktató munkát segítő alkalmazottak** összehangolt munkájának hozzá kell járulnia az óvodai nevelés eredményességéhez.
- A sajátos nevelési igényű gyermek fejlesztése **speciálisan képzett szakember** közreműködését igényli.
- A nemzetiséghez tartozó gyermekeket is nevelő óvodában dolgozóknak feladatuk, hogy megvalósítsák a nemzetiségi óvodai nevelés célkitűzéseit.
- A migráns gyermekeket is nevelő óvodában dolgozóknak feladatuk lehetőséget teremteni ahhoz, hogy a gyermekek megismerhessék egymás kultúráját, anyanyelvét.

A Sukorói Óvoda-Mini Bölcsőde személyi feltételei:

Óvodásaink létszáma:	90-95 fő között
Csoportjaink száma: 4	mini-kis csoport kiscsoport középső csoport nagy csoport

Az óvoda alapvető személyi feltételei biztosítottak. Az oktatási törvényben előírt iskolai végzettséggel minden óvodapedagógus rendelkezik. A nevelő és fejlesztő munkát óvodapedagógusok végzik.

A dajkák is szakképzettek, minden csoportban dajkai képzettséggel rendelkező nevelő munkát segítő alkalmazott dolgozik.

A konyhai dolgozó végzettsége is az előírásoknak megfelelő.

Az óvodapedagógusok heti váltásban dolgoznak.

Pedagógiai munkánkat segíti szükség esetén:

- **logopédus**, aki nem óvodánk dolgozója (utazó logopédus).
- **gyógytestnevelő**, aki nem óvodánk dolgozója (utazó gyógytestnevelő).
- **gyógypedagógus**, aki a Szakértői Bizottság munkatársa. A sajátos nevelési igényű gyermekek speciális nevelését, fejlesztését végzi.
- **pszichológus**, aki a **nevelési tanácsadó** munkatársa. Munkája során segíti a részképesség és/vagy beilleszkedési, tanulási és magatartás zavarokkal küzdő gyerekek beilleszkedését, tanácsot ad a szülőknek a probléma elfogadásához.
- **óvodai szociális segítő**

12.1.1. Az óvodapedagógus attitűdje, stílusa

A nevelőmunka kulcsszereplője az óvodapedagógus, akinek személyisége meghatározó a gyermekek számára.

Az óvodai nevelés folyamatában törekszünk arra, hogy

- Természetes viselkedésünkkel, szeretetteljes légkörben, védelmet, biztonságot jelentsünk a gyermekek számára.
- Óvodai nevelőmunkánk során törekszünk arra, hogy személyiségünk modell, követendő, pozitív erkölcsi mintául szolgáljon a gyermek számára.
- Segítőkészség, elfogadás és tolerancia domináljon magatartásunkban. Különösen fontos a szocializációs zavarokkal küzdő gyermekek, a migráns, a nemzetiségi családból jövő és a sajátos nevelési igényű gyermekek esetében.
- A jó munkahelyi légkör kialakítására, hatékony munkakapcsolatra törekszünk, melyben fontosnak tartjuk egymás tiszteletét, kölcsönös megbecsülését.
- Valljuk a gyermekek nevelése tekintetében a család jogának és kötelességének prioritását.

Az óvodapedagógusokkal kapcsolatos elvárásaink:

- Az nyitottság, **empátia, tolerancia, a kreativitás, a szakmai fejlődés igénye.**
- Legyen **gyermekszerető**, megfelelő pszichológiai – pedagógiai ismeretekkel bíró, megfelelő erkölcsi normákkal rendelkező személyiség.
- Legyen érzelmi élete gazdag, legyen barátságos, megengedő, megértő és elfogadó, együtt érző. **Környezettudatos magatartásával is nyújtson példát a gyermekek számára.**
- **Fogadja el a különbözőséget, a másságot, erősítse az egyéni értékek pozitív irányú megközelítését.**

Az óvodába érkező gyermekek alapos megismerésének és szakszerű fejlesztésének alapvető feltétele az óvodapedagógus folyamatos önképzése, továbbképzése, önálló tanulása. Ennek megvalósítását szolgálja az óvónők továbbtanulási terve, és a továbbképzési tervek, melyek az évenként elkészítendő munkaterv részét képezik.

A nevelőtestület légköre akkor megfelelő, ha jó a közérzet, nyugalom, derű tapasztalható, ha tagjai részt vesznek a döntéshozatalban, kellően informáltak, szakmai önállóságuk biztosított, ha szívesen osztják meg egymással tudásukat, tapasztalataikat, és szeretik a helyet, ahová dolgozni járnak.

A bemutató foglalkozásokon való részvételi lehetőség igény és érdeklődés szerint, kölcsönös betekintési alkalmat ad egymás nevelőmunkájába.

A dajkai munka szerepváltása csak az óvodapedagógusi munka szerepváltásának kontextusában értelmezhető.

Munkájukat a gyerekek napirendjéhez igazítva, az óvodapedagógusok irányítása mellett végzik, egyértelműen elkülönítjük mely esetben kompetens, mely esetekben segítő a szerepkörük. A sajátos nevelési igényű gyermekek ellátásában résztvevő különböző szakemberekkel (az óvodapedagógussal) együttműködik.

12.1.2. A dajka kompetens szerepkört tölt be:

- az óvoda óvó-védő funkciójának teljesítése során;
- a gyermekekről kapott információk felettesei felé való továbbításában;
- az óvoda vagyon- és állapotvédelmében;
- a névre szóló, hitelesített munkaköri leírásában rögzített feladatok önálló, szakszerű teljesítésében;
- minden olyan esetben, amikor felettesei – óvodavezető, gazdasági vezető, óvodapedagógus munkaköréből adódó, „Egyéb rendelkezések” alatt feltüntetett feladatokkal bízzák meg;
- saját szak- és önképzésében;
- megszerzett szakmai ismeret- és tudásanyagának a gyakorlati munkájába való beépítésében;
- munkakapcsolatainak kiépítésében, ápolásában;
- saját élményű tapasztalatainak átadásában;
- saját elfogadó, befogadó attitűdjének kiépítésében;
- lelki egészségének védelmében.

A dajka segítő szerepkört tölt be:

- az óvoda alap- és kiegészítő feladatainak teljesítésében;
- az óvoda nevelő-személyiségfejlesztő funkciójának betöltése során;
- az óvoda minőségi szolgáltatást nyújtó feladatainak ellátása kapcsán;
- az óvoda által kitűzött minőségcélok elérésében;
- a gyerekek hátránykompenzálásának folyamatában;
- a gyerekek tehetséggondozásában;
- a gyerekek egyéni bánásmódot igénylő feladatellátása során;

Az alkalmazotti közösség tagjaitól is elvárjuk, hogy munkájukkal, magatartásukkal, személyes példájukkal segítsék megvalósítani nevelési feladatainkat:

- Ismerjék meg nevelési elveinket, csoportjaik nevelési terveit, működjenek együtt az óvónőkkel.
- Aktívan vegyenek részt a csoport életében.
- Ismerjék meg a csoportjuk napirendjét és a csoporton kívüli feladataik végzésével a gyermekek napirendjéhez alkalmazkodjanak.
- Munkájukban tükröződjön a gyermekek szeretete, elfogadása, tisztelete.
- Kulturált magatartással és beszédmintával segítsék a gyermekek nevelését.

12.2. Az óvoda tárgyi feltételei

Az óvoda épülete, elhelyezkedése

A program megvalósításához szükséges **alapvető tárgyi feltételek adottak**, amelyek **megfelelnek a mindenkor érvényben lévő - a nevelési-oktatási intézmények működéséről szóló EMMI rendelet – kötelező minimális eszköz - és felszerelési jegyzékben foglaltaknak.**

Biztosított az akadály-mentesítés, a logopédiai ellátáshoz szükséges eszközrendszer és helyiség az esélyegyenlőség megteremtéséhez.

Megfelelő munkakörnyezetet biztosít az itt dolgozóknak, lehetőséget teremt a szülők fogadására, az óvodás gyermekek óvodáztatására.

Az óvoda udvara változatos, megfelelő játszóhelyet biztosít a gyermekek számára. Megfelel a gyermekek változó testméreteinek, lehetővé teszi mozgás- és játékigényük kielégítését. Zöld területek és árnyékot adó fák biztosítják az udvaron is a gyermekek jó közérzetét, játszóhelyét. Az eszközök elhelyezése biztonságos és minden gyermek számára hozzáférhető.

12.3. Az óvodai élet megszervezése

Az óvodánkban a nevelés a nevelőtestület által elfogadott és az igazgató által **jóváhagyott Pedagógiai Program alapján történhet**, és a gyermek neveléséhez szükséges, a teljes óvodai életet magában foglaló tevékenységek keretében szervezhető meg.

A gyermekek egészséges fejlődéséhez, fejlesztéséhez **a napirend és a hetirend** biztosítja a feltételeket, melyek a megfelelő időtartamú, **párhuzamosan is végezhető, differenciált tevékenységek**, valamint a **gyermekek együttműködő képességét, feladattudatot fejlesztő**, növekvő időtartamú (3-35 perc) csoportos, foglalkozások tervezésével, szervezésével valósul meg.

A napirend igazodik a különböző tevékenységekhez és a gyermek egyéni szükségleteihez, motiváltságához, aktivitásához és a változó környezethez, valamint tekintettel van a **helyi szokásokra, igényekre. A rendszeresség és az ismétlődések érzelmi biztonságot** teremtenek a gyermeknek.

Az óvodai élet megszervezése során törekszünk a személyes interakciókra, élősavas mese és közösségi játékelmény biztosításával.

Napirendünket a **folyamatosság és rugalmasság** jellemzi. Fontos a tevékenységek közötti harmonikus arányok kialakítása, szem előtt tartva a **játék kitüntetett szerepét**.

Az óvodai életünk szervezésében a **gondozásnak is kiemelt szerepe van**. Ebben, folyamatban is az óvodapedagógus nevel, építi kapcsolatait a gyermekekkel, egyúttal segíti önállóságuk fejlődését, együttműködve a gondozást végző munkatársakkal.

Az óvodai nevelés tervezését, valamint a gyermekek megismerését és fejlesztését, a fejlődésük nyomon követését különböző **kötelező dokumentumok szolgálják**.

A tanköteles korba lépő gyermekek számára napi rendszerességgel összesen 45 perces időkeretben a feladatra differenciált, a gyermek egyéni terhelhetőségéhez igazodó iskola-előkészítő pedagógiai tevékenységet szervezünk, a későbbi eredményes iskolai előrehaladáshoz fontos képességek és készségek fejlesztése érdekében. A tevékenység fő célja:

- a feladattudat megerősítése, fejlesztése;
- figyelem, emlékezet fejlesztése;
- logikus gondolkodás elősegítése;
- anyanyelvi-, kommunikációs kompetenciák fejlesztése;
- finommotorika, grafomotorika megalapozása.

A tevékenység során a gyermekek sok mozgással, mesével, játékkal tapasztalati úton jutnak új ismeretekhez, miközben fejlődik önbizalmuk, szociális készségük, együttműködési

képességük. Minden gyermek számára biztosítjuk az egyéni fejlődés üteméhez igazodó, szeretetteljes és motiváló tanulási környezetet.

A gyermek fejlődésének nyomon követése a tanköteles kor betöltését megelőző nevelési évtől az iskolai tanulmányok megkezdéséhez szükséges készségek és képességek rögzítésével egészül ki.

Heti- és napirendünk

A hetirend nem napokhoz kötött tevékenységeket jelent – kivéve a mozgásos tevékenység -, hanem egy-egy környezeti téma köré csoportosított ismeretek, tapasztalatok, élmények feldolgozását segítő folyamatos tevékenységek rendszerét.

Tevékenységi formák szervezése:

Az óvodai nevelés tervezését, valamint a gyermek megismerését és fejlesztését, a fejlődésük nyomon követését különböző kötelező dokumentumok szolgálják.

Az óvodai nevelés csak a jóváhagyott pedagógiai program alapján valósulhat meg, és a teljes óvodai életet magába foglaló tevékenységek keretében szervezhető meg, az óvodapedagógus feltétlen jelenlétében és közreműködésével.

A program működése során a játékot vesszük kiinduló pontnak.

Az óvodás gyermek számára a kötetlenség a legalkalmasabb tevékenységi keret, amely biztosítja számára a szabad játékot, a tevékenység szabad megválasztását.

A hetirend meghatározásában csak a tornaszoba/tornaterem használata kötött állandó időponthoz.

A napirend igazodik a különböző tevékenységekhez és a gyermek egyéni szükségleteihez, valamint a helyi szokásokhoz, igényekhez.

A napirendünket a folyamatosság és a rugalmasság jellemzi.

A tervszerű, összehangolt tevékenységekkel elkerüljük a felesleges várakozásokat, a tétlenséget, a kapkodást.

Fontosnak tartjuk a tevékenységek közötti harmonikus arányok kialakítása szem előtt tartva a játék kitüntetett szerepét. Minél hosszabb, nyugalmas és tartalmas játékidőt biztosítunk.

Az óvodai életben a gondozási feladatoknak is kiemelt szerepe van. A tisztálkodás és öltözködés végzéséhez, az egyéni szükségleteknek megfelelő időtartamot biztosítjuk.

Az óvodapedagógus a gondozás folyamatában is nevel, segíti a gyermekek önállóságát, építi személyes kapcsolatát a gyermekekkel és együttműködik a gondozást végző szakemberrel.

Az étkezésre az egyéni igények, szükségletek szerinti időtartamról gondoskodunk

Fontos a gyermekek számára a nyugodt pihenési idő biztosítása a napirendben, amely szintén fontos része az óvodai életnek.

Szeptember 1-jétől - május 31-ig terjedő időszak napirendje

Idő	Tevékenység
6.30-7.30.	- A gyermekek érkezése, fogadása - Szabad játék összevont csoportban
7.30-8.30.	- Játék, szabadon választott tevékenység - Mindennapos testnevelés.
8.30-9.00	- Gondozási teendők ellátása, önkiszolgálás - Tízórai
9.00-11.30	- Szabad játéktevékenység - Játékos tanulás csoportos, mikro csoportos és egyéni foglalkoztatási formák alkalmazásával - Élményszerző séták, kirándulások, közös megfigyelések a szabadban. - Levegőzés, szabad mozgás, játék az udvaron.
11.30-12.45	- Gondozási teendők ellátása, önkiszolgálás - Naposi munka feladatainak elvégzése - Ebéd, - Testápolási tevékenységek
12.45-15.00	- Pihenés, alvás előtti mese - Alvás, pihenés, - Folyamatos ébredés, testápolási, gondozási. teendők elvégzése - Uzsonna
15.00-17.00	- Szabad játéktevékenység a csoportszobában, jó idő esetén, az udvaron - Játékos egyéni képességfejlesztés, az óvónő által felkínált tevékenység - Folyamatos hazabocsájtás, rövid információcsere a szülővel
16.15 17.00	- Összevont csoportban szabad játék

Nyári időszakban szinte csak a szabadban tartózkodunk.

Ilyenkor az udvaron biztosítjuk mindazon tevékenységek gyakorlásához szükséges feltételeket, amelyek ott megvalósíthatók. Az óvodapedagógus a nyári élet megszervezésénél is figyelembe veszi, hogy a gyermekek az évszak örömeit szabadon élvezzék, közben legyen lehetőségük változatos tevékenységekre, közvetve kompetenciáinak fejlesztésére. Ezen időben is elvárando a gyermektől, hogy a már eddig kialakult szabályokat, szokásokat tartsa be minden tevékenységében.

Június 1-jétől - augusztus 31-ig terjedő időszak napirendje

Idő	Tevékenység
6.30-7.30.	- A gyermekek érkezése, fogadása - Szabad játék összevont csoportban
7.30-8.30.	- Játék, szabadon választott tevékenység
8.30-9.00	- Gondozási teendők ellátása, önkiszolgálás - Tízórai
9.00-11.30	- Szabad játéktevékenység - Élményszerző séták, kirándulások, közös megfigyelések a szabadban. - Levegőzés, szabad mozgás, játék az udvaron.
11.30-12.45	- Gondozási teendők ellátása, önkiszolgálás - Naposi munka feladatainak elvégzése - Ebéd, - Testápolási tevékenységek
12.45-15.00	- Pihenés, alvás előtti mese - Alvás, pihenés, - Folyamatos ébredés, testápolási, gondozási. teendők elvégzése - Uzsonna
15.00-17.00	- Szabad játéktevékenység a csoportszobában, jó idő esetén, az udvaron
16.15 17.00	- Folyamatos hazabocsájtás, rövid információcsere a szülővel - Összevont csoportban szabad játék

Tevékenységi formák szervezési jellemzői

Az óvodai tevékenységek megszervezésénél maximálisan biztosítjuk a gyermeki jogokat, figyelembe vesszük a gyermek aktuális állapotát, szükségleteit, érdeklődését, terhelhetőségét. A program működtetése során a játékot vesszük kiindulópontnak. Az óvodás gyermek számára a kötetlenség a legalkalmasabb tevékenységi keret, foglalkoztatási

forma, amely biztosítja számára a szabad játékot, a tevékenység szabad megválasztását. Követlenségként éli meg a gyermek, azonban az óvodapedagógus tudatosan és tervszerűen biztosítja a fejlődéshez szükséges, differenciált tevékenykedés feltételrendszerét. Ez a tevékenységi forma az óvodapedagógustól megkívánja, hogy pedagógiai ismereteit folyamatosan bővítse, ismerje a gyermekek egyéni szükségletét, aktuális fejlettségi szintjét, érzelmi állapotát, és ehhez igazítva differenciáltan előre tudja tervezni. Mindez tudatosságot, nagyfokú szervezési készséget és kellő kreativitást igényel.

A tevékenységek közül egyedül a mozgásfejlesztést célzó testnevelést szervezzük kötött formában a gyermek életkori sajátosságait figyelembe véve. Ugyanis a mozgás baleseti forrás lehet, ezért az óvodapedagógustól fokozott figyelmet igényel, ami párhuzamos tevékenységként nem megoldható.

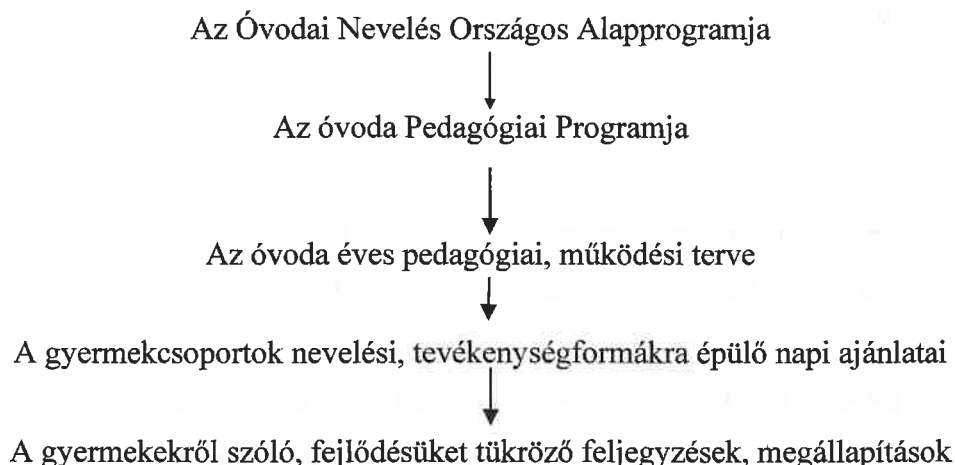
A helyi óvodai nevelési program megvalósítását segítő alapszolgáltatások
(szükség esetén)

- A gyermekek logopédiai ellátása (utazó szakember által)
- A gyermekek gyógytestnevelése (utazó szakember által)
- A gyermekek pszichológiai ellátása (illetékes szakszolgálat szakembere által)
- Részképesség lemaradásának korrekciója (Szakértői Bizottság szakembere által)

13. A Sukorói Óvoda-Mini Bölcsőde szervezeti felépítése

14. Az óvoda szakmai dokumentumainak kapcsolata és egymásra épülése

15. Az ellenőrzés, értékelés rendszere

15.1. A pedagógiai munka ellenőrzése, értékelése

Az óvoda munkájának hatékonysága érdekében szükséges a *pedagógiai munka ellenőrzése, folyamatos értékelése*, valamint a visszacsatolás.

Célunk:

- ellenőrzés során: - visszacsatolás a valóság, a gyakorlat és az elképzelt célok összevetése érdekében verbális, közvetlen, közvetett tapasztalatszerzés formájában,
- tények, információk feltárása,
- értékelés során: - az elért eredmények feltárása, összevetése a kitűzött célokkal,
- a munka minőségének garantálása a rendszeres ellenőrzéssel, annak értékelésével,
- a pedagógiai gyakorlat segítése és fejlesztése.

Feladatunk:

- Folyamatos ellenőrzéseket végzünk munkánk minél hatékonyabb végrehajtása érdekében.
- Az ellenőrzéseknek, konkrétak, objektívnek, folyamatosnak, tervszerűnek, következetesnek és demokratikusnak kell lenni.
- Az ellenőrzést minden esetben kövesse értékelés, mert ez az ellenőrzött személy munkája minősítésének egyik formája.

Területei:

- dokumentumok ellenőrzése, elemzése (úgy mint: csoportnapló, felvételi és mulasztási napló, gyermekek fejlődését nyomon követő dokumentáció, Munkaközösségek dokumentációja),
- a nevelőmunka feltételeinek ellenőrzése,
- pedagógiai gyakorlat ellenőrzése, elemzése, értékelése,
- Pedagógiai Program megvalósulásának nyomon követése, ellenőrzése.

Az óvodai pedagógiai munka belső ellenőrzése saját területén valamennyi óvodapedagógus feladata és felelőssége. **A pedagógia munka belső ellenőrzésének irányítása és koordinálása az igazgató feladata** Az *igazgatóhelyettes* pedagógiai, szervezési és működtetési feladatait a Szervezeti és Működési Szabályzat – munkaköri leírás - rögzíti.

Fontos az objektív értékelés, amely alaposságot, körültekintést igényel. A gyakorlati munka elemzése során elsődleges szempont az önálló munka tiszteletben tartása, a módszertani szabadság biztosítása, a pozitív megerősítés, az elfogadott elvek számonkérése.

A pedagógus végzettséggel rendelkezők esetében az értékelés az Ovi Kréta felületén keresztül történő pedagógus teljesítményértékeléssel (TÉR) egészül ki, válik teljessé.

Szemponatok az óvodapedagógus dokumentumainak ellenőrzéséhez:

- naprakészség,
- pontosság, határidők betartása,
- pedagógiai tudatosság,
- azonosság az óvoda pedagógiai programjával.

Szemponatok az óvodapedagógus pedagógiai gyakorlati munkájának ellenőrzéséhez:

- tervező munkája összhangban legyen az óvoda pedagógiai programjával,
- pedagógiai tudatosság, tervszerűség,
- differenciált feladat- és ismeretátadás megvalósulása,
- gyermekközpontúság,
- empátia,
- innováció.

Az ellenőrzés a tanév folyamán előre ütemezetten történik - az óvoda éves pedagógiai, működési terve tartalmazza. Év végén összegző értékelés készül. Az egész óvodát érintő

folyamatokban kiemelt jelentőségű a kimenet, az iskolába lépés szorosabb ellenőrzése, értékelése.

Várható eredményeink:

- mindenki érzi, tapasztalja munkájának fontosságát
- mindenki látja munkájának értékét
- mindenki igyekszik minőségi munkát teljesíteni
- a feltárt hiányosságok egyre kevesebbek

15.2. Az óvodai csoportok és a gyermekek fejlődésének ellenőrzése és értékelése; A fejlődés nyomon követése

Az óvodai nevelés tervezését, valamint a gyermekek megismerését és fejlesztést, a fejlődésük nyomon követését különböző kötelező dokumentumok, továbbá az óvodapedagógus által készített – nem kötelező – feljegyzések, dokumentumok szolgálják.

Kötelező dokumentum:

- óvodai felvételi- és **előjegyzési napló**,
- óvodai felvételi- és **mulasztási napló**,
- óvodai **csoportnapló** (saját óvodai csoportnapló, mely tartalmazza a 20/2012. EMMI rendelet által meghatározott kötelező elemeket).

A gyermekek és körülményeinek megismerése már az óvodába történő beiratkozáskor elkezdődik, és az előzetes óvodával való ismerkedés során folytatódik. Ekkor történik az **anamnézis** felvétele. A gyermek fejlődését **személyiséglapján rögzítjük**, és követjük az óvodába lépéstől az iskolakezdésig. Megfigyeléseinket folyamatosan rögzítjük, az elért fejlettségi szintet dátummal regisztráljuk. A fejlődés nyomon követését a Kréta rendszerén keresztül dokumentáljuk, tároljuk. Amennyiben a gyermek valamely szakszolgálat által készített szakvéleménnyel is rendelkezik, úgy az a dokumentum is feltöltésre kerül a gyermek személyes dokumentumai közé a Kréta rendszerébe.

A gyermekek fejlettségi szintjét évente kétszer értékeljük (fél évkor és a nevelési év végén). A kapott eredmény tükrözi a gyermek adott időben lévő fejlettségi szintjét, továbbá segítséget nyújt a további fejlesztési feladatok meghatározásához az óvodapedagógusnak. A gyermek fejlődéséről a szülőt a törvényben meghatározottak szerint évente kétszer tájékoztatjuk a felmérések után.

A pedagógiai munka tervezése, elemzése a gyermekek egyéni megfigyelései, az egyénre szabott nevelési - fejlesztési eljárások folyamatos írásbeli munkát igényelnek. A gyermekcsoportok nevelési - tevékenységi programjának tervezése a gyermekek fejlődési

üteméhez, igényeihez, a spontán helyzetekhez igazodik, nem megmásíthatatlan. Az igazgató, a csoportlátogatások alkalmával folyamatosan **ellenőrzi és értékeli** a tervezést olyan céllal, hogy az mennyire szolgálja a pedagógiai program célját és feladatát a gyakorlati megvalósításban, a gyermek fejlesztése érdekében.

Az egyéni képességfejlesztésnek mindenhol érvényesülnie kell. Minden óvodapedagógusnak tudnia kell, hogy melyik gyermeket miben, mivel kell fejleszteni ahhoz, hogy önmagához képest optimálisan fejlődjön.

Legfontosabb a gyermekek folyamatos fejlődésének megfigyelése, megismerése. Mindezeket a gyermekekről szóló, fejlődésüket tükröző feljegyzések tartalmazzák. A nevelési év közepén, és végén az óvodapedagógusok értékelést végeznek a gyermekek közösségi életének és egyéni fejlődésük alakulásáról. Az értékelést a gyermekek személyiséglapján rögzítik, majd a szülőkkel ismertetjük. A gyermekek fejlődésének főbb szempontjait a Szülői kérdőív (anamnézis) melléklete tartalmazza.

A gyermek fejlődésének nyomon követésénél a következő alapelvek érvényesek:

- A gyermek megfigyelése folyamatosan történik, nyugodt és szeretetteljes légkörben.
- A gyermek személyiségét mindenkor tartjuk tiszteletben.
- A gyermek fejlődését mindig önmagához viszonyítva ítéljük meg.
- A fejlődés megítélése tekintetében a tolerancia, a kivárás elvét alkalmazzuk.
- A fejlődést mutató tapasztalatokat írásban is rögzítjük.

A gyermekek fejlődését nyomon követő dokumentáció tartalmazza:

- a gyermek anamnézisét,
- a gyermek fejlődésének mutatóit „Az óvodás gyermekek fejlődésének nyomonkövetése, Sprint Kft., kiegészítve a Mérés-értékelés munkacsoport által kidolgozott mérési tematikával (tanköteles kort megelőző évben); valamint a Kréta rendszerben generált mérőeszközzel mérjük.
- a fejlődés érdekében tett intézkedéseket,
- az elért eredményeket,
- amennyiben a gyermeket szakértői bizottság vizsgálta, tartalmazza: a felülvizsgálat időpontját.

A gyermek belső érése, a család és óvodai nevelés eredményeként az egészségesen fejlődő kisgyermek az óvodáskor végére eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettséget.

Az iskolakezdéshez az alábbi feltételek megléte szükséges: testi, a lelki és a szociális érettség, amelynek mindegyike egyaránt szükséges a sikeres iskolai munkához.

A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében folyamatos, speciális szakemberek segítségével végzett pedagógiai munka mellett érhető csak el az óvodáskor végére elérhető fejlettségi szint.

A gyermekek fejlettségének hiteles ismerői az óvónők és a szülők. Kivételek ez alól az átlagostól eltérő, sajátos nevelési igényű - és a beilleszkedési – tanulási – magatartási zavarokkal küzdő problémás gyermekek. Esetükben a megfelelő szakember közreműködése szükséges a fejlettség eléréséhez, megállapításához.

16. Az óvoda kapcsolatrendszere

16.1. Óvoda – család

Az óvodai nevelés a családi neveléssel együtt szolgálja a gyermek fejlődését. Ennek alapvető feltétele a családdal való szoros együttműködés. Az együttműködés formái változatosak.

Az óvodapedagógus figyelembe veszi a családok sajátosságait, szokásait, az együttműködés során érvényesíti az intervenciós gyakorlatot, azaz a segítségnyújtás családhoz illesztett megoldásait.

A szülő, a gyermek, a pedagógus együttműködésének formái:

- az óvodai életet megelőző ismerkedés az óvodával
- családlátogatás
- szülős befogadás,
- napi tájékoztatás,
- fogadóóra,
- szülői értekezlet,
- szülőkkal közös programok, barkács délutánok, családi nap
- közös kirándulások, közös élményszerzések.
- nyílt nap.

Cél:

Olyan bizalmi kapcsolat kiépülése, amely a gyermek fejlődése érdekében kívánatos. Az óvodai nevelés, céljaink elfogadása a családok részéről. A szülői elégedettségének állandó figyelemmel kísérésével az igények beépülése a nevelési folyamatainkba.

Óvodapedagógus feladatai:

- A hatékony együttnevelést, család és óvoda jó kapcsolatát, a nevelő partneri viszonyt kiépíti. A gyermekek egészséges fejlesztéséért való közös felelősséget tudatosítja. Az óvoda pedagógiai programját, céljait, feladatait ismerteti, és elfogadtatja a szülőkkel.
- Óvodánk szokásait, hagyományait ismerteti a házirendben, a napirendben, a munkatervben megfogalmazottak alapján.
- Az óvodába lépést megelőzően az új gyermekek szülei számára tájékoztatást ad arról, hogyan lehet minél zökkenő mentesebbé tenni az első óvodai napokat és támogatást, segítséget nyújt az iskolához szükséges új szülői szerepkör kialakításában.
- Előzetesen ismerkedik a szülőkkel.
- Az új gyermekek érkezését úgy osztja be, hogy egy héten csak néhány új kisgyermek érkezzen, így jut elég idő az ismerkedésre, a személyes kapcsolat kialakítására.
- Biztosítja a szülők részvételét, hogy lehetőség szerint legyenek itt az első napokban gyermekükkel az óvodában, és „fedezzék fel” a játéklehetőségeket, az eszközöket, együtt ismerjék meg az óvónőt és a társakat. A közös ittlét addig tarthat, amíg a szülő lehetőségei megengedik, illetve a gyermek számára már nem idegen az óvoda.
- Pedagógiai tájékoztatókat szervez a szülők számára a szülői értekezleteken, nyílt napokon és érdeklődés alapján egyéb fórumokon.
- Az óvoda munkatervében megjelölt pedagógiai témájú szülői értekezletekkel a családi nevelés hatékonyságát segíti.
- A szülők igényeit, javaslatait, kéréseit, felajánlásait figyelembe veszi nevelőmunkájába.
- Szülői értekezleten a csoportokban folyó nevelőmunka tervét ismerteti: elképzelések, a különböző nevelési területek, a kiemelt feladatok.
- Nyílt rendezvényeket szervez, melyen a szülők lehetőséget kapnak az óvodai élet szokás- és szabályrendszerének közvetlen megismerésére, gyermekük megfigyelésére.
- A szülők képviselőit meghívja az óvoda különböző fórumaira, alkotó ötleteiket, kéréseiket, igényeiket meghallgatja és lehetőség szerinti teljesíti.
- Óvodán kívül helyszíni tapasztalatszerzési lehetőségeket kér, az olyan szülők munkahelyén, ahol az óvodás csoportok nem zavarják és számukra veszélytelen a munkaterület.

- A szülők jogainak érvényesítését segíti az óvoda pedagógiai és szervezeti alapküldokumentumainak elkészítésekor a Szülői Közösség képviselői révén PP, SZMSZ, Házi rend.

Óvodánkban a szülők képviselőjét a Szülők Szervezete látja el, amely saját szervezeti és működési szabályzattal (SZMSZ) rendelkezik, az éves munkatervében megfogalmazottak alapján a vezető irányításával vesz részt az óvoda életében. Az óvodai élettel, az óvodás gyermekekkel kapcsolatos megbeszéléseikhez az intézményben helyet és megfelelő információt biztosítunk számukra a titoktartási kötelezettség megtartásával.

Az óvoda működésének, pedagógiai munkájának minőségfejlesztése érdekében rendszeresen mérjük a szülők elégedettségét/elégedetlenségét kérdőív segítségével. A kérdőívek által visszajelzést kapunk a szülőktől mivel elégedettebbek, illetve kevésbé elégedettek. A kérdőíveket kiértékeljük, a kapott eredmények alapján igyekszünk a munkánkat alakítani

Kapcsolattartás várható eredményei:

- A családok elégedettek az óvoda működésével.
- Minden szülő rendszeres tájékoztatást kap, gyermeke fejlődéséről.
- A szülők aktívan részt vesznek az óvoda rendezvényein.
- A szülők nevelési problémáikkal, gondjaikkal, bizalommal fordulnak az óvónőkhöz, akiktől segítséget kapnak.

Az óvoda kapcsolatot tart azokkal az intézményekkel, amelyek az óvodába lépés: - előtt, során, és után meghatározó szerepet töltenek be a gyermek életében. A kapcsolattartás formái, módszerei alkalmazkodnak a feladatokhoz és a szükséglethez. A kapcsolatok kialakításában és fenntartásában az óvoda nyitott és kezdeményező.

16.2. Az óvoda és a bölcsőde

Figyelembe vesszük a bölcsődei csoportokból érkező gyermekek kialakult szokásrendszerét, fejlettségi-, neveltségi szintjüket. Erre építve alakítjuk tovább óvodai nevelésüket.

A kapcsolattartás formái:

- kölcsönös látogatások,
- közös nevelési értekezletek,

- szülői értekezlet az óvodakezdés előtt.

16. 3. Óvoda – iskola

Az óvoda - iskola kapcsolatának alakításában **célunk**, hogy az iskola megismerje azt a szándékunkat, hogy a gyermekeket egyéni képességeiknek megfelelően, **önmagukhoz képest** úgy neveljük és fejlesztjük, hogy a környezetükben jól eligazodjanak, együttműködők, kapcsolatteremtők legyenek, és legyenek képesek az iskolai tanulmányok megkezdésére.

Valljuk, hogy a gyermekek iskolai teherbírása jobb, ha előtte teljes és igazi gyermekkor volt az óvodában, ha önálló, magabiztos, kiegyensúlyozott óvodásként léphet az iskolába. Az iskolai munkára érlelés, tanítás az első iskolai évek feladata, és nem az óvodáé.

Feladatunk:

- az óvodából az iskolába való „átmenetet” minél zökkenő mentesebbé tegyük a gyermekek számára,
- folyamatos, jó kapcsolattartásra törekszünk, melynek alapja a tisztelet és megbecsülés egymás munkája iránt,
- szükséges minél gyakoribb tapasztalatcsere létrejötte egymás munkájának megismerése érdekében.

Az együttműködési szándékunk

- az iskolai nevelőkkel az emberi és szakmai kapcsolatok folyamatos ápolása, érdeklődés egymás munkája, problémái, eredményei iránt
- kölcsönös látogatások tapasztalatgyűjtés: az első osztályosokat a tanév elején meglátogatjuk az iskolában, az első osztályos nevelők pedig a leendő iskolásokat látogatják meg az óvodában. Óvodásaink a második félévben, 5 alkalommal vesznek részt iskolai foglalkozásokon február- március hónapokban „Iskolába csalogató-Sukoró” címmel.
- a gyermekek látogatása az iskolában: ismerkednek a tanító nénivel és az iskolai környezettel
- közös rendezvényeken vesznek részt az iskolás és óvodás gyermekek (Márton napi lámpás felvonulás, Mikulás ünnepség, Madárkarácsony, Adventi gyertyagyújtás, stb.)
- szakmai tanácskozások, megbeszélések, előadások az alsó tagozatban tanító nevelőkkel: olyan pedagógiai, pszichológiai, módszertani témákban, amelyek segíthetik az óvoda - iskola átmenet, zökkenő mentesebb megvalósítását (pl. magatartás- és személyiségzavarok, a nehezen kezelhető gyermek problematikája, a gyermeki másság kezelése, az óvoda - iskola közötti szakadékok áthidalásának módjai stb.).
- szülői értekezleten való részvétel: a leendő első osztályos nevelők tájékoztatják az iskolába készülő nevelők szüleit pedagógiai elképzeléseikről, az iskolába lépés teendőiről

Kapcsolatunkat akkor tekintjük megfelelőnek,

- ha létrejön a tapasztalatokra épített gyakori párbeszéd, pozitív személyes kapcsolat óvónő – tanító, óvodás gyermek – tanító között
- egymás reális, megvalósítható igényeit megismerjük, és megértjük a gyermekekre vonatkozóan
- azokat gyakorlati munkánkba beépítve megvalósítjuk
- a gyermekek minél könnyebben tudnak beilleszkedni az iskolába, mert rendelkeznek azokkal a képességekkel, készségekkel, amelyek alkalmassá teszik őket arra

16.4. Óvodánk egyéb kapcsolatai

Célunk:

Partnerkapcsolatok ápolása az óvoda megfelelő működésének érdekében.

Feladatunk:

- A partneri igények felmérése Módszerek: kérdőív, interjú, megbeszélés stb.
- A partneri javaslatok figyelembevétele, beépítése munkánkba (PDCA)
- A partneri igények lehetőségeinkhez mérten történő kielégítése
- Óvodánk megismertetése az itt élő óvodások érdekében
- Közös tenni akarás a partnerekkel az óvodás gyermekekért

Kapcsolatkeresésünknek, kapcsolattartásunknak feladata még az óvoda menedzselése.

Célja, mindenki megismerhesse a nálunk folyó magas szintű nevelő munkát, színes óvodai életet. Erre az egyik legjobb lehetőség az internetes honlapon való bemutatkozás. Folyamatosan jelenítjük meg hétköznapijainkat és ünnepeinket a világhálón (www.sukoro.hu , a község facebook oldalán) Rendszeresen hírt adunk még az óvodánkban történt eseményekről a Sukorói Hírforrás közéleti lapban.

Elért eredményeink akkor sikeresek, ha a kapcsolatok élők, eredményesek, amelyeket maga a megfelelő együttműködés hatékonysága, eredményessége igazol.

Az óvoda kapcsolatai

Intézmények		Kapcsolattartás módja	Gyakoriság
Székesfehérvári Felsővárosi Általános Iskola Sukorói tagiskolája		a közös együttműködési terv alapján	rendszeresen
Fenntartó		kölcsönös tájékoztatás, egyéni megbeszélések,	alkalomszerűen, igény szerint
Egészségügyi szervezetek	Gyermekorvos	kötelező szűrővizsgálat, megbeszélések	Évente egy alkalommal (tavasszal)
	Védőnő	kötelező szűrővizsgálat, megbeszélések, tájékoztató előadások	Havi rendszerességgel
	Fogorvos	kötelező szűrővizsgálat	Évente egy alkalommal (tavasszal)
Szakértői Bizottság		szakmai tanácsok, együttműködés	esetenként
Fejér Váregyei Pedagógiai Szakszolgálat Gárdonyi Tagintézménye		szakmai tanácsadás, együttműködés, logopédiai ellátás és gyógytestnevelés biztosítása	folyamatosan
Családsegítő és Gyermejjóléti Szolgálat		esetmegbeszélés, közös családlátogatások	havi rendszerességgel
Óvodai szociális segítő		esetmegbeszélések	esetenként
Civil szervezetek	Sukoró- Velence-tavi Horgász Egyesület; Sukoró Sportbarátok Közhasznú Sportegyesület	Gyermekek megajándékozása.	évente
	Helyi Polgárőrség	Mikuláskor, megajándékozzák az óvodás gyermekeket	évente
	Körzeti megbízott rendőr	Ovi zsaru program megvalósításában vesz részt	esetenként
Sukoró Gyermekeiért Közalapítvány Sukoró		Az intézménybe járó gyerekek segítése, rendezvények finanszírozása	esetenként
Szakmai szervezetekkel		szakmai segítségnyújtás	esetenként
Velencei-tó környéki óvodák		szakmai segítségnyújtás	esetenként, kölcsönös szakmai együttműködés

17. Az óvoda hagyományos ünnepei és egyéb rendezvényei

A nemzeti értékek továbbadását már óvodás korban el kell kezdeni. Fontosnak tartjuk megismertetni – fejlettségi szintjüknek megfelelően – a gyermekekkel a magyar népi életet, szokásait, szertartásait, ünnepeit. Nagy szükség van tovább örökíteni a magyar népi játékokat, szokásokat, népi kismesterségeket, a népi gyermekdalokat, - táncokat. Az ünnepek, megemlékezések szervezését a gyermekek személyiségfejlődésében fontosnak tekintjük, mert az érzelmi nevelés és szocializáció terén kiemelkedő hatást fejtenek ki. E jeles események szervesen illeszkednek a tervezett nevelési folyamatokba, melyeket a szülők közreműködésével, segítségével, részvételével készítünk elő, illetve bonyolítunk le. Ünnepeinket az aktuális előkészületek jellemzik, érzelmi, hangulati ráhangolódással, ajándékkészítéssel, az óvoda dekorációjának elkészítésével. A jeles napok eseményeinek feldolgozását az óvodapedagógusok tervezik éves terveikben a csoport érdeklődésének és egyéb lehetőségek figyelembevételével.

A közös programok, ünnepek célja lehetőséget teremteni a család és az óvoda közötti kapcsolat kialakítására, elmélyítésére, egymás szokásainak, értékrendjének még jobb megismerésére, szemléletük formálására, nevelési elveink közelítésére.

A gyermek életének jeles napjai

A születésnap megemlékezés valamennyi évszakot átöleli, az ünneplés csoportonként zajlik. Délelőtt vagy ebéd után tortával, köszöntő versikékkel és énekekkel, meglepetés ajándékkal kedveskedünk az ünnepeltnek. Viszonzásul az ünnepelt is megajándékozta társait otthonról hozott „csemegével”.

Egyéb ünnepeink, jeles napok

Ünnepeinket a hosszú hangulati előkészítés jellemzi. Szűkebb és tágabb környezetünket az ünnep jellegének megfelelően díszítjük a felnőttek és gyerekek közös munkáival, a hagyományokat ápoljuk, felelevenítjük, nyilvános szereplésekkel tarkítjuk.

- **Szeptember 29.**

Beszélgetünk településünk nevezetes eseményéről. Képeskönyveket nézegetünk a csata jelenetekről. Ellátogatunk a híres sukorói református templomba. Lovas kocsin utazunk a KEMP-be, ahol a helyi kiállításokat megnézzük. Meglátogatjuk a pákozdi Miska huszárt

- **Őszi vásáros játék, Mihály nap-szeptember 29.**

Igyekszünk a néphagyományok ápolásával, a vásári hangulatot megidézni (versekkel, vásárba hívogatókkal, énekekkel, hagyományos öltözékekkel, eszközökkel)

- **Népmese napja-szeptember 29.**

- **Állatok világnapja – október 4.**

Az Állatok világnapját minden évben október 4-én, Ferenc napján ünnepeljük. Óvodánkban ezen a napon (héten) minden az állatokról szól, legyen az erdei, vadon élő, házi vagy vízi állat.

- **„Tök jó hét” – október vége**

Egy héten keresztül érkeznek a szülők és gyermekek által készített, mókás faragott töklámpások, melyekkel az óvoda épületét, udvarát díszítjük. A hét utolsó napjának estéjén az összes lámpás bevilágítja óvodánk udvarát.

- **Márton napi lámpás felvonulás – november 11.**

A Márton napi lámpásokat elkészítjük a csoportokban. Sötétedéskor útra kelünk, „Libás” dalokkal bebarangoljuk a környéket, majd tárházzal, zsíroskenyér-partival zárjuk a családi programot.

- **Adventi időszak, vásárral**

Szülői Közösség által szervezett adventi vásár

- **Mikulás az óvodában**

Ez az ünnep meglepetés: az óvónők (vagy iskolások) erre a napra meglepéssel készülnek a gyerekeknek. Versekkel, dalokkal várjuk a Mikulást, aki ajándékot hoz a gyerekeknek. Közös munkákkal dekoráljuk a csoportokat, a folyosót.

- **Lucázás-december 13**

Beszélgetünk a néphagyományokról, elültetjük a Luca napi búzákat.

- **Téli barkácsdélután-december közepe**

Szülőkkel közös alkotó program teázással, sült almával, mézes süteménnyel

- **Adventi készülődés – közös gyertyagyújtás**

A gyerekekkel közösen adventi-koszorút készítünk. Az örömteli várakozáshoz tartozik, hogy minden nap ebéd után, az adventi naptárból egy kisgyermek kibonthat egy zsákot, amiben kisebb meglepetés van. Mindig jutalom, hogy éppen ki veheti le, és nyithatja ki a kis csomagot. Így ők is látják az idő múlását, és az ünnep közeledtét. Igyekszünk meghitt hangulatot teremteni, előrevetíteni az ünnep fényét. A készülődés folyamatos.

Ünnepi díszbe „öltöztetjük” óvodánkat. Mézeskalácsot sütünk. Együtt gyúrjuk, lapítjuk, szaggatjuk, díszítjük a formákat, amit aztán ajándékba adnak szüleiknek.

- **Karácsony**

Közösen, meghitt hangulatban ünnepeljük az óvodai karácsonyt. Ünnepi asztalt terítünk, amelyet a Luca-napján elültetett, dúsan kihajtott búzáink díszít. Ünneplő ruhába öltözzünk, közösen énekelgetünk, verseket mondunk. A karácsonyfa alá minden évben kerül valami ajándék a csoportoknak, és a gyerekek számára is.

Rövid műsorral (betlehemes játékkal, karácsonyi versekkel, dalokkal készülünk a „Falukarácsonyra”.

- **A Magyar Kultúra napja-január 22**

Közös könyvtárlátogatás, meghívott vendég által felolvasás

- **Medvehét-február 2-át felölelő hét**

- **Farsangi mulatság**

Változó módon, a programba illő mókás, bolondozós tevékenység. Kiszézés. Az óvoda együtt ünnepel felnőttek, gyerekek egyaránt. Farsangi fánk készül

- **Nemzeti ünnep: Március 15.**

Hagyományt ápolva, ez falu ünnep, amelyen intézményünk is részt vesz. Óvodásaink kis műsorral készülnek a közös ünnepi rendezvényre.

Külsőségekkel is közelebb hozzuk a gyermeket az ünnephez (ünnepi zászlók, kokárda, csákók, falovacskák)

- **Víz világnapja – március 22.**

Beszélgetünk a víz fontosságáról, és megtanulják, hogyan óvják, védjék azt, és milyen módon tudnak takarékoskodni vele. Ellátogatunk a Kis-tóhoz, követjük a Köpüs patak útját. (A víz útja: a forrástól Velencei-tóig)

- **Húsvét**

Ismerkedünk a népi hagyományokkal, a különféle tojásfestési technikákkal. Húsvét napján ünnepi asztalt terítünk, verseket mondunk, énekelünk, a Kis tó melletti dombon tojásgurító versenyt rendezünk. A húsvéti tojás ajándékozása is minden évben a húsvét utáni kedden, locsolkodás után megtörténik.

- **Föld napja – április 22.**

Részt veszünk a településszépítési napon. A szülőkkel tesszük szebbé szűkebb környezetünket a virágok, bokrok ültetésével.

- **Népviselő napja-április 24**

Óvodánk hagyományörző felnőttjeinek népviseleti bemutatója, táncház

- **Májusfa állítása**

A természet megújulásának szimbólumát jelenti az óvodások számára. Óvodánk udvarán a fákat szalagokkal díszítjük. Dalokkal köszöntjük a tavaszt.

- **Anyák napi ünnepségek**

Ünnepélyes keretek között, virággal, dalokkal, versekkel köszöntjük az édesanyákat. nagymamákat. Apró, saját készítésű ajándékokkal lepjük meg őket. Ünneplőbe öltözünk, saját készítésű dekorációval ünnepibbé varázsoljuk a termeket.

- **Sportnap-május 4**

Délelőtt sportos programokat szervezünk a gyerekeknek. Igyekszünk a sportoló szülőket bevonni a programba, oly módon, hogy saját sportjukkal ismertetik meg óvodásainkat.

- **Kéklámpás nap**

Ismerkedés a mentők, rendőrök, tűzoltók munkájával, meghívott vendégeken keresztül.

- **Madarak és fák napja – május 10.**

Ismerkedünk a természet szépségeivel, sokszínűségével. A természeti értékeink megóvására neveljük óvodásainkat. Ellátogatunk a Vadmadár kórházba, majd közös piknikre megyünk a környező erdőbe.

- **Gyermeknap, gyermek hét**

Közös programokat, mozgásos játékokat, tréfás vetélkedőket szervezünk óvodásainknak. Természetesen a közös fagylaltozás és az ajándék sem maradhat el ezen a napon.

- **Évzáró, búcsú a nagycsoportosoktól**

Ünnepélyes keretek közt búcsúznak el az iskolába készülő nagycsoportosok. Ez minden nevelési év május utolsó péntekjén történik.

18. Az óvodai élet tevékenységi formái és az óvodapedagógus feladatai

Az alapvető célkitűzést és feladatrendszert a következő tevékenységrendszerben valósítjuk meg: játék, vers, mese, ének, zene, énekes játék, rajzolás, mintázás kézimunka, mozgás, a külső világ tevékeny megismerése, a munka jellegű tevékenységek és a tanulás.

Ebben a tevékenységrendszerben kiemelt szerepet szánunk a semmi mással nem helyettesíthető játéknak. A gyermekek érdeklődését, kíváncsiságát, aktivitását felhasználjuk a szervezett tevékenységek során.

18.1. Játék

„A játék a kisgyermekkor legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége, s így az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze.” - ONAP 2013.

A játék kiemelt jelentőségű: pszichikumot, a mozgást és az egész személyiséget fejlesztő tevékenység. A játék elválaszthatatlan a fejlődés egészétől, a kognitív, az érzelmi, akarat, szociális, társas fejlődéstől, a mozgástól, a világtól és a tudat kialakulásától. A mozgás, a testséma, és az én megteremtése, a gondolkodás, a beszéd folyamatok, a kommunikáció fejlődése mind játékba ágyazódva fejlődik.

Programunk a játékot tekinti a tanulás elsődleges keretének. Megkülönböztetjük egymástól a szabad és a kezdeményezett játékot.

Az óvodában kiemelt **a szabad játék túlsúlyának érvényesülése. A játék folyamatában az óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítja az élményszerű, elmélyült gyermeki játék kibontakozását.** Mindezt az **óvodapedagógus feltételteremtő tevékenysége** mellett a szükséges és igény szerinti **együttjátszással, támogató, serkentő, ösztönző magatartásával** éri el. A játék kiemelt jelentősége megmutatkozik az óvoda napirendjében, időbeosztásában, a játékos tevékenységsszervezésben.

Célja:

Az örömteli, szabad, elmélyült, önkéntes játék adta lehetőségek kiaknázásával a gyermekek teljes személyiségfejlődésének, pszichikumának, kreativitásának, és a differenciált képességfejlesztésének megvalósulása.

Testi, szociális, értelmi és kommunikációs képességei, akarat tulajdonságai, érzelmi viszonyulásaik, szokásaik, viselkedésük, alkalmazkodó képességük fejlődése, mely során

érvényesül a gyermekek szabadsága, önállósága. E gyermekkorban természetes módon kialakítható tulajdonságokkal a felnőtt életben is fontos vonások megalapozásának elősegítése.

Az óvónő fejlesztési célja a gyermeki játéktevékenység folyamatában:

- A gyermekek önmagukkal és környezetükkel való ismerkedésének, szabad képzettársításának elősegítése.
- A gyermekek veleszületett kíváncsiságának, kereső-kutató aktivitásának kielégítése, hogy közben egyre magasabb szinten próbálják ki saját hatékonyságukat, ötletgazdagságukat, türelmüket, társakhoz és szabályokhoz igazodó viselkedésüket, kitartásukat az akadályok leküzdésében.
- A játéktevékenységen keresztül a gyermek sokoldalú, harmonikus személyiségének kibontakoztatása, kompetenciáinak fejlesztése.
- Érzelmi, akarati tulajdonságainak alakítása.
- Szociális, társas viselkedésének, magatartásának formálása.

Feladataink:

- A gyermek játékválasztásának tiszteletben tartása.
- Élményszerzési lehetőség biztosítsa a különböző játékformákhoz, a gyakorló játékhoz, a szimbolikus szerepjátékhoz, konstruáló játékhoz, szabályjátékhoz.
- A gyermeki fejlődés folyamatosságának, illetve megtorpanásának észrevétele.
- A kreatív önkifejezés fejlődésének segítése.
- Csak szükség esetén történő beavatkozás, a játéktevékenység zavarása nélkül.
- Ha a szituáció úgy kívánja és a gyermek is igényli, az óvónő is játszótársként vesz részt a játékban
- A játék fenntarthatósága érdekét szolgáló szabályrendszer a gyermekekkel együtt történő alakítása.
- Az egészséges versenyszellem megalapozása.
- A gyermekek közti érzelmi kötődések, kapcsolatok támogatása.
- Nevelőtestületünk arra törekszik, hogy a nap nagy része játékkal teljen el, és megteremtsük a nyugodt, tartalmas *szabad játék feltételeit*.
- A játékszereteket fejleszteni kell, mert a játék által nyílik lehetőség az öröklött készségek képességek rendszeres gyakorlására, fejlesztésére és a játékok megismertetésén, elsajátításán, megszerettetésén keresztül a pozitív attitűdök létrejöttét segítjük elő.

A szabad játékhoz - a gyermekek érdekében - néhány alapvető szabályt alakítottunk ki:

- a játszóhely, vagy a játék azoké, akik azt először kiválasztották maguknak. A játszó-csoporthoz kérésre lehet csatlakozni, de az elutasítást is el kell tudni viselni.
- a játékok - melyek a gyermekek számára elérhető helyen vannak - szabadon levehetőek egymásnak átadhatók, de a játéktevékenység lezárása után a helyükre kell, hogy kerüljenek,
- a játszóhelyek kiválasztásakor a célszerűségi szempontok átgondolása ajánlott,
- a játékeszközt rongálni, szájba venni nem szabad.

Az óvodapedagógus feladata a játék feltételeinek biztosítása.

Az óvónői játékörökre, példákra leginkább az első évben van szüksége a gyerekeknek. Az egymásra következő években a nagyobb gyerekek egyre jobban átveszik a kezdeményező és szervező szerepet.

A játék külső feltételeinek biztosítása

-Légkör:

Nyugodt, érzelmi biztonságot adó légkör megteremtése, folyamatos fenntartása.

-Idő:

A folyamatos napirendben a gyermekek egész nap játszanak, önállóan dönthetnek, mennyi ideig vesznek részt egy - egy tevékenységben. Az étkezések, a pihenő, az ezekhez kapcsolódó egészségügyi szokások elvégzése, valamint a közös „összeülések – kupaktanácsok” és a mese ideje szakítja meg a játékot.

-Hely - környezet:

Az óvodai élet „kinn és benn „zajlik. Az egyes játékokhoz az óvónő segít rendezkedni, a gyerekekkel együtt megtalálni a legalkalmasabb szervezeti formát, ami a játék tartalma és a játszó gyermekek számától függ, ehhez esztétikus, inger gazdag környezetet biztosít

-Eszközök: Fontos, hogy a gyermek számára jól látható és elérhető helyen legyenek elhelyezve.

- Felhasználjuk az évszakok által kínált és összegyűjtött „kincseket”.

- Rajzoláshoz, festéshez, nyíráshoz, gyurmázáshoz stb. megfelelő minőségű és mennyiségű eszközt biztosítunk.
- Az „átváltozásokhoz” jellegzetes ruhadarabokból és jelmezekből válogathatnak a gyerekek.
- Különböző típusú bábokat használhatnak a játékuhoz.
- Az eszközök az ésszerűség határain belül bármire felhasználhatók. A szabadság határai mindaddig terjednek, amíg önmaga és másik gyermek érdekei nem sérülnek. A játéktevékenység folyamatában sem adunk teret az agresszivitásnak és a rongálásnak.

A differenciálás jegyében az eltérő ütemben fejlődő gyermekek számára változatos, különböző nehézségi fokozatú játékeszközöket biztosítunk.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén:

- örömmel, önfeledten játszanak,
- betartják a társas viselkedés elemi szabályait,
- alkalmazkodni tudnak a játék szabályaihoz, a játszótársakhoz,
- képesek szerepvállalásra, szerepek elosztására,
- képesek játékok szervezésére, eszközök kiválasztására, felhasználására,
- tudnak magányosan, párban és csoportosan játszani,
- játékuhoz ötleteik, elképzeléseik vannak és ezekhez a kivitelezés módját is keresik,
- képesek elmélyülten és kitartó játékuhoz, igyekeznek végigvinni egy - egy tevékenységet
- egészséges versenyszellemben tevékenykednek,
- problémahelyzetekben kreatív megoldásra törekszenek.

18.2. Verselés, mesélés

A személyiségnevelés másik pillére a játék mellett a mese, vers. Az érzelmi biztonság megadásának, s az anyanyelvi nevelésnek egyaránt fontos eszköze.

A játék a világról szerzett benyomások cselekvéses elrendezése, ezt egészíti ki a mese, amely a szavak segítségével teszi ugyanezt.

A mindennapos mesehallgatás, a versmondás, a mondókázás, mozgással kísért verselés, mondókázás, a bábszínház, a dramatizált mese hozzájárul a gyermekek jó közérzetéhez, érzelmi-értelmi és *erkölcsi fejlődéséhez*. Olyan beszédhelyzet teremtése, amely erős, tartós, önkéntelen figyelmet vált ki.

A tevékenységek célja:

- Irodalmi élmény nyújtásával a gyermekek érzelmi, esztétikai, erkölcsi, értelmi fejlődésének elősegítése, és az olvasóvá válás elősegítése.
- A mesélés pihentető, szórakoztató, az anyanyelv közegén át az emberi kapcsolatokra tanító hatásaival a gyermek váljon képessé a világban eligazodni. A könyvek, az igényes népi, a klasszikus, a kortárs irodalmi művek iránti vonzódás megalapozása
- A nyelv szépségének, kifejezőerejének megismertetésével, a helyes nyelvhasználattal, mondat szerkesztéssel a **biztonságos önkifejezés megalapozása.**
- Az érthető, kifejező beszéd képalkotás képességének kialakítása.
- A korosztálynak megfelelő irodalmi élmények nyújtásával az **irodalmi érdeklődés felkeltése.**
- **A magyar kultúra értékeinek átöröklése.**
- **Interkulturális nevelés**
- A gyermekek személyiségjegyeinek, a műveltségi tartalmak iránti fogékonyság képességének fejlesztése.
- A szülők nevelési szemléletének formálása.
- A társas élmények jelentsenek örömforrást, serkentsék a gyermekeket erős belső aktivitásra, vagy valóságos, játékos cselekedetre.
- A mondókák, dúdoló, versek ritmusukkal, a mozdulatok és szavak egységével a gyermeknek érzéki-érzelmi élményeket nyújtanak. Segítségükkel fejlesztjük emlékezetüket, képzeletüket, szókincsüket.

Feladataink:

- A mesék, versek kiválasztása és elhelyezése az év folyamán (irodalmi anyag kiválogatása). Meseválasztáskor szükség van a tudatosságra, gyermekközpontú, korosztályos válogatásra, a csoport és az egyénfejlettségi szintjének figyelembe vételére.
- Elsődleges **forrásunk a magyar népmesék és gyermekmondóka gyűjtemények, meséink, verseink** legnagyobb részét ezekből választjuk úgy, hogy minden korcsoport igényeihez igazodjon. Programunk ezen részében kiemelten foglalkozunk Fejér vármegye két jeles személyiségének - Csanádi Imrének és Csoóri Sándornak - költészetével.
- **Az óvodánkban a népi, a klasszikus és a kortárs irodalmi műveknek is egyaránt helye van. Választunk témát a migráns gyermekek hazájának kulturális értékeiből is.** Fontosnak

tartjuk a könyv nélküli szövegtudást, az előszavas mesét, mely különösen alkalmas az óvodás gyermek szemléletmódjának és világképének alakítására. Sokat mondogatunk játszóverseket, mondókákat.

- A mesék, versek változatos irodalmi élményeket közvetítsenek. Témái legyenek gyermek közeli, szóljanak a természetről, állatokról, játékról, családról. Legyen közöttük vidám, humoros, ringató gyors és lassú ritmusú. A kiválasztott meséket, verseket sorba rendezzük: természetes rend az évszakok rendje, ehhez csoportosítunk. Az adott évszakhoz kapcsolódó verseket, meséket összegyűjtjük, és emlékezetben tartjuk. Csak így tudunk kapcsolódni a pillanatnyi helyzetekhez. A mesének, versnek egész nap helye van életünkben, amikor a gyerekeknek igényük és kedvük van hozzá.
- Érdeklődésük felkeltésére és fenntartására mesekönyvek, képeskönyvek, bábok, és a játéktevékenység egyéb játékeszközei rendelkezésre állnak.
- A gyermekek figyelmét felhívjuk a könyvek használatára, megbecsülésére. Az óvodai élet minden napján ráhangolódással, az állandó, meghitt hely segítségével, tudatos meseválasztással fokozatosan szoktatjuk rá a gyerekeket a figyelmes, csendes, közös mesehallgatásra.
- Altatás előtt minden nap mesélünk, énekelünk, gyakran ezeket egymásba fűzve. Ilyenkor van alkalom a hosszabb, bonyolultabb mesék előadására a kicsik terhelése nélkül.
- A játszóverseket nem kell tanítani, mert a gyerekek úgymint ráhangolódnak, ha kellő időben hallják, ha befogadó állapotban vannak. ***A gyermek saját vers-és mesealkotása, annak mozgással és/vagy ábrázolással történő kombinálása az önkifejezés egyik módja.***
- A bábszínházi és a színházi előadás is közös élménye a gyerekeknek
- Dramatizálni a sokszor hallott, kedves meséket szoktuk. Ehhez a kellékeket főleg a gyerekekkel közösen tervezzük és készítjük el.
- Fontos feladatunknak tartjuk a szülők körében a mesélés szerepének megismertetését, tudatosítását. Ajánlunk számukra olyan mesekönyveket, irodalmi műveket, amelyeket ők is felhasználhatnak gyermekeik fejlesztéséhez.
- A gyermek legnagyobb teljesítménye az anyanyelv elsajátítása, amely a játék, a mozgás és állandó gyakorlás, próbálgatás közben zajlik. A mondókák, versek ismételtetése jó alkalom a nyelv gyakorlására, tanulására, javítására a beszédgátlás oldására. A felnőttek beszéde az óvodában utánzásra méltó, jó példa legyen a gyermekek előtt.

A differenciálás jegyében az eltérő ütemben fejlődő gyermekek számára különböző, személyes kontextust igénylő helyzeteket, szituációkat teremtünk. Biztosítva ez által egyéni

képességeinek maximális kibontakoztatását. Legyen szó, tehetséges vagy lemaradással küzdő gyermekekről.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén:

- A mese, a vers hatása megjelenik a játéokban, rajzban, beszédben, az egymásra hangolódásban.
- Várják, igénylik a mondókát, verset, mesét, örömmel, kitartóan hallgatják, szívesen mondogatják azokat, néhányat pontosan idézni is tudnak.
- Szívesen nézegetnek képeskönyvet, azt megbecsülik, vigyáznak rá.
- Tudnak történeteket kitalálni, elmondani.
- Kialakul a belső képalkotás képessége, ami az olvasás alapja.
- Tisztán, érthetően, az életkor megkívánta fejlettségi szinten beszélnek.
- Ismerik a színházi magatartás alapvető szabályait.
- Gyakoribbá válik a szülők körében gyermekeiknek való mesélés.

18.3. Ének, zene, népi játék, tánc

„Az éneklés az öröm forrása, kedvelt, önfeledt tevékenység, és hogy részt vállaljon a teljes személyiség formálásból” (Kodály).

A zenei nevelésnek a gyermeki lét egészét át kell hatnia. A magyar zenei nevelésnek alapja a közös ének, amely hordozza és gazdagítja az anyanyelvi örökséget. Fontos a zenei képességfejlesztéssel párhuzamosan, hogy gyermekeink örömmel, érzelmi gazdagsággal, felszabadultan énekeljenek. Tevékenységek megvalósítása során lehetőséget adunk a néptánc, népi játékok megismerésére is.

Az ének, zene, a népi játék, a néptánc, néphagyomány, az ünnep meghatározó szerepet tölt be a nemzeti nevelésben, az élményalapú értékközvetítés eszközével, korosztályi sajátosságokra építve.

A tevékenységek célja:

- *A zene iránti érdeklődés felkeltése*, befogadására való képesség megalapozása.
- *Az éneklés megszerettetése, a közös játék örömeinek felfedezése.*
- *A zenei ízlés, esztétikai fogékonyság formálása.*
- A zenei anyanyelv megalapozása.

- A gyermekek zenei hallásának, ritmusérzékének, éneklési készségének, mozgáskultúrájának fejlesztése.
- *A gyermekek zenei képességeinek (ritmus, éneklés, hallás, mozgás) és zenei kreativitásának fejlesztése az énekes népi játékokon és igényesen válogatott kortárs művészeti alkotásokon keresztül.*
- A szülőföld értékeinek átörökítése a népzene, a népdal, a népszokások és a népi hangszerek megismertetése által.
- A nemzeti, etnikai kisebbség, migráns gyermekek multikulturális nevelésen alapuló integrációja.

Feladataink:

- Igényes zenei kultúrát képviselő dalok, dalos játékok, mondókák kiválogatása, alkalmazása a nevelés folyamatában az alábbi szempontok figyelembevételével:
 - a gyermekek által tisztán kiénekelhető hangterjedelmük legyen
 - aktuális érzelmi állapotokat fejezzenek ki
 - a hozzájuk fűződő játékszabályok áttekinthetőek legyenek
 - legyen változatos a mozgásanyaguk
 - képviseljenek különböző kultúra dalait, dalos játékait
- A gyermekek nyelvi képességeinek fejlesztése mondókákkal, gyermekdalokkal és zenei képességfejlesztő játékokkal.

Ahogy a verset, úgy a dalt is, hozzákapcsoljuk a tevékenységhez, környezetünk jelenségeihez, az évszakok változásaihoz, az emberi élet fordulópontjaihoz, valamint a különböző-állami, egyházi, jeles- ünnepekhez. A nap folyamán bármikor nyílt lehetőséget énekes, mondókás játékokra, kinn és benn egyaránt. Nagyon fontosnak tartjuk, hogy *az ölbeli játékok, a népi gyermekdalok, az éneklés, az énekes játékok, a zenélés, a zenehallgatás mindig örömet nyújtsanak a gyermekeknek.*

- Az óvónő örömmel vesz részt a közös éneklésben, énekes játékban, maga is szívesen végzi a tevékenységet.
Amikor csak lehet, énekelünk egyedül, vagy a gyerekekkel. Lényeges, hogy a felnőtt mindig biztos támaszt jelentsen, és mintául szolgáljon a gyermeknek.
- A ritmusérzék fejlesztése, éneklési készség és a harmonikus, szép mozgás alakítását a játékdalok játszása magukban hordozza (tisztá éneklés, dinamika és hangszín érzék).

A zenei megformálásban, fejlesztésben az óvónő munkája tudatos (tudjuk melyik játékkal, dallal milyen képességeket fejleszthetünk). Kínálatunkban azt is figyelembe vesszük, hogy milyen az éppen játszó gyerekek életkora, fejlettsége.

- Az éneklésre más játékhelyzetekből is adódhat lehetőség, amelynek kihasználása szintén fejlesztő hatású pl. óvodában is játszható énekes népszokások válogatása, pl. szüreti multság, farsang. Továbbá gyöngyfűzés, babázás, főzőcske, építkezés. Ilyenkor a játék témáját gazdagítja, hangulatát fokozza az odaillő dal.
- A játékok hangulatának megteremtéséhez változatos, esztétikus, motiváló hatású eszközök biztosítása. A hangszereket (dob, cintányér, háromszög, csengő) és a gyerekekkel közösen készített ritmusjátzó eszközök játékként vannak jelen a polcokon, velük a gyerekek önállóan kezdeményezhetnek, vagy játékukhoz felhasználhatják azokat.
- Az óvónő igényes hangszerjátékával és a megfelelő zenei anyag kiválasztásával a zenei fogékonyság megalapozását végzi. A zenehallgatást is kapcsolhatjuk tevékenységekhez. Hangsúlyozzuk az éneklés és az élőzene fontosságát, de alkalmanként hallgathatunk szép felvételeket is.
- A dalanyag, mondóka, ***zenehallgatási anyag megválasztásánál az óvónő vegye figyelembe a nemzetiségi, etnikai kisebbségi nevelés esetében a gyermekek hovatartozását, továbbá a migráns gyermekek hazájának kulturális értékeit.***
- Néptánc, népi játékok megismerése, együtt mozgás örömeinek felkeltése.
- Felnőtt minta nyújtása az éneklés, zenélés terén.

A differenciálás jegyében az eltérő ütemben fejlődő, a zene iránt kevésbé fogékony gyermekek számára biztosítjuk a zenei kultúra egyéni képességeinek megfelelően történő befogadását.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén:

- A gyermekek felszabadultan, örömmel játszanak dalos játékokat, önállóan is kezdeményezik azokat.
- Tisztán énekelnek, tevékenységeiket dallal, mondókával, ütőhangszerrel kísérik alkalmanként.
- Zenei képességeik – hallásuk, ritmusérzékük, - egyéni képességeikhez mértén, megfelelő alap az iskolai élet megkezdéséhez.
- Mozgásuk esztétikus, ritmust követő.
- Megkülönböztetik a zenei fogalom párokat (halk - hangos, gyors-lassú).

- Felismernek néhány hangszert, maga is képes egyszerűbb hangszerek használatára (dob, cintányér, triangulum).
- Érzékelik a ritmust és az egyenletest.
- Ismeri a helyi – óvodánkban is hagyományoszerű - népszokásokhoz kapcsolódó dalokat, dalos játékokat.

18.4. Rajzolás, festés, mintázás, kézi-munka

A gyermek ábrázoló tevékenysége a vizuális nevelési lehetőségek legfontosabb pillére, amely az óvodai nevelés egészét áthatja.

A rajzolás a festés, mintázás, építés, képkészítés, a kézi munka, ábrázolás különböző fajtái, a műalkotásokkal, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés is fontos eszközei a gyermeki személyiség fejlesztésének. *A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül.*

Amit rajzolunk, festünk, mintázunk, nyírunk, hajtogatunk, barkácsolunk, a játék kelléke lesz, így a tevékenység a játékból indul és oda is fordul vissza.

A tevékenységek célja:

- A manuális – ábrázoló, festő, rajzoló, mintázó - tevékenységek megszerettetése.
- A vizuális látásmód fejlesztése.
- Az igény kialakítása és lehetőségek biztosítása az alkotásra, a kreatív önkifejezésre, a környezet esztétikai alakítására, és az esztétikai élmények befogadására.
- Helyes ceruzafogás elsajátíttatása.
- Egyéni képességek fejlesztés.

Feladataink:

- Biztosítani kell a zavartalan és sokrétű tevékenykedés külső feltételeit: megfelelő hely, idő, eszközök.
- Az óvodai alkotó tevékenység szervezésében alapvető feladatunk, hogy legyen egy jól elkülöníthető nyugodt hely, ahol a nap folyamán bárki szabad választása alapján alkotó tevékenységbe kezdhet.
- Az alkotó tevékenységek tartalmának, minőségének fejlesztése.
- Új megoldások keresése, a kreatív, környezettudatos gondolkodásra, fenntarthatóságra nevelés a természetes anyagok, termékek felhasználásával.

- A rugalmas napirendünk bármikor lehetőséget ad a gyermekeknek ezen tevékenységekre. A szükséges eszközök elérhető helyen vannak, azok látványa már önmagában is motiváló, kipróbálásra, használatra kínálkoznak a kíváncsi gyerekeknek.
- *Az anyagokkal és eszközökkel való bánásmódot, a különböző technikákat az óvodapedagógusnak a gyermek számára meg kell mutatni, és meg kell tanítani.* A nagyobb gyermekek sok mintát adnak a kisebbeknek.
- Fontos, hogy figyelembe vegyük a gyermekek különböző fejlődési ütemét. Az elkezdett munkák befejezésére buzdítjuk őket, a nagyobbaknál ezt már el is várjuk. Elkészült munkáikat a csoportszobában, az öltözőben vagy a folyosón elhelyezett táblára tesszük ki a dekorációként.
- Meg kell ismertetni a gyermekeket az ábrázoló tevékenységgel kapcsolatos higiéniai szokásokkal (hosszú ujjú ruha feltűrése, kézmosás, védő asztalterítő).

Differenciálás során, különböző finommotorikát fejlesztő tevékenységekkel támogatjuk a gyerekek fejlődését. Figyelembe vesszük az eltérő textúrájú dolgokhoz való viszonyukat. A tehetség ígéreték számára biztosítjuk a változatos eszközöket, fantáziájuk szabad szárnyalását.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén:

- Gyermekeink szívesen, önként, önállóan vesznek részt a manuális tevékenységekben, sok tapasztalattal rendelkeznek, és egyéni módon jelenítik meg élményeiket.
- Örülni tudnak a „szépnek”, az egyéni és közös alkotásoknak.
- Tudnak beszélgetni az alkotásokról, kezd kialakulni a sajátos gyermeki értékítélet.
- Ismernek és tudnak használni különböző ábrázolási technikákat.
- Szem - kézmozgásuk összerendezett (finommotorika).
- Helyesen fogják és használják a ceruzát, ecsetet, ollót.
- Vonalvezetésük balról jobbra halad.
- Ismerik a különböző ábrázolási, mintázási technikákat, azokat képesek megfelelően alkalmazni.
- Ábrázolás során kitartóak, akár több óvodai napon keresztül is képesek ugyan azon témán munkálkodni.
- Tevékenységük során ügyelnek környezetük rendjére, önmaguk és munkájuk tisztaságára.

18.5. Mindennapos mozgás

Az óvodai nevelés folyamatában a **mozgásfejlesztés** az aktív nagymozgásoktól kezdve a finommotoros manipulációig mindent magában foglal, és az egész személyiség fejlődését elősegíti. Kedvezően befolyásolja az értelmi és a szociális képességek alakulását is. A spontán, a játékba – azon belül a szabad játékba – megjelenő mozgásos tevékenységeknek, az egészségfejlesztő **testmozgásnak az óvodai nevelés minden napján**, figyelembe véve az egyéni szükségleteket, képességeket, minden gyermek számára lehetőséget biztosítunk. Törekszünk minél többet a **szabad levegőn** tartózkodni.

A gyermek testedző játéka a természetes mozgásokra (járás, futás, ugrás, támasz, függés, egyensúlyozás, dobás) épülnek, mert ezeket minden nehézség nélkül tudják elsajátítani.

A tevékenység célja:

Az egészséges életmód, a rendszeres testedzés szokásrendszerének, a testi-lelki harmónia kialakulása, a társra figyelés, az alapvető testi képességek és mozgáskészségek (harmonikus, összerendezett, fegyelmezett, nagy és kismozgás) és pszichomotoros képességek fejlődése, a mozgás megkedvelése különös tekintettel a természetes mozgásokra, és koordinációra, a helyes testtartás kialakítására.

- A gyermek természetes mozgáskedvének megőrzése, mozgásigényük kielégítése.
- Egyéni képességek kibontakoztatása és fejlesztése a mozgásélmény sokirányú megtapasztalásával.
- A szabad játékban minden gyermek megtalálja a fejlettségének, érdeklődésének, temperamentumának legmegfelelőbb mozgásos tevékenységet.
- A mozgástapasztalatok bővítése, mozgáskészség alakítása, a mozgáskultúra fejlesztése a gyakorlási lehetőségek biztosításával.
- Testi képességek, mint erő, ügyesség, gyorsaság, állóképesség, fejlesztése, **társra figyelés**.
- A torna és mozgásos játékok során a harmonikus, összerendezett, fegyelmezett nagy – és kismozgások kialakítása, a téri tájékozódás, „oldaláság” kialakítása.
- Mozgáson keresztül az értelmi struktúrák és a szociális képességek fejlesztése.
- A mozgás és az értelmi fejlődés kedvező egymásra hatása.

Feladataink:

- Fizikai állóképesség, erőnlét és koordináció fejlesztése.
- Nagy- és finommozgások, testséma, téri tájékozódás és egyensúlyfejlesztés.

- Laterális dominancia fejlesztése.
- Vizuális és auditív percepció fejlesztését alapozó illetve azt kiegészítő szerepű mozgásokat gyakoroltat.
- A mozgással kapcsolatos szókészletet fejleszti.
- A gyermek életkorának megfelelő természetes mozgásformák fejlesztése, a szabad játékban.
- Biztonságos, változatos, a gyermekek életkorához, képességeihez igazodó eszközök és mozgásra inspiráló hely biztosítása a mozgásfejlesztéshez.
- A szabadban és a csoportszobában rendszeresen és kellemes légkörben végzett mozgás a gyermekek természetes igényévé válik és beépüljön a szokásrendszerükbe.
- A tornaszoba adta lehetőségeket kihasználva heti rendszerességgel – 1 alkalommal – minden csoport számára irányított, szervezett mozgásos tevékenységre –tornára - kerül sor.
- A társakhoz való alkalmazkodás közben, önuralmuk, együttműködő képességük és toleranciájuk fejlesztésére törekszünk.
- Lehetőség biztosítunk a mozgás során a különböző viselkedés minták tanulására.
- Feladatunk még az egészség megőrzése, megóvása, az egészséges életmódra nevelés.
- A mozgáskultúra fejlesztése mellett gyakoroltatjuk a térben való tájékozódást, a helyzetfelismerést, a döntést és az alkalmazkodó képességet, elősegítjük a gyermeki személyiség akaratú tényezőinek alakulását.
- A testnevelés foglalkozások anyagának összeállítása, figyelembe véve a csoport és az egyéni fejlettség aktuális állapotát.
- A sikeres feladatmegoldások eredményeként növeli az önértékelést és önbizalmat.

A mozgásfejlesztés formái, területei az óvodában:

- *Szervezett mozgásos tevékenység*
- *Spontán, aktív mozgások a szabad játékban* (a gyermek spontán, természetes mozgása közben)
- *Irányított, mindennapos mozgásfejlesztés (Részt képezik a zenére végzett mozgásos feladatok, népi játékok, táncok. Megszervezhető a tornaszobában, csoportszobában, udvaron is.)*

Az eltérő mozgásfejlettség, a készség, képesség különböző szintje miatt differenciált bánásmódot alkalmazunk.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén:

- A gyermekek szívesen, bátran, kitartóan, biztonságosan, összerendezetten, harmonikusan mozognak.
- Igénylik a mindennapos mozgást.
- Állóképességük, fizikai teherbírásuk, erőnlétük életkoruknak megfelelő.
- Tudnak szabályokat elfogadni, betartani és alkotni, sikert és kudarcot megfelelően kezelni.
- Képesek megfelelően használni a mozgásfejlesztés eszközeit.
- Értik a mozgástevékenységre vonatkozó utasításokat.
- Magabiztosan alkalmazzák mozgásban is a térirányokat, téri tájékozódásuk kialakult.
- Ismerik saját testüket, testrészeiket, megnevezik azokat.
- Kialakult a szem-kéz, szem-láb koordinációjuk, fejlett az egyensúlyérzékük.
- Egészséges versenyszellemben képesek küzdeni.

18.6. A külső világ tevékeny megismerése

Kiemelt szerepet kap pedagógiai programunkban a külső világ tevékeny megismerése. Községünk adta természeti lehetőségek, „csodák” tették ezt indokolttá. A Velencei hegység és a Velencei-tó mellett helyezkedik el településünk, sokféle **kirándulási, túrázási** lehetőség áll a rendelkezésünkre. Tervezett sétáink is alkalmat adnak **környezetünk megismertetésére, megtapasztalására**, emellett óvodánk környezete is magában rejt a természeti jelenségek megismerésének lehetőségét. Mindezeket kihasználva, óvodánk 2011-ben elnyerte a **Zöld Ovi** címet, melyet továbbra is szeretnénk megtartani.

Pedagógusaink a Zöld Szív Ifjúság Természetvédő Mozgalom tagjai. Elfogadják annak alapelveit és a természetpedagógia célkitűzéseit, népszerűsítik azokat a szülők körében is, hiszen az óvoda és a család közösen nevel.

Alapelveink a környezeti-, környezetvédelmi nevelésben

- Becsüljük és óvjuk a természet értékeit.
- Ismerkedünk a vadon élő növényekkel, állatokkal, megtanuljuk tisztelni, és védeni élőhelyeiket.
- Védnökség alá veszünk egy természeti értéket: rét, fa, erdőrészt, mezőrészt, udvarrészt.

- Nem szennyezzük az élővizeket.
- Becsüljük a tiszta, jó levegőt.
- Órizzuk a természet és közvetlen környezetünk tisztaságát.
- Növényeket ültetünk és gondozzuk azokat.
- Arra törekszünk, hogy tevékenységeinkkel ne zavarjuk a természetet.
- Az állatokkal is kíméletesen bánunk. (nem **felemellek, hogy a vendégem legyél, hanem lehajolok hozzád, hogy a vendéged lehessenek** – elvet követjük.).
- Soha nem szedünk le ritka, védett növényt. (Arra törekszünk, hogy minél több védett fajt megismerjünk)
- A lehetőségeink szerint szelektáljuk a hulladékot.

A közvetlen élményekre alapuló tevékenység hatására fejlődik a gyermekek érzékenysége, és megalapozódik a *természettel együtt élni tudó és természetet védő ember szokása. Környezettudatos, természetbarát* életformára magával a mindennapi élettel tudunk nevelni. Nagyon fontos az *óvodapedagógus mintája* - érdeklődése, empátia készsége, színes egyénisége -, továbbá az őt körülvevő felnőttek – elsősorban a dajka – pozitív példája. Ezen folyamat eredményeként gyermekeink megszeretik környezetüket, ragaszkodnak ahhoz, lehetőségeikhez képest védik, és megfelelő ismeretekkel rendelkezve eligazodnak benne. E nevelési terület folyamatának alapritmusát, témaköreit az évszakok változása adja meg, melyet a hétköznapiak, ünnepnapok, napszakok és események tagolnak.

Pedagógiai munkánk tervezése és szervezése során nem csupán a hagyományos ünnepeket, hanem a jeles napokat is figyelembe vesszük.

A tevékenységek célja:

- A természet megismertetése, felfedeztetése, megszerettetése, védő, emberi értékek alakítása, környezettudatos viselkedés megalapozása.
- A gyermekek eligazodásának segítése, természeti, emberi és tárgyi környezetükben.
- Ismerjék meg a szülőföld, az ott élő emberek, a helyi hagyományok, néphagyományok szokásait, a családi és a tárgyi kultúra értékeit.
- A gyermek ismerje fel a mennyiségi, alaki, nagyságbeli, és téri irányokat, alakuljon ítéliképessége, fejlődjön tér-, sík-, és mennyiségsszemlélete.
- Logikus gondolkodás megalapozása.
- Környezetükhöz, gyermektársaikhoz, a felnőttekhez való viszonyuk - elemi fokon - feleljen meg azoknak az erkölcsi követelményeknek, amelyeknek később felnőttként is

meg kell felelniük.

Feladataink:

- Segítsük elő a gyermek önálló véleményalkotását, döntési képességének fejlődését, a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában, továbbá a fenntartható fejlődés eredménye érdekében helyezzen hangsúlyt fenntarthatósági szemléletformálásra, a környezettudatos magatartás alakítására.
- Építsünk a gyermekek egyéni tapasztalataira, élményeire, megfigyeléseire, vagy mi magunk biztosítsunk olyan jellegű élményszerzést, amely lehetővé teszi a közeli – **szűkebb** -, illetve távoli – **tágabb** - környezetükben végbemenő folyamatok megértését, az azokban való tevékeny részvételt, megismerést.
- Az óvodapedagógus ismertesse meg a gyermekkel a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a **helyi hagyományok** és **néphagyományok**, szokások, a **családi**, a tárgyi kultúra értékeit, tanítsa meg ezek szeretetét, védelmét.
- Figyeljünk tudatosan a természet, illetve a környezet változására.
- Témaválasztásnál vegyük figyelembe a lakóhely, a környezet sajátosságait.
- Megtanítjuk felfedezni a környezet szépségét, a természet pusztulását.
- Megismertetjük a gyermekeket a környezetvédelem alapjaival: a föld, a levegő, a víz, a tűz, növény –és állatvilág.
- Környezetbarát szokások megalapozására törekszünk (pl. vízzel, árammal, papírral való takarékoskodás, szelektív hulladékgyűjtés).
- Ismereteket nyújtunk a növények, állatok fejlődéséről, gondozásáról, gyakorlásra is lehetőséget biztosítunk.
- Sétákat szervezünk közvetlen természeti és társadalmi környezetünk megismerésére, közben megismertetjük a gyermekekkel a közlekedés elemi szabályait.
- Ügyeljünk annak biztosítására, hogy a gyermekek a környezet megismerése során matematikai ismereteiket játéktevékenységeiken keresztül szerezhessék meg, és **azokat tevékenységeiben alkalmazzák**.
- Biztosítani kell olyan tevékenységek feltételeit és kialakulását, amely hozzásegít a matematikai képességek fejlesztéséhez (számfogalom előkészítése, megalapozása, tapasztalatszerzés a geometria körében, tájékozódás térben és síkban).

A folyamatos és alkalomszerű megfigyeléskor, a gyűjtőmunka során, a spontán szituációkban szerzett *élményeket, tapasztalatokat* építjük a *közös tevékenységekbe* úgy, hogy közben *új ismeretek megszervezésére és a már elsajátítottak rendszerbe foglalására, alkalmazására* van lehetőség. E tevékenységekben különösen fejlődik a *gyermekek szókincse, nyelvi kifejező - kommunikációs készsége*.

Fontos az *élményszerűség*. Ezt segítjük elő az alkalomszerűen *szervezett sétákkal. Közös beszélgetések* alkalmával vetjük össze tapasztalatainkat, dolgozzuk fel élményeinket.

A *matematikai fogalmakkal* a mindennapi életben állandóan találkoznak a gyermekek. Ezeknek a kifejezéseknek egy része a gyakori alkalmazás során beépül a beszédükbe. A matematikai tartalmú játékok kezdeményezése során a gyermekek egyéni fejlettségének, képességeinek figyelembevételével nyújtunk lehetőséget az ismeretszerzéshez. Tudatosan figyelünk ezen lehetőségek kihasználására.

A számlálgatás, méricskélés, a tér alakítása, az irányok megnevezése, hasonlítókatások, összegyűjtés és szétválogatás, párosítás, az időbeliség felfedezése, megnevezése, a formák letapogatása *játék közben természetes tevékenység*.

Az eltérő ütemben fejlődő gyermekek részére megfelelő módszerekkel, eszközökkel biztosítjuk a felzárkózás lehetőségét.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén:

- A gyermekek nyitottá válnak az őket körülvevő természet és környezet iránt, ismerik az állatokat, növényeket, gondozásukat.
- Kialakulóban vannak azok az alapvető viselkedési formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek.
- Igényük a *természetvédelem*.
- Gyakorlottak az elemi közlekedési szabályok betartásában.
- Ismereteket szereznek a különféle közlekedési eszközökről.
- Ismerik az évszakok jellegzetességeit, szépségeit, időrendiségét.
- Ismerik a szükséges személyi adataikat.
- Életkoruknak megfelelően tudnak logikusan gondolkodni.
- Problémamegoldó készségük jó.
- A tárgyakat meg tudják számlálni legalább tízig, össze tudják hasonlítani mennyiség, nagyság, forma és szín szerint.

- Megkülönböztetik a jobb - bal irányokat, értik a helyeket kifejező névutókat (pl. alá, fölé, közé, stb.).
- Felismerik a sorba rendezés logikáját, azt képesek jól folytatni.
- Azonosságokat, különbözőségeket képesek felismerni és megfogalmazni.
- Ismerik az alapvető mértani síkidomokat és testeket.

18.7. Munka jellegű tevékenységek

Az óvodáskorú gyermek munkája, munka jellegű tevékenysége a játékkal és a cselekvő tapasztalással sok vonatkozásban azonosságot mutat. A személyiségfejlesztés fontos eszköze. A munka, mint tevékenység nem csak a gyermekre gyakorol hatást, hanem azzal kölcsönhatásban környezetére is, azt formálja, átalakítja. A gyermeki munka mintája a felnőtt példamutató tevékenysége.

Munkajellegű tevékenységeink óvodánkban:

- Önkiszolgálás, naposi munka, alkalmoszerű munka és megbízatások.
- Növénygondozás, állatgondozás.
- Környezet rendjének megőrzése.
- Segítségnyújtás az óvodapedagógusnak és más felnőtteknek.

A tevékenységek célja:

Olyan készségek, képességek, kompetenciák, tulajdonságok kialakítása, melyekkel a gyerekek képesek saját szükségleteik kielégítésére és a közösségben adódó, együttműködést kívánó feladatok elvégzésére. A gyermek munka jellegű tevékenysége örömmel és szívesen végzett aktív tevékenység legyen.

- sajátítsák el az eszközök célszerű használatát
- alakuljon ki összpontosítási képességük, munkaszervezési készségük
- alakuljon ki önállóságuk, önértékelésük, önbizalmuk, kitartásuk
- alakuljon ki felelősségérzetük, feladattudatuk

Feladataink:

- A játékkal és a *cselekvő tanulással* sok vonatkozásban azonosságot mutató, azzal egybeeső munka és munkajellegű játékos tevékenységgel személyiség fejlesztés, mint például a kitartás, az önállóság, a felelősség, a céltudatosság.

- Közös tevékenységek, munka során a társas kapcsolatok, a csoportra jellemző erkölcsi szabályok, normák alakítása, a **saját és mások elismerésére nevelés**.
- A különböző típusú munkajellegű tevékenységek tudatos tervezése, szervezése és azok feltételeinek a biztosítása.
- Nyugodt, bizalmon alapuló, szeretetteljes légkör kialakítása.
- Megfelelő eszközök és azok hozzáférhetőségének biztosítása.
- Naposi munka feltételeinek megteremtése, szokásalakítás.
- Megfelelő hely és elegendő idő biztosítása a munka elvégzésére a folyamatosság érdekében.
- Differenciálás érvényesítése a feladatadáskor.
- Kerti munkák, növények, állatok gondozásának megszervezése.
- A munka értékelése legyen folyamatos, **gyermekeknek saját magához mérten fejlesztő hatású, konkrét és reális**.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén:

Önkiszolgáló tevékenységek:

- A gyermekek képesek önállóan az alapvető személyes szükségleteik kielégítésére (testápolás).
- Önállóan öltözködni
- Étkezésnél helyesen használják az evőeszközöket.

Alkalomszerű munkák:

- Bonyolultabb feladatok elvégzésére is vállalkoznak.
- Megértik mit várnak el tőlük, és azt pontosan teljesítik.

Közösségi munkák:

- Bekapcsolódnak a közös feladatokba, ezáltal alakul társas kapcsolatuk.
- Szűkebb környezetük rendjére igényessé válnak (csoportszoba, mosdó, öltöző, óvoda udvara, környezete).
- Segítenek a kisebbeknek és a rászorulóknak.
- A naposi munkát önállóan végzik.
- A munka elvégzésére való törekvés által, kitartóak, türelmesek lesznek, fejlődik önállóságuk, céltudatosságuk, felelősségérzetük.
- A tevékenységek gyakorisága, annak hatása megerősíti a gyerekekben a munka játéktól eltérő jegyeit.

- Kialakul a munka iránti tisztelet, megbecsülés fontossága, hasznossága, a dolgozó ember iránti tisztelet.

Környezettudatos viselkedés megalapozását segítő munka:

- Szívesen segítenek az udvar tisztántartásában.
- Védik és ápolják, gondozzák a növényeket, állatokat.

A hátrányos helyzetű gyermekeknél nagyfokú lemaradás tapasztalható. Sokszor végig együtt kell dolgozni a gyerekekkel, mozzanatról-mozzanatra, (pl. kézmosás, fogmosás) mert nem képesek egyedül a megoldásra. Később is odafigyelünk, de hagyjuk őket próbálkozni.

E tevékenység során a gyermekeket arra szoktatjuk, hogy:

- tudják felmérni, mire képesek,
- fedezzék fel, ha egyedül nem boldogulnak,
- tájékozódjanak, hogy környezetükben kihez forduljanak segítségért
- fogalmazzák meg, hogy miben várnak segítséget.
- vegyék észre, hogy más érdekében is kell tenni valamit

Egy jó közösséggé kovácsolódott vegyes csoportban ezek az elvárások jól alakulnak.

18.8. A tevékenységekben megvalósuló tanulás

A gyermek tanulási képességeinek kibontakoztatása és fejlesztése, a teljes óvodai életet átfogó, folyamatos és alapvető feladat.

Az óvodában a tanulási folyamat tervszerű, szervezett tevékenység keretében valósul meg. Folyamatos, jelentős részében utánzásos, spontán tevékenység, ***amely a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja***. A tanulás nem szűkül le az ismeretszerzésre, az egész óvodai nap folyamán adódó helyzetekben az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységi formákban valósul meg.

A gyermek adottságai, a családban és tágabb környezetében szerzett tapasztalatai, valamint az óvodai nevelés során biztosított tanulási formák meghatározzák a gyermek későbbi fejlődési lehetőségeit és alakuló motivációját.

Az óvodapedagógus a tanulást támogató környezet megteremtésével épít a gyermekek előzetes tapasztalataira, ismereteire.

Minden új ismeret akkor épül be igazán a gyermek gondolkodási sémáiba, ha nyitott és befogadó állapotban van. Olyankor, amikor szüksége van az adott ismeretre, felhasználja és

alkalmazza azt. A tanulás feltétele a gyermek a cselekvő aktivitása, közvetlen tapasztalás, sok érzékszervet foglalkoztató, **felfedezés** lehetőségének biztosítása, **kreativitásának erősítése**.

Célunk:

- Az óvodás gyermek **kompetenciáinak, a környezetéből és az óvodai élet során megszerzett ismereteinek, tudásának fejlesztése, képességeinek, tapasztalatainak bővítése. Elsősorban játékba integrált tevékenységekben, cselekvésekben valósul meg.**
- **A gyermekek óvodai „tanulásának” folyamata** legyen korszerű, építsen a gyermeki kíváncsiságra, örömteliséget biztosítson, használja fel a meglévő ismereteket, a gyermek aktivitását. Teremtse meg a játékba integrált cselekvéses gondolkodási formák lehetőségeit.
- Folyamatosan és fokozatosan várja el az együttműködést, a feladattartást, az irányíthatóságot.
- Az ismeretlen iránti érdeklődési kedv fenntartása, a tanulni vágyás megalapozása.
- A játék és a mesehallgatás összetett képességfejlesztő lehetőségeit kihasználva a gyermek sokoldalú fejlesztése egyéni adottságaitól függően, önmagához képest.

Feladataink: („a tanulás lehetséges formái az óvodában” helyzetekből erednek)

- A gyermekek játékát figyelve és követve, az **„itt” és „most”** adódó lehetőségekhez kapcsolódva, töltse meg „műveltségtartalommal”.
- A **„keveset, lassan és jól”** elve a másik követendő szempont az ismeret átadásban.
- A gyermekek tevékenységi, megismerési vágyának kielégítése.
- Irányított megfigyeléssel változatos tapasztalatszerzés, **felfedezés** lehetőségének biztosítása, a gyermek kreativitásának erősítése.
- Szokások alakítása: utánzásos minta – és modellkövetéses magatartással és viselkedéssel.
- Spontán játékos helyzetek kihasználása a tapasztalatszerzésre – **játékos, cselekvéses tanulás**
- **Gyakorlati problémamegoldás.**
- **Problémamegoldó készség fejlesztése** helyzetteremtéssel.
- **A gyermeki kérdésekre épülő ismeretátadás** lehetőségének kihasználása.

- ***Személyre szabott, pozitív értékeléssel segíteni a gyermekszemélyiségének kibontakozását.***
- Kiemelkedő képességű, ***tehetséges gyermekek felismerése***, fejlesztés.
- A ***részképesség*** – lemaradás, illetve egyéb tanulási zavar időbeni ***kiszűrése***, jelzés a megfelelő szakembernek és az óvodavezetőnek.
- Az óvodapedagógus teremtsen lehetőséget az irányított megfigyelésre, tapasztalatszerzésre.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén.

- A gyermekek érdeklődőek, bátran kérdeznek, kitartóak, probléma megoldására képesek.
- Rendszerezni tudják spontán szerzett tapasztalataikat, ismereteiket.
- Szívesen vesznek részt irányított játékokban, megfigyelésekben, tapasztalatszerzésben.
- Értelmi képességeik, készségeik és kreativitásuk olyan szinten fejlett, hogy alkalmasak az iskolai élet megkezdésére.
- A tehetséges gyermekek is megtalálják a képességüknek megfelelő tevékenységeket.
- A részképesség és tanulási zavaros gyermekek megfelelő szakemberhez kerülve speciális fejlesztést kapnak.

19. A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- A gyermek belső érése, valamint a családi nevelés és az óvodai nevelési folyamat eredményeként a kisgyermekek többsége az óvodáskor végére hat-hét éves korra eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettségi szintet. Belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben az óvodásból iskolássá érik. A rugalmas beiskolázás az életkor figyelembevételével lehetőséget ad a fejlettség szerinti iskolakezdésre.
- Az iskolakezdéshez az alábbi feltételek megléte szükséges: testi, lelki és szociális érettség, amelyek egyaránt szükségesek a sikeres iskolai munkához.
 - a) A testileg egészségesen fejlődő gyermek hatéves kora körül eljut az első alakváltozáshoz. Megváltoznak testarányai, megkezdődik a fogváltás. Teste arányosan fejlett, teherbíró. Mozgása összerendezettebb, harmonikusabb. Erőteljesen fejlődik a mozgáskoordináció és a finommotorika. Mozgását, viselkedését, testi szükségletei kielégítését szándékosan irányítani képes.
 - b) A lelkileg egészségesen fejlődő gyermek az óvodáskor végére nyitott érdeklődésével készen áll az iskolába lépésre. A tanuláshoz szükséges képességei folyamatosan fejlődnek. Érzékelése, észlelése tovább differenciálódik. (Különös jelentősége van a téri észlelés fejlettségének, a vizuális és az akusztikus differenciációnak, a téri tájékozottságnak, a térbeli mozgásfejlettségnek, a testséma kialakulásának.)

A lelkileg egészségesen fejlődő gyermeknél

- az önkéntelen emlékezeti bevésés és felidézés, a közvetlen felidézés mellett megjelenik a szándékos bevésés és felidézés, megnő a megőrzés időtartama; a felismerés mellett egyre nagyobb szerepet kap a felidézés,
- megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem, fokozatosan növekszik a figyelem tartalma, terjedelme, könnyebbé válik a megosztása és átvitele,
- a cselekvő-szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás is kialakulóban van.

Az egészségesen fejlődő gyermek

- érthetően, folyamatosan kommunikál, beszél; gondolatait, érzelmeit mások számára érthető formában, életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni; minden szófajt használ; különböző mondatstruktúrákat, mondatfajtákat alkot; tisztán ejti a magán- és mássalhangzókat (a fogváltással is összefüggő nagy egyéni eltérések lehetségesek); végig tudja hallgatni és megérti mások beszédét,

- elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről; tudja nevét, lakcímét, szülei foglalkozását, felismeri a napszakokat; ismeri és gyakorlatban alkalmazza a gyalogos közlekedés alapvető szabályait; ismeri szűkebb lakóhelyét, a környezetében élő növényeket, állatokat, azok gondozását és védelmét; felismeri az öltözködés és az időjárás összefüggéseit. Ismeri a viselkedés alapvető szabályait, kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek; elemi mennyiségi ismeretei vannak.

c) Az óvodáskor végére a gyermekek szociálisan is éretté válnak az iskolára. A szociálisan egészségesen fejlődő gyermek készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására, képes a fokozatosan kialakuló együttműködésre, a kapcsolatteremtésre felnőttel és gyermektársaival, amennyiben az iskolai légkör ezt lehetővé teszi. A szociálisan érett gyermek

- egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni; késleltetni tudja szükségletei kielégítését,
- feladattudata kialakulóban van, s ez a feladat megértésében, feladattartásban, a feladatok egyre eredményesebb elvégzésében nyilvánul meg; kitartásának, munkatempójának, önállóságának, önfegyelmének alakulása biztosítja ezt a tevékenységet.

- A hároméves kortól kötelező óvodába járás ideje alatt az óvodai nevelési folyamat célja, feladata változatlanul az egész gyermeki személyiség harmonikus fejlődésének elősegítése.
- A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében folyamatos, speciális szakemberek segítségével végzett pedagógiai munka mellett érhető csak el a fentiekben leírt fejlettségi szint.
- A különleges gondozásra jogosult gyermekek iskolaérettségi kritériumai tükrözik a befogadó intézmény elvárásait az iskolába kerülő gyermekekkel szemben.

20. Gyermekvédelmi feladatok

Az óvodai gyermekvédelem magában foglalja a gyermekközösség egészére kiterjedő, ezen belül minden egyes gyermek harmonikus fejlesztését. Valljuk, hogy az ember – a gyermek – mással nem helyettesíthető, szellemi, erkölcsi és biológiai értelemben is egyedi személyiség és szociális lény. A gyermek fejlődő személyiség, fejlődését genetikai adottságok, az érés sajátos

törvényszerűségei a spontán és tervszerűen alkalmazott környezeti hatások együttesen határozzák meg. A személyiség szabad kibontakozásában a gyermeket körülvevő személyi és tárgyi környezet meghatározó. Az óvodai nevelés gyermekközpontú, befogadó, törekszik a gyermeki személyiség kibontakoztatásának elősegítésére. Óvodánk pedagógusai azon munkálkodnak, hogy minden gyermek számára biztosítsák az egyformán magas színvonalú szeretetteljes nevelést, a meglévő hátrányok csökkentését, és nem adnak helyet semmiféle előítélet kibontakozásának.

A gyermek nevelésének elsődleges színtere a család, a gyermek nevelése joga és kötelessége.

A Sukorói Óvodában meglehetősen kedvező anyagi körülmények között élő szülők gyermekei járnak. Munkanélküli szülők, és a hátrányos helyzetű családok száma nem számottevő. Jelenleg etnikai kisebbségi családokról nincs tudomásunk.

Figyelembe vesszük a ***nemzetiségi hovatartozást*** is – migráns családok.

Gyermekvédelmi munkánk célja:

- semmiféle ***előítélet kibontakoztatásának helyet nem adunk, gyermeki jogok*** érvényesítése,
- ***esélyegyenlőség biztosítása*** az eltérő szociális, más nemzetiségi környezetből érkező gyermekek számára.
- ***kiemelt figyelmet igénylő gyermekek felkutatása*** (tehetséggondozás, sajátos nevelési igényű, halmozottan hátrányos helyzetű),
- ***minden gyermek családban nevelkedhessen***, addig, amíg élete biztonságban van,
- ***a gyermek minden olyan dologban részesüljön***, ami őt megilleti,
- ***sajátos nevelési igényű*** gyermeknek szakember biztosítása,
- ***az általános prevenció, segítségnyújtás a gyermekvédelmi törvény szellemiségének és előírásainak megfelelően.***
- a „másság, különbözőség” elfogadása
- minden gyermek saját képességeihez mértén, önmagához képest fejlődjön

Feladatunk:

- ***A gyermek életének és fejlődésének folyamatos nyomon követése.***
- ***A felmerülő problémák okainak megoldásához lehetőségek keresése, segítségnyújtás.***

- A gyermekek **alapvető szükségleteinek biztosítása.**
- **Érzelmi biztonságának** megteremtése az őt körülvevő felnőttekhez fűződő pozitív érzelmi kötődés kialakítása.
- **Egyéni bánásmód alkalmazása,** igazodva a gyermek egyéni szükségleteihez.
- A fejlesztés adjon lehetőséget a **tehetségek kibontakoztatásához,** valamint a hátrányos helyzetből való **felzárkóztatáshoz,** az SNI és a BTM –es gyermekek **speciális fejlesztéshez.**
- A **nemzetiségi, valamint a migráns gyermekek** számára is biztosítani kell a **hagyományok ápolását, erősítését, önazonosság megőrzését.**

Évenként feltárjuk azokat a körülményeket, amelyek óvodásaink családi helyzetét tükrözik.

A tapasztalatszerzés lehetőségei:

- a családlátogatás indokolt esetben, szükség szerint
- napi kapcsolattartás a szülővel,
- érzelmi kötődés kialakítása a gyermekkel, személyes kapcsolattartás.

Az óvodapedagógus a gyermekről és annak életkörülményeiről feljegyzést készít, és a személyiséglapon nyilvántartja a fejlődés szakaszaival együtt. A személyiségi lap vezetése a gyermek személyiségi jogainak figyelembevételével történik. A hiányosságok, problémák észlelése esetén egyéni további fejlesztési feladatokat határoz meg, tanácsokkal segíti a szülők nevelési módszereit, fejlesztési lehetőségeit.

Amennyiben szükséges, szakember segítségét kéri (logopédus, fejlesztőpedagógus, gyógypedagógus, szakorvos, pszichológus) Ha a gyermek fejlődését, életét veszélyeztetettnek látja a családban, akkor az óvoda gyermekvédelmi felelőséhez fordul. Ha erőfeszítéseik nem járnak eredménnyel, külső segítséget kell igénybe venni (orvos, védőnő, önkormányzat, Gyermekjóléti Szolgálat), amelyet a gyermekvédelmi felelőssel együtt az óvodavezető tesz meg. Folyamatos a kapcsolattartás a Gyermekjóléti Szolgálat, jól működő a jelzőrendszer az óvodavezető és a gyermekvédelmi felelős révén.

Az óvodai gyermekvédelmi megbízott feladata:

- minden nevelési év elején összegyűjti a hátrányos helyzetű, a halmozottan hátrányos,
- helyzetű és veszélyeztetett gyermekek személyes adatait, erről **saját használatra** nyilvántartást készít,

- folyamatosan figyelemmel kíséri ezen gyermekek sorsát,
- kapcsolatot tart a gyermekek óvodapedagógusaival, a szüleivel és az óvodavezetővel,
- munkatervet készít, amely tartalmazza a kapcsolattartás formáit a csoportos óvodapedagógusokkal, a szülői munkaközösséggel, az orvossal, a védőnővel, a gyermekjóléti szolgálattal és az önkormányzattal.
- a feladatokat időrendben rögzíti, segélyezésre javaslatokat tesz, Szakszolgálathoz, Tanulási Képességet Vizsgáló Szakértői és Rehabilitációs Bizottsághoz való irányítást segíti,
- rendszeresen látogatja a veszélyeztetett gyermekeket,
- segíti az óvónők gyermekvédelmi munkáját (például a család helyzetének felméréséhez szempontsort állít össze)
- a gyermekvédelmi továbbképzéseken részt vesz, az ott hallottakról tájékoztatja a kollégáit.

Módszereink a gyermekvédelmi munkában:

- megfigyelés,
- beszélgetés a gyermekekkel, szülőkkel,
- folyamatos kapcsolattartás a Gyermekjóléti Családsegítő Szolgálat szakemberével,
- kapcsolattartás a védőnővel, orvossal.

A veszélyeztetett gyermekek nyilvántartásba vételének szempontjai:

- súlyos anyagi nehézségekhez kapcsolódó elhanyagoló nevelés, testi - lelki bántalmazás,
- erkölcstelen családi környezet, italozó szülők, bűnöző családi helyzet,
- egészségügyi okok: súlyos érzékszervi károsodás, súlyos, tartós betegség,
- jegyzői védelembe vétel.

Az évente készült gyermekvédelmi kimutatás tartalmazza:

- Óvodások számát. Ebből veszélyeztetettek számát. Hátrányos helyzetűek számát.
- Három vagy több gyermekes családban élők számát.
- Tartósan beteg, fogyatékos gyermekek számát.
- Gyermekeit egyedül nevelő szülő gyermekét.
- Veszélyeztetettség okait.

Gyermekvédelmi feladatokat ellátó személyek

- Az óvoda gyermekvédelmi felelőse és a csoportos óvónők
- Gyermekjóléti és Családsegítő Szolgálat képviselője
- Gyermekorvos
- Védőnő
- Önkormányzat gyámügyi felelőse

Egyéb speciális segítő szolgálatok neve az óvodavezetőnél megtalálhatók (Tanulási Képességet Vizsgáló Szakértői és Rehabilitációs Bizottság, Nevelési Tanácsadó Intézet, Megyei Gyámügyi hivatal, Rendőrség ifjúságvédelmi osztálya, Fiatalkorúak Ideggondozó Intézete)

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén:

- prevencióval várhatóan lényegesen csökkenni fog a hátrányos és a veszélyeztetett gyermekek száma,
- óvónők, és speciális szakemberek közreműködésével biztosított az esélyegyenlőség megteremtése, fenntartása a gyermekek fejlődésében,
- fokozott odafigyeléssel biztosított a gyermekek jogainak érvényesítése,
- szakemberek segítségével várhatóan javul a hátrányos és veszélyeztetett gyermekek családi életkörülménye,
- a megfigyelések során felfedezésre kerül a tehetséges gyermek képessége, lehetőség nyílik annak fejlesztésére,
- a szülők bátran fordulnak az óvodapedagógusokhoz és az óvodavezetőhöz gondjaikkal, minden rászoruló időben megkapja a segítséget, a gyermekvédelmi feladatok hatékonyan működnek.

A PEDAGÓGIAI PROGRAM NYILVÁNOSSÁGRA HOZATALA

1. Az óvoda nevelési programja nyilvános, minden érdeklődő számra megtekinthető.
2. Az óvoda pedagógiai programjáról a szülők részére tájékoztatást nyújtó személy az óvoda igazgatóhelyettese.
3. A pedagógiai program megtalálható a vezetői irodában, a www.sukoro.hu honlapon.

Felhasznált irodalom:

Dr. Benedek István:

Óvodavezetés másképpen (OKKER Oktatási Iroda, 1996.)

Dr. Kovács György:

A játék elmélete és pedagógiája (Tankönyvkiadó, Bp. 1990.)

Forrai Katalin: Ének az óvodában Bp, Zeneműkiadó, 1974.

Kompetencia alapú óvodai programcsomag – Téma-terv javaslat

Nagy Jenőné:

Óvodai programkészítés, de hogyan? (NAT -TAN sorozat, Bp. OKI 1996)

Pereszkenyi Éva:

Az óvodák szakmai fejlesztése.(Bp. Budapesti Tanítóképző Főiskola 1994.)

Óvodavezetők kézikönyve (I - V. OKKER 1994 -1997)

Porkolábné Dr. Balogh Katalin és a Bp. IV. Aradi utcai óvoda kísérlete:

Kudarccal az iskolában

Szabó László Tamás:

A pedagógiai program technológiája

Székely Lajos:

Az óvodai egészségnevelés elmélete és gyakorlata

Főv. Egészségnevelési Közp., 1981 Bp.

Vekerdi Tamás:

Az óvoda és az első iskolai évek - a pszichológus szemével (Pszichológia nevelőknek sorozat Bp. Tankönyvkiadó.)

Zilahy Józsefné:

Óvodai nevelés játékkal, mesével (Módszertani kötet. 1994.)

Zilahy Józsefné, Stöckert Károlyné, Dr. Ráczné dr. Főző Klára:

Óvodai nevelés játékkal, mesével (Az OKI Program - és Adatbank részére Sopron, 1996)

Zilahy Józsefné:

Óvodai nevelés játékkal, mesével (Elmélet és módszertan. Eötvös Könyvkiadó Bp. 1996)

Az Óvodai nevelés országos alapprogramja (Magyar Közlöny 1996 / 71. sz.)

1993. évi LXXIX. törvény a Köznevelésről (az 1996. évi LXII. törvénnyel egységes szerkezetbe foglalt szöveg, Művelődési Közlöny, XI. évfolyam, 25. szám. 1996.)

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI: évi törvény

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC törvény

2012. évi CXXIV. Törvény a nemzeti köznevelési törvény módosításáról

229/2012. (VIII.28.) Korm. rendelete a nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról

363/2012. (XII.17.) Korm. rendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjának kiadásáról

32/2012. (X.8.) EMMI rendelet a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve és a nemzeti, etnikai kisebbség iskolai oktatásának irányelve kiadásáról

20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról

2023.évi LII. törvény a pedagógusok új életpályájáról

401/2023. (VIII. 30.) Korm. rendelet A pedagógusok új életpályájáról szóló 2023. évi LII. törvény végrehajtásáról

A Kormány rendelete az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról szóló 362/2012

(XII. 17) Korm.rendelet, valamint egyes köznevelési tárgyú kormányrendeletek módosításáról

Mellékletek

1. sz. melléklet

ÉRVÉNYESSÉGI RENDELKEZÉS

A pedagógiai program érvényessége

Hatályba lépés: 2025. szeptember 01-jétől visszavonásig

A program érvényességi ideje: 5 év

A Pedagógiai Program felülvizsgálatának és módosításának indokai:

- az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramjának megváltozása,
- hálózatbővítés, leépítés,
- szervezeti átalakítás,
- a nevelőtestület más program bevezetéséről dönt,
- a fenntartó kezdeményezésére az általa megbízott szakember végezhet felülvizsgálatot,
- jogszabály rendelkezik a program felülvizsgálatáról.

A Program módosítása:

A módosításra javaslatot tehet

- Igazgató,
- Nevelőtestület bármely tagja,
- Szülők közössége,
- Fenntartó.

Előírás a programmódosítás előterjesztésére

- Írásbeli előterjesztés az óvoda vezetőjének
- Részletes szóbeli előterjesztés nevelőtestületi értekezleten.

A Pedagógiai Program nyilvánosságra hozatalának módja, helye:

- intézmény honlapján,
- az óvodavezető irodájában.

2. számú melléklet

LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK

A pedagógiai programot az igazgató a nevelőtestület bevonásával készíti el, és a fenntartó hagyja jóvá.

A Sukorói Óvoda-Mini Bölcsőde módosított Pedagógiai Programját a fenntartó a 107/2025.(IX.19.) számú testületi határozatával jóváhagyta.

Kelt: Sukoró, 2025. szeptember. 19.

P.H.

a fenntartó nevében

